

Jaarstukken 2022

Datum: 16 mei 2023

Zaaknummer: 1031294

Gemeente Gilze en Rijen
Postbus 73
5120 AB Rijen

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
5121 JX Rijen

Telefoonnummer 14 0161
Email: info@gilzerijen.nl
website: www.gilzerijen.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Voorwoord	4
Inleiding	5
Jaarverslag	11
Programmaverantwoording	13
Bestuur en ondersteuning	15
Veiligheid.....	21
Verkeer, vervoer en waterstaat	25
Economie.....	31
Onderwijs	35
Sport, cultuur en recreatie	39
Sociaal domein	45
Volksgezondheid en milieu	49
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	55
Algemeen	63
Paragrafen	67
Paragraaf A: Lokale heffingen	69
Paragraaf B: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	75
Paragraaf C: Onderhoud kapitaalgoederen	83
Paragraaf D: Financiering	87
Paragraaf E: Bedrijfsvoering.....	91
Paragraaf F: Verbonden partijen.....	93
Paragraaf G: Grondbeleid	99
Paragraaf H: Rechtmatigheid	111
Paragraaf I: Wet Open Overheid.....	119
Jaarrekening	121
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	123
Balans	128
Toelichting op de balans	131
Overzicht van lasten en baten	153
Toelichting overzicht van lasten en baten	155
Incidentele baten en lasten.....	157
Wet Normering Topfunctionarissen	159
Overzicht mutaties reserves	163
Bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen	167
EMU-Saldo.....	179
Gerealiseerde baten en lasten per taakveld	181
Bijlagen	183
BBV indicatoren.....	185
Lijst van gebruikte afkortingen	195
Overige gegevens	199
Controleverklaring	201

Voorwoord

Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 begon een nieuwe bestuursperiode met een nieuwe gemeenteraad en een nieuw college. Het college heeft het coalitieprogramma 2022-2026 'Duurzaam, Groen en Sociaal Gilze en Rijen' als uitgangspunt genomen. Met de jaarstukken 2022 blikken we terug op het afgelopen jaar en rapporteren we over de financiële ontwikkeling van de gemeente in 2022.

Samen uniek, met oog voor iedereen

Wij zijn een groen en uniek gelegen gemeente met een hoog voorzieningenniveau. Dat willen we behouden en versterken, voor deze en toekomstige generaties. Daarom investeren we in woningen en een groene, veilige leefomgeving. Daarbij bieden we iedereen de gelegenheid om mee te doen. Zo werkten we in 2022 aan een aanpak om jongeren meer kansen te bieden en jongerenoverlast te verminderen en werkten we samen met bewoners en Leystromen aan de wijkvernieuwing Rijen Zuid.

Onvoorziene en intensieve taken

We blikken terug op een bewogen jaar. Een jaar waarin op verschillende manieren een extra beroep werd gedaan op de gemeente. 2022 startte met een lockdown vanwege de snelle verspreiding van de Omikronvariant van het coronavirus. Op 24 februari 2022 begon de aanvalsoorlog van Rusland in Oekraïne. De oorlog leidde tot een vluchtelingenstroom en energiecrisis. Daarbij werd het leven iedere maand duurder en kwamen meer en meer mensen in de problemen. Mensen rekenden op ons en we namen onze verantwoordelijkheid. Zo boden we Oekraïense vluchtelingen onderdak in Molenschot, verzorgden we de toekenning van energietoelagen en stonden we mensen bij om het hoofd boven water te houden. Onvoorziene en ook intensieve taken die voortvarend werden opgepakt door onze medewerkers in de ABG-organisatie. We investeerden in de uitbreiding van de budgetcafés en verbreedden de ondersteuningsmogelijkheden vanuit het noodfonds. We zetten energiekussers in om inwoners te helpen te verduurzamen en energiekosten te verlagen.

Trots op onze medewerkers

We zijn trots op onze medewerkers in de ABG-organisatie. Zij verzetten veel werk in 2022. Naast bovengenoemde onvoorziene taken gaven zij invulling aan de activiteiten van de begroting. Veel, maar niet alles, bereikten we in 2022. Dat komt mede door de landelijke krapte op de arbeidsmarkt die ook onze gemeentelijke organisatie raakt. Wij blijven verregaande inspanningen doen om een aantrekkelijke werkgever te zijn. Goed om te vermelden: onze arbeidsmarktbenadering werkt. We verwelkomden in 2022 meer dan 70 nieuwe medewerkers en ongeveer 55 vertrokken er.

We houden geld over

We sluiten 2022 af met een positief resultaat van 4 miljoen euro. Een deel van dat geld is ook in 2023 nodig om lopende zaken af te ronden. Zaken die deels zijn blijven liggen door onvoorziene en intensieve taken in combinatie met de personeelskrapte. Gezien de wereldwijde geopolitieke ontwikkelingen en de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt voorzien we dat we ook in 2023 rekening moeten houden met deze factoren.

Het college van Burgemeester en Wethouders,

Gilze en Rijen, 16 mei 2023.

Inleiding

In dit jaarverslag schenken we in eerste instantie aandacht aan de programmaverantwoording, daarna komen de verschillende verplichte paragrafen aan de orde. Voorafgaand aan de daadwerkelijke verantwoording per programma over de uitvoering van de voorgenomen activiteiten, schenken we in deze inleiding aandacht aan:

- Resultaat 2022;
- Grondexploitaties;
- Financiële positie.

Resultaat

In de loop van 2022 heeft het resultaat zich als volgt ontwikkeld:

	Bedragen x € 1.000
Saldo vastgestelde begroting 2022 (incl. septembercirculaire 2021)	50
Effecten 1 ^{ste} turap 2022 (incl. meicirculaire 2022)	1.388
Effecten perspectiefnota 2023	-/- 93
Saldo meerjarenbegroting 2022 na PPN 2023	1.345
Effecten 2 ^{de} turap 2022 (incl. septembercirculaire 2022)	-/- 90
Saldo meerjarenbegroting 2022 na 2e turap 2022	1.255
Effecten ná 2 ^{de} turap 2022	2.886
JAARREKENINGRESULTAAT 2022	4.141

Begroting 2022

Op 11 november 2021 heeft u de begroting 2022 vastgesteld met een positief saldo van € 50.000.

Tussentijdse rapportages

Tussentijds hebben wij bij de 1e en 2e tussentijdse rapportage 2022 het resultaat bijgesteld. Bij de 2e tussentijdse rapportage kwamen we uit op een positief saldo van € 1.255.000. De belangrijkste bijstellingen die in de 1e en 2e tussentijdse rapportage zijn opgenomen zijn:

<i>Saldo primaire begroting 2022</i>	€ 50.000 V
<u>Wijzigingen 1e + 2e turap 2022</u>	
Voorziening APPA (wachtgeld)	€ 369.000 N
Voorziening pensioen (oud)wethouders	€ 1.118.000 V
Actualisatie meerjareninvesteringsplan (MIP)	€ 200.000 V
Sociale uitkeringen (BUIG)	€ 227.000 V
WMO	€ 350.000 N
Omgevingsvergunningen (saldo)	€ 400.000 V
Algemene uitkering	€ 273.000 V
Toeristenbelasting	€ 162.000 V
Onroerend zaakbelasting	€ 107.000 V
Bijdrage ABG	€ 637.000 N
Saldo overige afwijkingen	€ 74.000 V
Totaal wijzigingen	€ 1.205.000 V
<i>Saldo gewijzigde begroting 2022</i>	€ 1.255.000 V

Jaarrekeningresultaat 2022 versus verwacht resultaat 2de tussentijdse rapportage 2022

Uiteindelijk sluiten we het jaar 2022 af met een positief resultaat van € 4.141.000. Hieronder geven wij een korte toelichting op de grootste verschillen tussen het verwachte saldo in de gewijzigde begroting 2022 en het uiteindelijke jaarrekeningresultaat 2022. Hierbij laten we de onderdelen waarvan de lasten gedekt worden uit een reserve buiten beschouwing. Het effect hiervan is budgettair neutraal.

Pr.	Omschrijving	Bedragen x € 1.000			
		Incidenteel		Structureel	
		V	N	V	N
0	Pensioenvoorziening wethouders		712		
0	Middelen basisregistratie personen (BRP) straat	109			
0	Resultaat verkoop perceel Hulten	69			
0	Taxatiekosten grond en gebouwen	8			
2	Vorbereidingskredieten	81			
2	Lagere kosten openbare verlichting	19		30	
5	Middelen kerkenvisie	25			
6	Maatschappelijke begeleiding statushouders	40			
6	Middelen versterking wijkteams	110			
6	Noodfonds schrijnende gevallen	30			
6	Koplopersproject	59			
6	BUIG uitkeringen			99	
6	Sociale werkvoorziening	78			
6	Verkoop groeituin		267		
6	WMO		155		150
6	Jeugdzorg	346			
6	Middelen dak- en thuislozen	67			
7	Omgevingsdienst	50			
7	Duurzaamheid	263			
8	Aankoop grond spoorzone	41			
8	Beheer panden spoorzone	116			
8	Middelen Omgevingswet	353			
8	Diverse werkzaamheden RO	117			
8	WABO vergunningen	232			
9A	Algemene uitkering	485			
9	Stelpost indexering	1.162			
	Overige.	181			
		4.041	1.134	129	150
	Totaal incidenteel	Voordeel			2.907
	Totaal structureel	Nadeel			21
		Voordeel			2.886
	Verwachte resultaat bij de 2de turap 2022	Voordeel			1.255
	Jaarrekeningresultaat 2022	Voordeel			4.141

Een afwijking geven we alleen de kwalificatie structureel als de afwijking ook in 2023 van toepassing is en als we er bij het opstellen van de begroting 2023 geen/onvoldoende rekening mee hebben gehouden. In het vervolg van dit jaarverslag gaan we gedetailleerder, per programma, in op de relevante verschillen ten opzichte van de begroting na wijzigingen.

Bij de bepaling van het jaarrekeningresultaat houden we al rekening met de onttrekkingen aan en stortingen in de reserves waar een raadsbesluit aan ten grondslag ligt. In 2022 is per saldo € 2.019.000 gestort in onze reserves, ten laste van de exploitatie. Als we met de mutaties van de reserves rekening houden, dan kunnen we het saldo als volgt presenteren:

Saldo van baten en lasten	€ 6.160.000
Mutaties reserves	<u>-/- € 2.019.000</u>
Resultaat	€ 4.141.000

In het raadsvoorstel over de jaarrekening doen wij u een voorstel over de bestemming van dit saldo.

Grondexploitaties

Eén van de middelen voor een gemeente om de ruimtelijke doelstellingen te verwezenlijken, bijvoorbeeld op het gebied van volkshuisvesting, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen, is het gemeentelijke grondbeleid.

In 2022 is de grondexploitatie Tussen de Leijen vastgesteld door de raad, waarmee het gehele plangebied in exploitatie is genomen (het zuidelijke deel van het plangebied is daarmee betrokken in de reeds lopende grondexploitatie). Verder is de grondexploitatie Eikenveld in 2022 afgesloten.

Voor de plannen waar we een verlies verwachten op eindwaarde, is een verliesvoorziening gevormd. Bij de bepaling van de winstneming is de "percentage of completion" regel uit het BBV toegepast.

Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.

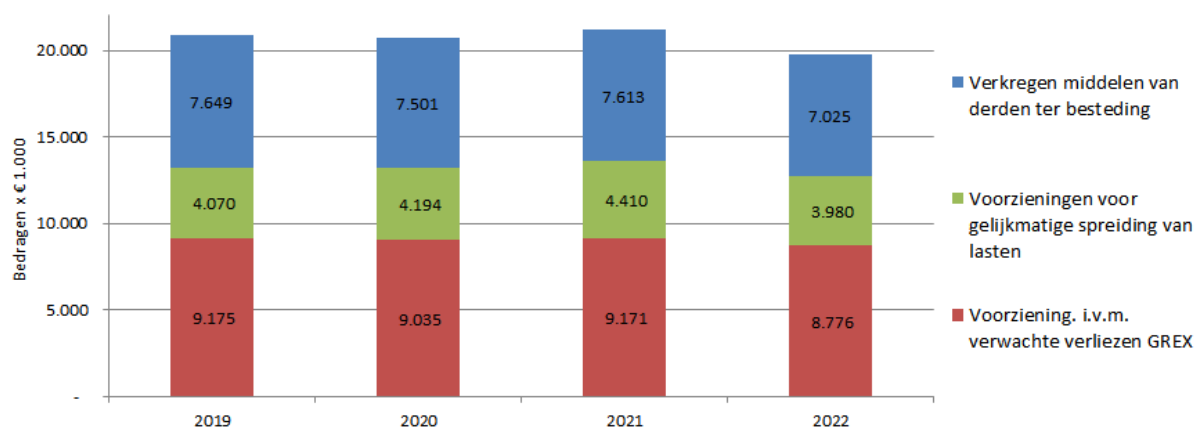
Financiële positie

Het jaarrekeningresultaat en de meerjarenbegroting geven inzicht in hoe we de reguliere exploitatie van onze gemeente onder controle hebben. 2022 sluiten we af met een positief resultaat van circa € 4.141.000. In het raadsvoorstel over de jaarrekening doen wij u een voorstel voor de bestemming van dit saldo.

Naast de exploitatie is ook onze voorzieningen- en reservepositie belangrijk om een oordeel te kunnen geven over onze financiële positie.

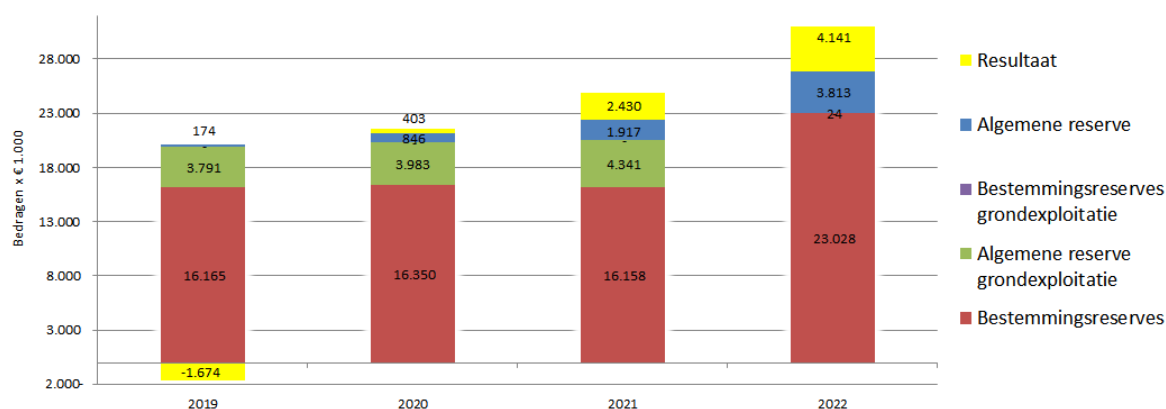
De totale omvang van de voorzieningen bedraagt per balansdatum € 19,8 miljoen (2021 € 21,2 miljoen). Dit is inclusief € 8,8 miljoen verliesvoorzieningen voor de grondexploitatie (2021 € 9,2 miljoen). De omvang van de voorzieningen is dus gedaald met ca. € 1,4 miljoen ten opzichte van de situatie in 2021. Dit wordt met name veroorzaakt door de onttrekking aan de voorziening riolering (€ 0,9 miljoen) en de daling van de voorziening verwachte verliezen grondexploitatie (€ 0,4 miljoen). In onderstaande grafiek geven we het verloop van onze voorzieningen in de afgelopen jaren weer:

Stand voorzieningen per 31-12

In de toelichting op de balans geven we een overzicht van de stand per 31 december 2022 van de algemene reserve, de bestemmingsreserves, reserves grondexploitatie en het nog te verrekenen resultaat 2022. Het totaal hiervan heeft een omvang van € 31 miljoen (2021 € 24,8 miljoen). In onderstaande grafiek geven we het verloop van onze reservepositie in de afgelopen jaren weer:

Stand reserves per 31-12

Ten opzichte van 2021 nemen de reserves incl. nog te besteden resultaat toe met ca. € 6,2 miljoen in 2022. Dit komt vooral doordat we voor 2022 een positief resultaat hebben van ca. € 4.1 miljoen, doordat de algemene reserve in 2022 extra is versterkt vanuit de reguliere exploitatie € 1,4 miljoen en doordat we € 600.000 aan ruimte-voor-ruimte gelden gestort hebben in de bestemmingsreserve.

Zoals u ziet is de algemene reserve grondexploitatie nagenoeg leeg eind 2022. Dit wordt veroorzaakt doordat er conform raadsbesluiten voor het project nieuwe sporthal Rijen (€ 700.000) en voor het project sporthal Gilze (€ 5.188.000) bedragen zijn onttrokken aan de algemene reserve grondexploitatie. Toch blijven we binnen de afspraken die we hebben gemaakt omtrent het weerstandsvermogen, zie onderstaand. De algemene reserve grondexploitatie wordt naar verwachting de komende jaren weer gevuld door geprognosticeerde winstnemingen op lopende grondexploitaties.

Onze reservepositie is een belangrijke factor bij de bepaling van onze weerstandscapaciteit. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing laten we zien hoe onze weerstandscapaciteit zich verhoudt ten opzichte van de geïnventariseerde risico's voor onze gemeente (weerstandsvermogen).

De nieuwe conclusies bij deze jaarstukken 2022 zijn:

- Het totale relatieve weerstandsvermogen zit alle jaren (2022 t/m 2027) tussen de 1,35 en 2,69. Voor de jaren 2022 en 2023 is sprake van waarderingcijfer C (Voldoende) en voor de jaren 2024 t/m 2027 A (uitstekend). We voldoen hiermee aan criterium 1;
- Het totale relatieve weerstandsvermogen "harde buffer" zit alle jaren (2022 t/m 2027) tussen 1,3 en 3,5. Voor het jaar 2022 is sprake van waarderingcijfer C (Voldoende), voor het jaar 2023 B (ruim voldoende) en voor de jaren 2024 t/m 2027 A (uitstekend). We voldoen hiermee aan criterium 2.

Voor meer informatie verwijzen we u naar de paragraaf "Weerstandsvermogen en Risicobeheersing".

Bij het beoordelen van het weerstandsvermogen blijven wij steeds oog houden voor het evenwicht tussen een structureel en reëel sluitende meerjarenbegroting en een gezond weerstandsvermogen.

Jaarverslag

Programmaverantwoording

Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken?

Bestuur

Wij zijn een groen en uniek gelegen gemeente met een hoog voorzieningenniveau. Dat willen we behouden en versterken, voor deze en toekomstige generaties. Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 begon een nieuwe bestuursperiode met een nieuwe gemeenteraad en een nieuw college. Het college kreeg als kaders mee het coalitieprogramma 2022-2026 'Duurzaam, Groen en Sociaal Gilze en Rijen'.

Onze eigen ABG-organisatie is het belangrijkste middel om onze plannen en dienstverlening te realiseren. Onze inzet en die van onze partnergemeenten is de ABG-organisatie met kracht door te ontwikkelen. Daarnaast zetten we vol in op de regionale samenwerking. We doen dit alles om onze inwoners, instellingen en bedrijven zo goed mogelijk te bedienen.

Dienstverlening

Samenwerking met onze inwoners, ondernemers en partners is gebaseerd op openheid en vertrouwen. Daarbij bieden we iedereen de gelegenheid om mee te doen. We geven volop ruimte om mee te denken en betrokken te zijn bij ontwikkelingen in de directe leefomgeving. Het gaat bij deze samenwerking om een passende inzet/verdeling van rollen en verantwoordelijkheden, die met iedere opgave anders kan zijn. We communiceren open en duidelijk met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. Met de uitvoering van een integraal programma Dienstverlening zetten we in op een doorontwikkeling van onze dienstverlening.

Verduurzamen en onderhouden gemeentelijk maatschappelijk vastgoed.

Op 29 april 2021 is de beleidsnotitie "Verduurzaming en onderhoud gemeentelijk maatschappelijk vastgoed" vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin is de koers uitgezet voor het verduurzamen en onderhoud van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Door het vastgoed te verduurzamen en te onderhouden geeft de gemeente zelf het goede voorbeeld.

Op 29 maart 2021 is het gemeentelijk sport- en beweegbeleid 2021-2025 "Gilze en Rijen beweegt!" vastgesteld en de beleidsnotitie verduurzamen en onderhoud gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Hierin zijn de gemeentelijke sportaccommodaties opgenomen. Door de komende jaren uitvoering te geven aan beide plannen verduurzamen we het gehele gemeentelijke vastgoed. De uitvoering vindt gefaseerd plaats tussen 2022-2030.

Wat hebben we ervoor gedaan?

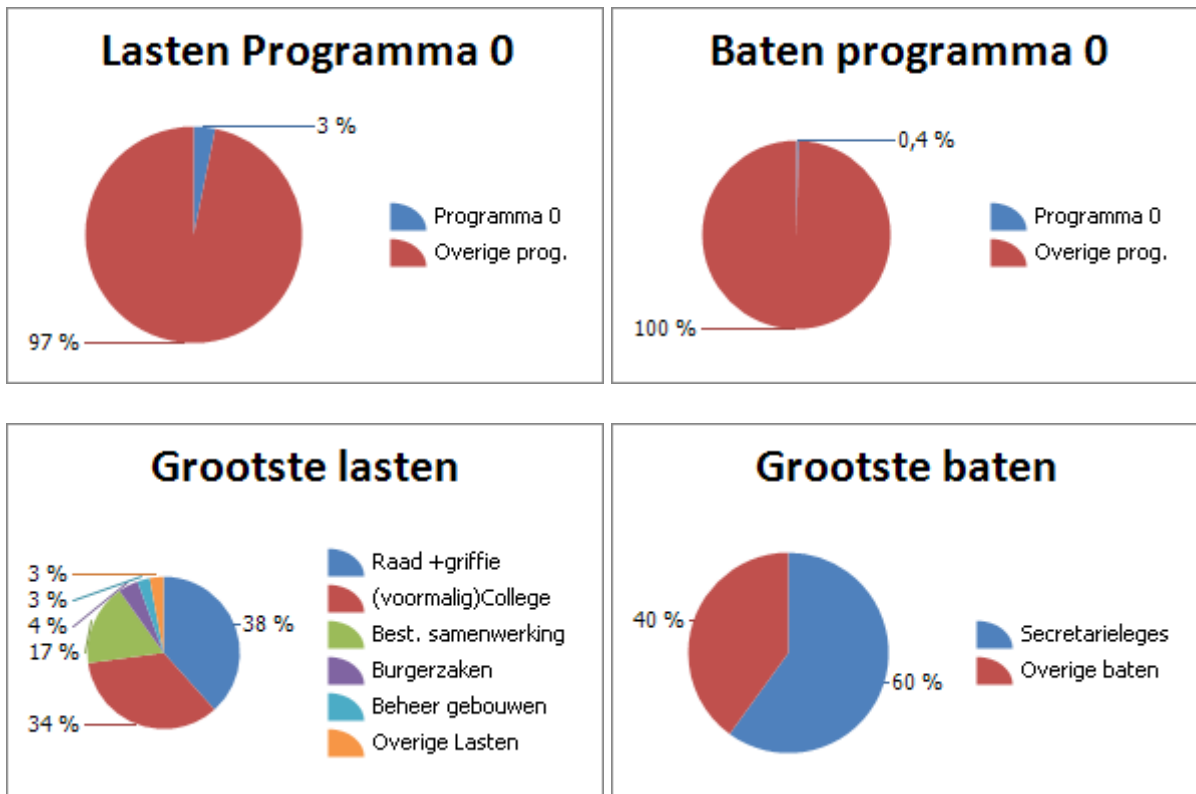
Nr.	Doelstelling																			
0.1	Uitvoering geven aan het programma Dienstverlening																			
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022																		
1	Implementeren en monitoren klantbeloften en deze vertalen naar servicenormen																			
	<p>De generieke servicenormen zijn vastgesteld en de specifieke zijn ontwikkeld. Voor de meest gebruikte producten en diensten geven we bij de aanvraag aan wanneer inwoners een reactie kunnen verwachten. Mocht dit langer gaan duren, dan geven we dit op tijd aan.</p> <p>De scores van de geselecteerde processen zijn als volgt:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th></th> <th style="text-align: center;">Afgesproken doorlooptijd behaald</th> <th style="text-align: center;">Tussentijds persoonlijk geïnformeerd</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Wmo*</td> <td style="text-align: center;">49,88%</td> <td style="text-align: center;">100%</td> </tr> <tr> <td>Bijzondere bijstand**</td> <td style="text-align: center;">94,87%</td> <td style="text-align: center;">100%</td> </tr> <tr> <td>Subsidie aanvragen</td> <td style="text-align: center;">nvh</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Registratie Kinderopvang***</td> <td style="text-align: center;">71,40%</td> <td style="text-align: center;">100%</td> </tr> <tr> <td>WOZ</td> <td style="text-align: center;">nvh</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>* Cijfers zijn van maart t/m december 2022. De lage scores zijn deels te verklaren door het administratieve proces: we registreren niet altijd op het moment dat een actie plaatsvindt. Daardoor worden de doorlooptijden in het systeem overschreden, terwijl de inwoner soms al wel geholpen is. Ook gebeurt het dat de behandeling van een melding Wmo langer duurt in overleg met de inwoner. Bijvoorbeeld omdat er wat meer tijd nodig is om het onderzoek op een goede manier te doen.</p> <p>** Cijfers zijn van maart t/m december 2022.</p> <p>*** Cijfers zijn van 2021. Cijfers over 2022 zijn nog niet bekend op moment van schrijven. Het lagere percentage tijdige afhandeling in Gilze en Rijen is volledig toe te schrijven aan een administratieve fout.</p>			Afgesproken doorlooptijd behaald	Tussentijds persoonlijk geïnformeerd	Wmo*	49,88%	100%	Bijzondere bijstand**	94,87%	100%	Subsidie aanvragen	nvh		Registratie Kinderopvang***	71,40%	100%	WOZ	nvh	
	Afgesproken doorlooptijd behaald	Tussentijds persoonlijk geïnformeerd																		
Wmo*	49,88%	100%																		
Bijzondere bijstand**	94,87%	100%																		
Subsidie aanvragen	nvh																			
Registratie Kinderopvang***	71,40%	100%																		
WOZ	nvh																			
2	Implementeren meetinstrumentarium en opstellen dashboard																			
	<p>Het Dashboard klantcontactmonitor KCM geeft ons inzicht in de waardering bij een baliebezoek en of bezoek aan de website. 316 mensen deden mee aan het balieonderzoek, in de meetperiode juni tot en met december.</p> <p>Gemiddeld kreeg de dienstverlening aan de balie in 2022 het rapportcijfer 8.7, deskundigheid medewerker scoorde een 8.6 en klantvriendelijkheid een 8.9. De Customer Effort Score (CES) is ook gemeten en bedraagt 1.5 De CES geeft aan hoeveel moeite moeten de inwoners voor hun gevoel doen om hun doelen te bereiken. Een score van 1 betekent zeer weinig moeite; een score van 5 zeer veel moeite.</p> <p>In de meetperiode van september tot medio december vulden 45 websitebezoekers de online vragenlijst in. De website kreeg het rapportcijfer 5,9. De uitkomsten nemen we mee in het project om de website opnieuw in te richten. Dit project doen we in vanaf 2023.</p>																			

Nr.	Doelstelling	
0.1	Uitvoering geven aan het programma Dienstverlening	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
3	Dienstverlening op locatie (ofwel: loketfunctie) in relatie tot huisvesting ABG-organisatie in elke gemeente goed te borgen	
	Een projectgroep heeft alle klantcontacten in kaart gebracht. Er is aangegeven wat op het gemeentehuis moet, wat elders fysiek kan plaatsvinden en wat digitaal kan (huidige situatie). Dit nemen we mee in de toekomstige besluitvorming voor de inrichting bestuurszetel en ABG-huisvesting.	
4	Optimaliseren klantcontactkanalen (inclusief vernieuwing gemeentelijke website) en voldoen aan de eisen van digitoegankelijkheid	
	De website is technisch geoptimaliseerd - waarbij zoekfunctie en mobiele versie zijn verbeterd - en voldoet aan de digitale toegankelijkheidseisen. De voorbereidingen voor het project om de website opnieuw in te richten, zijn gestart.	

Nr.	Doelstelling	
0.2	Uitvoering geven aan het verduurzamen en onderhouden gemeentelijk maatschappelijk vastgoed	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Vervangen veldverlichting voetbalaccommodatie Vijf Eiken	
	De veldverlichting is eind 2022 opgeleverd.	
2	Streven naar een gasloze gemeentewerf	
	De plannen voor verduurzamingsmaatregelen zijn opgesteld. Voor een gasloze gemeentewerf moet de elektriciteitsaansluiting verzwaard worden. Hierin zijn we afhankelijk van de doorlooptijd van Enexis. Naar verwachting volgt de realisatie medio 2023.	
3	Verduurzamen brandweerkazernes Gilze en Rijen (ledverlichting, zonnepanelen en onderzoek mogelijkheid gasloos)	
	Het verduurzamingsplan van de brandweerkazerne Rijen is opgesteld. Dit plan voeren we uit in 2023. Voor de uitvoering is in 2022 een Dumava subsidie (Duurzaamheid Maatschappelijk Vastgoed) van € 50.000 aangevraagd en toegekend. Voor de brandweerkazerne in Gilze stellen we in 2023 een verduurzamingsplan op, de uitvoering vindt plaats in 2024.	
4	Diverse kleine verduurzamingsmaatregelen aan diverse gebouwen	
	De gemeenteraad heeft de notitie "verduurzamen en onderhoud gemeentelijk maatschappelijk vastgoed" vastgesteld. In overleg met de gebruikers van de diverse gebouwen voeren we de maatregelen gefaseerd uit. In 2022 is de verlichting van de kleedkamers en veldverlichting van de voetbalvereniging op sportpark Vijf Eiken vervangen door ledverlichting. Bij VV Rijen zijn in het laatste kwartaal van 2022 gas besparende maatregelen getroffen. De kleedkamers van vv Molenschot zijn verbouwd waarmee de accommodatie gasloos is geworden.	

Wat heeft het gekost?

Lasten / Baten	Bedragen X € 1.000			
	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschild
	2022	2022	2022	Rek - Begr
Totaal lasten programma 0	3.504	4.847	4.779	68
Totaal baten programma 0	278	2.250	1.711	-539
Saldo lasten en baten programma 0	-3.226	-2.597	-3.068	-471

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening 2022 zijn:

Omschrijving	L/B	Bedragen x € 1.000		
		Bedrag	V/N	I/S
1. De rekenrente voor de berekening van de pensioenen voor de wethouders is ten opzichte van de 2e tussentijdse rapportage 2022 gestegen. Hierdoor is sprake van een vrijval van de voorziening 'pensioenen wethouders' van € 132.000 (voordeel). Daarnaast is er sprake van indexering van de pensioenen met ca. 15% hetgeen tot een nadeel van € 843.000 leidt. Per saldo is het nadeel € 712.000. Hier staat een voordeel op de stelpost indexeringen tegenover van € 1.162.000 (zie de toelichtingen op programma 9).	L B	558 154	N N	I I
2. De Rijksmiddelen in het kader van de BRP straat zijn in 2022 niet volledig besteed. Omdat de middelen voor 2023 lager zijn vastgesteld, stellen we voor om de niet bestede middelen 2022 over te hevelen naar 2023 via de resultaatbestemming.	L	109	V	I
3. In de 2e turap 2022 hadden we rekening gehouden met de verkoop van een perceel in Hulden in 2022. We hadden de verkoopopbrengst én het afboeken van het bezit geraamd in 2022. Deze verkooptransactie is nog niet gepasseerd en schuift door naar 2023. We stellen voor om de niet bestede middelen 2022 over te hevelen naar 2023 via de resultaatbestemming.	L B	447 378	V N	I I

		Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	L/B	Bedrag	V/N	I/S	
4. In de 1e turap 2022 was € 8.000 opgenomen voor de hertaxatie van gemeentelijke gebouwen in verband met de verzekering. De werkzaamheden worden afgerond en afgerekend in 2023. We stellen voor om deze middelen over te hevelen naar 2023 via de resultaatbestemming.	L	8	V	I	
5. Overige afwijkingen.	L	62	V		
	B	8	N		
Totaal		471	N		

Veiligheid

Wat willen we bereiken?

De veiligheid in onze gemeente gaat ons allemaal aan. Samen zorgen we er voor dat het goed wonen, werken en leven is in de gemeente Gilze en Rijen. Om de veiligheid in onze regio te vergroten en goed voorbereid te zijn op rampen en crises, werken we in de veiligheidsregio samen met 23 gemeenten, de GHOR, brandweer en politie. Wij doen aan de preventie en bereiden ons voor de op de bestrijding van rampen en crises.

Inwoners ervaren onveilige situaties in de openbare ruimte en woonomgeving, ook al wijzen cijfers dit niet altijd uit. Ons doel is de objectieve veiligheid en het (subjectieve) veiligheidsgevoel te verbeteren. De aanwezigheid van het politiebureau in Rijen en goed uitgeruste brandweerposten in Gilze en in Rijen zijn daarvoor belangrijk.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Nr.	Doelstelling	
1.1	Uitvoering geven aan het Integraal veiligheidsbeleid 2018-2022	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Uitvoering geven aan de onderwerpen die zijn beschreven op het focusblad 2022.	
	Door corona en verkiezingen is ervoor gekozen om het focusblad 2021 door te zetten naar 2022. We hebben invulling kunnen geven aan alle onderwerpen die op het focusblad 2021 en 2022 stonden.	
2	In 2022 werken we met onze ketenpartners aan een nieuw integraal veiligheidsbeleid 2022-2026.	
	In december 2022 is het nieuwe integrale veiligheidsbeleid 2023-2026 vastgesteld. Hieraan gekoppeld heeft het college het focusblad 2023 vastgesteld.	

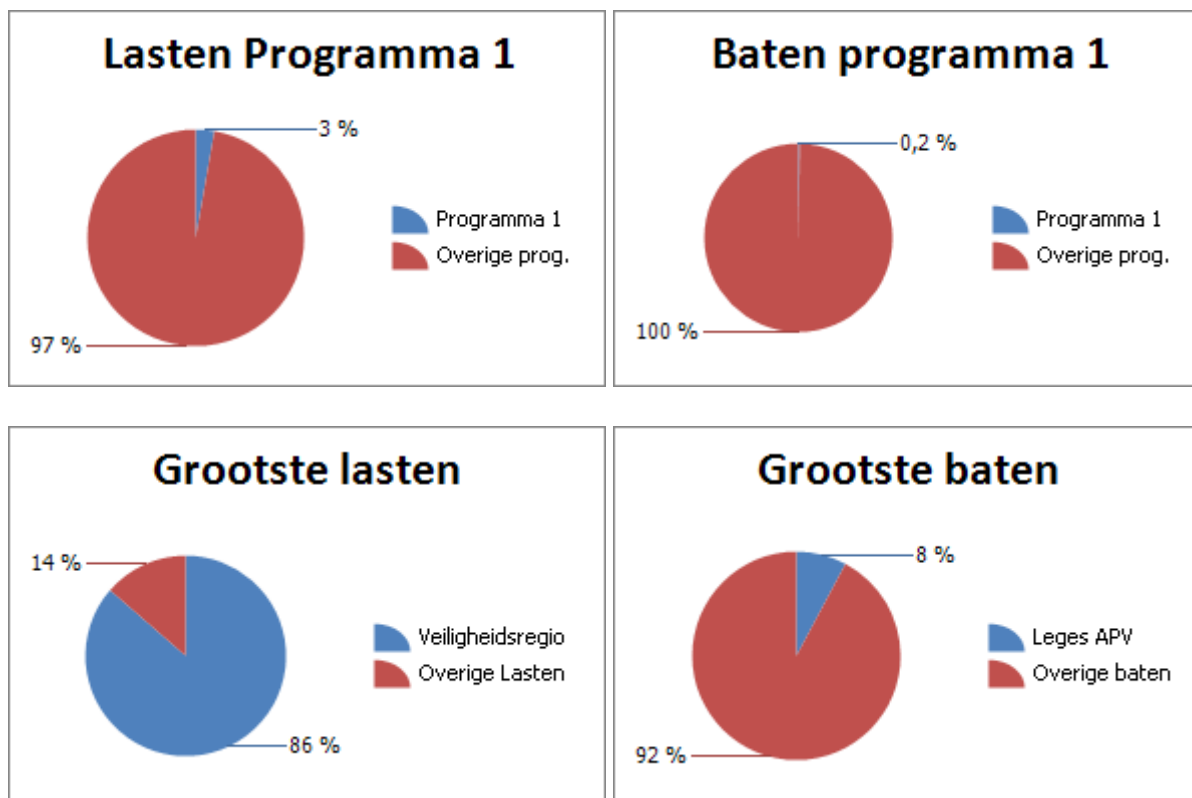
Nr.	Doelstelling	
1.2	Uitvoering geven aan het programma veiligheid 2018-2022	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Voor 2022 leggen we de focus nader op cybercriminaliteit, jeugdoverlast en overlast in de wijk.	
	In het politiedistrict Hart van Brabant is gestart met een gezamenlijk plan om aandacht te vragen voor cybercrime. Het plan richt zich op verschillende leeftijdsgroepen. De uitvoering start in 2023 zichtbaar worden. Er is doorlopend aandacht voor jeugd in samenwerking met onder andere het jongerenwerk en de politie.	
2	In 2022 werken we met onze ketenpartners aan nieuw beleid op het gebied van veiligheid voor de jaren 2022-2026.	
	In december 2022 is het nieuwe integrale veiligheidsbeleid 2023-2026 vastgesteld. Hieraan gekoppeld heeft het college het focusblad 2023 vastgesteld.	

Nr.	Doelstelling	
1.3	Driemanschap natuurbrandbestrijding	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Actief oppakken acties uit natuurbrandbeheersplan	
	In 2020 is er een natuurbrandbeheersplan opgesteld voor de Chaamse- en Ulvenhoutse bossen. We geven samen met de grondeigenaren uitvoering aan dit plan. Bij warmere dagen zorgen we bijvoorbeeld voor publieksinformatie.	

Nr.	Doelstelling	
1.4	Bluswatervoorzieningen aanleggen en onderhouden	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Aanleggen van geboorde putten en uitvoeren van onderhoud aan bestaande voorzieningen.	
	In 2022 zijn 3 nieuwe putten aangelegd. We plegen jaarlijks onderhoud aan de geboorde bluswatervoorzieningen wordt jaarlijks. Voor het onderhoud van brandkranen zijn we op zoek naar een nieuwe partner, omdat de Diamantgroep dit niet meer verzorgt. De komende jaren houden we de aandacht op voldoende bluswater.	

Wat heeft het gekost?

Lasten / Baten	Begroting		Bedragen		Verschil Rek - Begr
	primair	gewijzigd	Rekening		
	2022	2022	2022	X € 1.000	
Totaal lasten programma 1	2.735	2.962	2.889	73	
Totaal baten programma 1	10	180	101	-79	
Saldo lasten en baten programma 1	-2.725	-2.782	-2.788	-6	

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening 2022 zijn:

Omschrijving	L/B	Bedragen x € 1.000		
		Bedrag	V/N	I/S
1. De baten voor de controle op de Coronatoegangsbewijzen (CTB) zijn lager dan begroot. Hier staan echter ook lagere kosten tegenover dan begroot. Per saldo is het effect voor de exploitatie budgettair neutraal.	L	96	V	I
	B	96	N	I
2. Overige afwijkingen.	L	22	N	
	B	16	V	
Totaal		6	N	

Verkeer, vervoer en waterstaat

Wat willen we bereiken?

Een goede bereikbaarheid van en binnen onze vier kernen blijft belangrijk. Het wegennet richten we op een veilige en duurzame manier in, waarbij goede doorstroming een belangrijke pijler is. We willen een fietsvriendelijke gemeente zijn. Ook investeren we in woonwijken om deze verkeersveiliger te maken. Uitgangspunt is 50 km/uur op doorstroomwegen en 30 km/uur in de wijken, zoals vastgelegd in de verkeersvisie. Ons beleid moet bijdragen aan het terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Nr.	Doelstelling	
2.1	Uitvoering geven aan het Investeringsprogramma	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Afronden Bisschop de Vetplein.	
	De werkzaamheden zijn in mei 2022 afgerond. De opening vond plaats op 6 juni 2022.	
2	Uitwerken en voorbereiden maatregelen uit het fietsplan	
	Het fietsbeleidsplan is behandeld in de gemeenteraad van juli 2022. Eind 2022 zijn we begonnen met het opstellen van het uitvoeringsprogramma van het fietsbeleidsplan.	
3	Vorbereiden en starten met uitvoering reconstructie omgeving Heuvel/De Wildschut	
	De voorbereiding is gestart. De uitvoering start nadat de woningen achter de school zijn gebouwd.	
4	Verdere voorbereiding van de fietsvoorziening Gilze- Riel	
	Dit is een gezamenlijk project van de gemeente Goirle en onze gemeente. De gemeente Goirle heeft in november 2022 geld in de begroting opgenomen om de gewenste fietsverbinding te realiseren. Daarna zijn de projectvoorbereidingen gestart. De eerste stap is om alle grondeigenaren te benaderen over de noodzakelijke aankopen. Daarna zetten we de vervolgstappen.	

Nr.	Doelstelling	
2.1	Uitvoering geven aan het Investeringsprogramma	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
5	Verdere voorbereiding reconstructie Lange Wagenstraat (Nieuwstraat-Broekakkerweg)	
	De reconstructie sluit aan op de afronding van het centrumplan Gilze. Het centrumplan Gilze is nog in aanbouw en duurt tot begin 2024. In 2023 starten we met de voorbereiding voor de reconstructie van het openbaar gebied.	
6	Opknappen paden Warande met olivijn	
	Het werk is in 2022 aanbesteed. De werkzaamheden worden uitgevoerd in het eerste kwartaal van 2023.	

Nr.	Doelstelling	
2.2	Uitvoering geven aan de motie "duurzaam herinrichten van wijken en straten"	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Vorbereiden groot onderhoud/vervanging in Rijen Noord-Oost/Wolfsweide met de straten Riekevoort, Mosselaar, Doornbos, Sterkenhoeve, Zaaren, Breebroek/Wouwerbroek.	
	<p>De voorbereidingen voor de verschillende deelprojecten Rijen Noord- Oost zijn gestart. Ook voeren we de eerste deelprojecten uit. Op 26 juli 2022 heeft het college besloten om in te stemmen met het gebruik van het concept boomwaarderingssysteem voor een jaar voor projecten waar meer dan 10 bomen weg moeten of bij komen. Deelproject 1 van Rijen Noord-Oost is het eerste project waarin we ervaring op doen met het boomwaarderingssysteem en de uitkomst vastleggen als kwalitatieve herplant.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deelproject 1 Riekevoort/Mosselaar is in uitvoering. • Voor deelproject 2 Doornbos is het ontwerp en participatietraject doorlopen. Begin 2023 wordt het definitief ontwerp inclusief uitvoeringskrediet bestuurlijk vastgesteld. De uitvoering kan starten nadat deelproject 1 Riekevoort/Mosselaar is afgerond. • Voor deelproject 3 Sterkenhoeve heeft het ontwerp- en participatietraject ook grotendeels plaatsgevonden. De participatie voor de nieuwe boomsoorten moet nog wel doorlopen worden. Daarna kan ook dit deelproject met het definitief ontwerp inclusief uitvoeringskrediet bestuurlijk vastgesteld worden naar verwachting medio 2023. We starten de uitvoering na het gereedkomen van deelproject 2 Doornbos (naar verwachting eerste helft 2024). • Voor deelproject 4 Zaaren start het ontwerp- en participatietraject in de eerste helft 2023. • Voor deelproject 5 Breeboek en deelproject 6 Wouwerbroek starten we in de loop van 2023 met het ontwerp- en participatietraject. 	

2	Uitvoeren project Keienbijters.	
	Het project is gereed en op 24 september 2022 officieel geopend.	
Nr.	Doelstelling	
2.2	Uitvoering geven aan de motie "duurzaam herinrichten van wijken en straten"	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
3	Vorbereiden groot onderhoud/vervanging Burgemeester van Poppelstraat om in 2022/2023 te starten met uitvoering.	
	Na intensief overleg met de bewoners is het schetsontwerp en voorlopig ontwerp uitgewerkt tot een definitief ontwerp. Het uitvoeringskrediet is op 17 oktober 2022 beschikbaar gesteld. Het technisch ontwerp is bijna gereed waarna we de aanbesteding starten. De uitvoering start in de loop van 2023.	

Nr.	Doelstelling	
2.3	Uitvoering geven aan duurzame mobiliteit	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Verkennen gemeentebrede kaders duurzame en gedeelde mobiliteit, waarbij project 'Tussen de Leijen' als proefproject dient. Daarnaast uitvoering geven aan een gemeentebreed laadpalenplan voor elektrische voertuigen.	
	<p>We deden in 2022 het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het project Tussen de Leijen hebben we rekening gehouden met plaatsen van openbare laadpalen; • In onze gemeente zijn de elektrische deelscooters van Go-Sharing aan het einde van het 2022 weer weggehaald door de aanbieder; • Op verschillende plekken hebben we openbare laadpalen geplaatst. Dit gebeurde zowel op aanvraag als proactief; • We startten een proef met laden via een kabelgoot; • De raad heeft op 21 november 2022 een motie aangenomen om de mogelijkheden te inventariseren om in de toekomst duurzaam deelvervoer mogelijk te maken, hierbij te streven overlast van mogelijk toekomstig duurzaam deelvervoer te voorkomen en dit op te nemen in toekomstig beleid, in kaart te brengen welke aanpassingen daarvoor nodig zijn aan de APV en de verschillende mogelijkheden uiterlijk Q2- 2023 voor te leggen aan de raad. 	

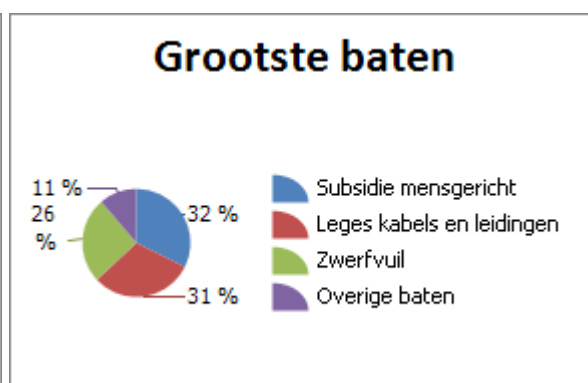
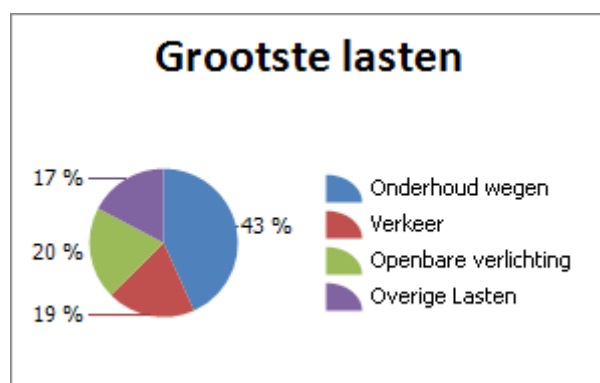
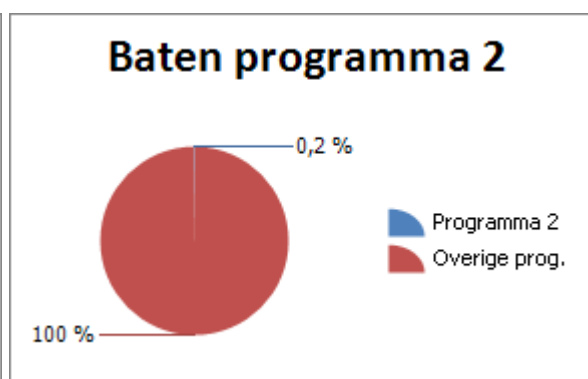
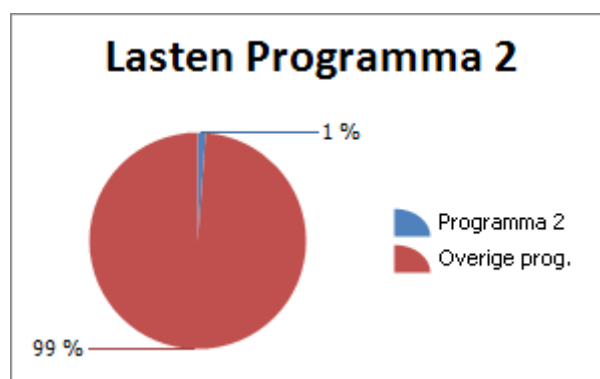
Nr.	Doelstelling	
2.4	Wilhelminaplein	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Maken ontwerp Wilhelminaplein.	
	Samen met bewoners en organisaties werken we aan een ontwerp. Het is de bedoeling om in 2023 het definitieve ontwerp te laten vaststellen.	

Nr.	Doelstelling	
2.5	Snelfietsroute	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	De delen van de snelfietsroute tussen het station Rijen en de grens met de gemeente Oosterhout worden gerealiseerd door de Provincie en binnen het project Herontwikkeling Stationsomgeving.	
	De aanleg volgt de plannings van het project herontwikkeling stationsomgeving, het project ondertunneling spoor bij de N631 en de realisatie langs de N282 richting Dorst.	

Wat heeft het gekost?

Lasten / Baten	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil
	2022	2022	2022	Rek - Begr
Totaal lasten programma 2	2.511	2.973	2.357	616
Totaal baten programma 2	107	127	214	87
Saldo lasten en baten programma 2	-2.404	-2.846	-2.143	703

Bedragen X € 1.000

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening 2022 zijn:

Omschrijving	Bedragen x € 1.000			
	L/B	Bedrag	V/N	I/S
1. We hebben in 2022 minder uitgegeven dan begroot voor geprogrammeerd / groot onderhoud wegen en de bijdrage vanuit dit budget aan investeringsprojecten. Dit leidt tot een voordeel op dit programma. Echter, doordat de kosten worden verrekend met de bestemmingsreserve wegen, is dit effect voor de exploitatie budgettair neutraal (zie overzicht mutatie reserves).	L B	478 66	V V	I I
2. In 2022 zijn diverse voorbereidingskredieten gevoteerd. Deze voorbereidingskredieten worden ineens afgeschreven. In de begroting 2022 hadden we dus kapitaallasten opgenomen voor het totaal bedrag van de gevoteerde kredieten. Echter, doordat deze kredieten in 2022 nog niet geheel zijn besteed, ontstaat er een incidenteel voordeel voor 2022 vanwege lagere afschrijvingslasten. Via de resultaatbestemming willen we deze budgetten overhevelen naar 2023, omdat de resterende kapitaallasten daar verantwoord zullen worden. Het gaat om onderstaande projecten (totaal € 81.000): <ul style="list-style-type: none">• Reconstructie Heuvel/De Wildschut (€ 34.000);• Reconstructie Wilhelminaplein (€ 47.000).	L	81	V	I
3. In 2022 zijn de energiekosten voor de openbare verlichting lager dan begroot. Enerzijds komt dit door een lager verbruik vanwege de toepassing van ledverlichting. Anderzijds is de prijsstijging die we in de begroting hadden voorzien lager uitgevallen. We verwachten dan ook dat een deel van het voordeel structureel is. Dit verwerken wij in de 1e turap 2023.	L L	19 30	V V	I S
4. Overige afwijkingen.	L B	9 22	V V	
Totaal		703	V	

Economie

Wat willen we bereiken?

Een goede economische structuur is een belangrijke randvoorwaarde voor de ontwikkeling van onze bedrijven en voor de werkgelegenheid in onze gemeente. In nauw overleg met onze bedrijven zetten wij in op de versterking van deze structuur.

De gemeente heeft een sterk economisch profiel. we investeren in het verbeteren van het vestigingsklimaat en het stimuleren van innovatie. Door de groeiende economie neemt de werkgelegenheid toe. Dat is goed voor de inwoners van onze gemeente.

Met de regio Hart van Brabant, Midpoint Brabant, Toerisme De Baronie en de diverse ondernemersverenigingen beschikken we over goede samenwerkingspartners. De gemeente heeft een belangrijke rol als het gaat om het faciliteren van onze bedrijven. Op lokaal en regionaal niveau zetten wij in op het verbeteren van de infrastructuur voor onze bedrijven, zowel fysiek als qua kennis. Zo werken we met Midpoint Brabant en de gemeente Tilburg samen aan de Gate 2 campus.

De belangstelling van bedrijven voor bouwgrond neemt toe. Onze focus ligt op de verkoop van gronden in Midden-Brabant Poort, maar we verkopen ook vraaggericht de paar resterende kavels op Haansberg en Paarse Strook.

De gemeente is actief betrokken in de netwerken met ondernemers. Dit doen we door gesprekken met ze te voeren, actief te zijn in de commissies voor de drie bedrijventerreinen en door activiteiten van de ondernemersverenigingen te bezoeken.

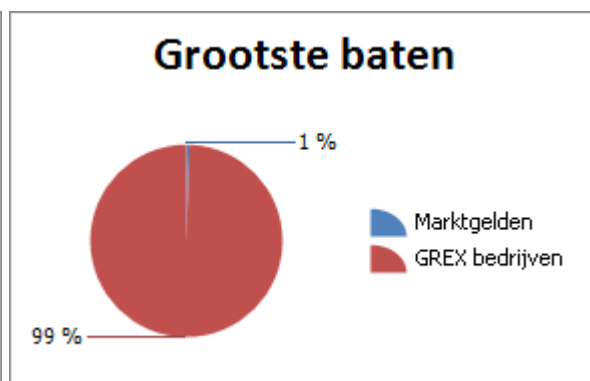
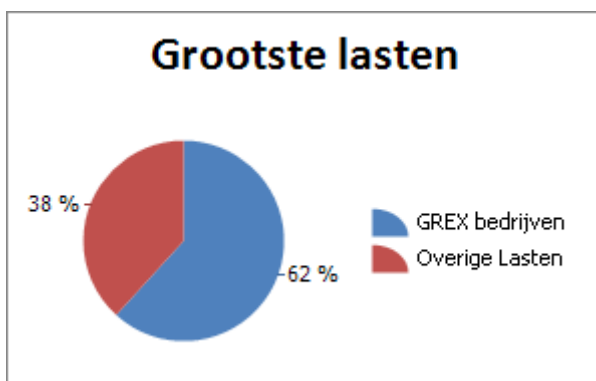
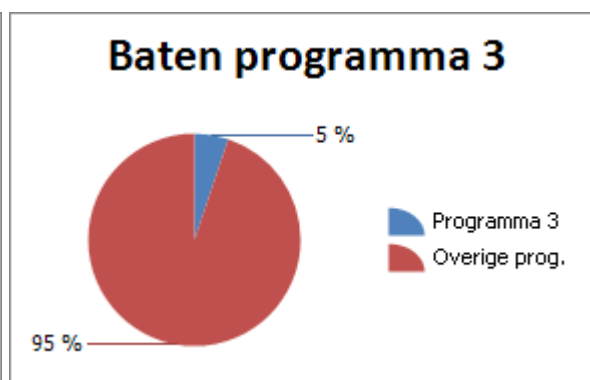
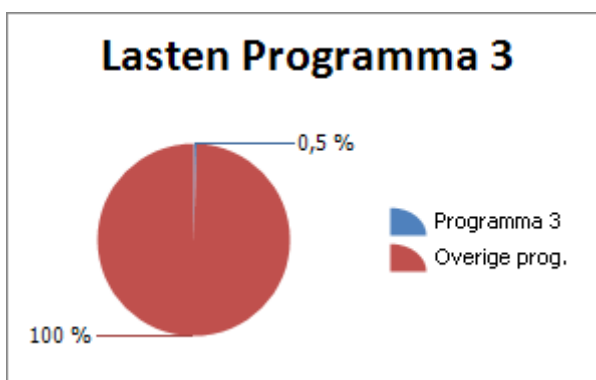
Wat hebben we ervoor gedaan?

Nr.	Doelstelling	
3.1	Ontwikkeling fase 2 Midden Brabant Poort	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Vaststellen bestemmingsplan.	
	We onderzoeken de behoefte aan een nieuw bedrijventerrein als onderdeel van de planologische procedure. De uitkomsten worden regionaal afgestemd, waarna het bestemmingsplan in procedure wordt gebracht.	

Nr.	Doelstelling	
3.2	Vrijtijdseconomie	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Starten met het opstellen van beleid m.b.t. recreatie/toerisme in het buitengebied.	
	Verkenkende gesprekken zijn gevoerd met de bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgevers. In 2023 volgt de nadere uitwerking.	

Wat heeft het gekost?

Lasten / Baten	<i>Bedragen X € 1.000</i>			
	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil
	2022	2022	2022	Rek - Begr
Totaal lasten programma 3	2.592	2.607	4.233	-1.626
Totaal baten programma 3	4.106	4.106	4.600	494
Saldo lasten en baten programma 3	1.514	1.499	367	-1.132

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening 2022 zijn:

		Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	L/B	Bedrag	V/N	I/S	
1. Voor de grondexploitatie bedrijventerreinen 2022 hebben we op basis van de kostprijscalculatie de totaal verwachte baten en lasten opgenomen. Zowel de baten als de lasten zijn lager dan geraamd. In 2022 was voor de grondexploitatie bedrijventerreinen een winst verwacht van € 1.740.000. In werkelijkheid is er sprake van een winst € 617.000. Dit leidt tot een nadeel van € 1.123.000 op dit programma. Echter, doordat dit resultaat wordt verrekend met de algemene reserve grondexploitatie is het effect voor de exploitatie budgettair neutraal (zie overzicht mutaties reserves). Voor meer informatie verwijzen we u graag naar de paragraaf grondexploitatie.	L B	1.618 495	N V	I I	
2. Overige afwijkingen.	L B	9 1	N N		
Totaal		1.132	N		

Onderwijs

Wat willen we bereiken?

We willen iedereen de gelegenheid bieden om mee te doen. Elk kind kan zijn of haar talenten ontwikkelen, met passend onderwijs waar nodig.

Met de lokaal educatieve agenda (LEA) zetten we in op een doorgaande leerlijn voor kinderen en jongeren. Onze focus ligt op de groep 0-14 jarigen. Daar hebben we het meeste invloed op, gezien de aanwezige opvang- en onderwijsvoorzieningen in de gemeente.

De gemeente wil ervoor zorgen dat ouders en professionals in de kinderopvang en het onderwijs kinderen kunnen voorbereiden op een toekomst, waarin ze optimaal mee kunnen doen.

De basisscholen werken onderling en met de gemeente samen om hun zorgplicht waar te maken en bieden een totaalpakket aan voor opvang, educatie en ontwikkeling. Daar past optimale huisvesting bij; na afronding van het IHP heeft elke school in elke kern een up-to-date gebouw. De school is niet alleen een onderwijsinstelling maar bovenal ook een plaats waar ouders, kinderen en buurtgenoten elkaar ontmoeten en waar buiten schooltijd gelegenheid is voor andere activiteiten.

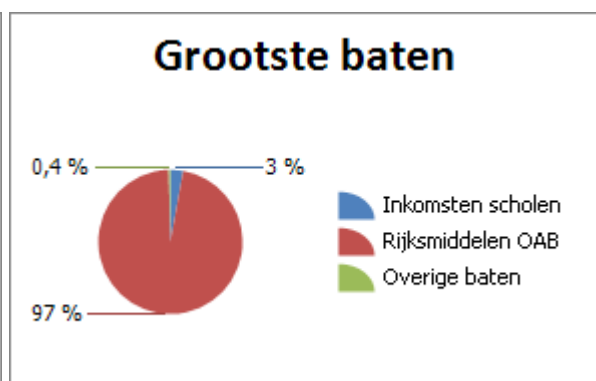
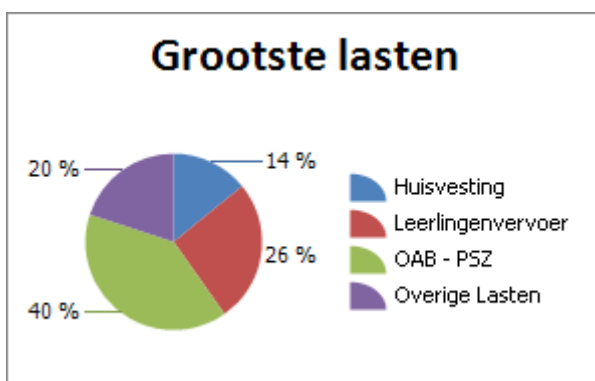
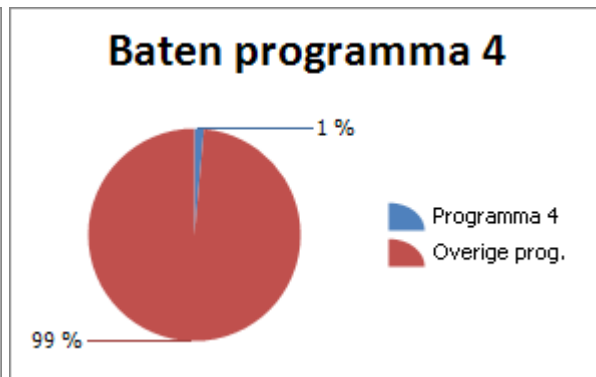
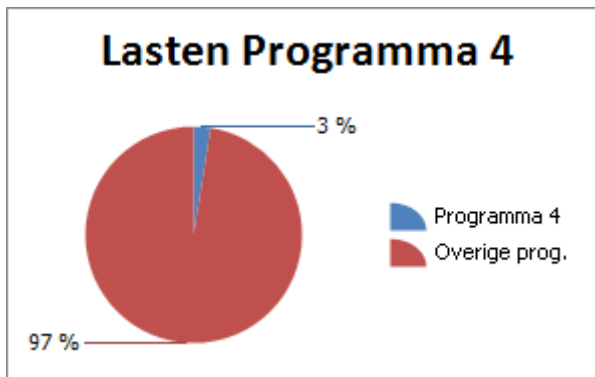
Wat hebben we ervoor gedaan?

Nr.	Doelstelling	
4.1	Voorzien in goede onderwijshuisvesting	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	We realiseren uitbreiding van basisschool Prinsenbos.	
	Het project is gestart. We verwachten het project in 2023 af te ronden.	

Nr.	Doelstelling	
4.2	Realiseren van een optimaal ontwikkelklimaat voor kinderen	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	We voeren de in 2021 vastgestelde LEA uit.	
	In 2022 is de nieuwe LEA vastgesteld, in 2023 zal deze worden uitgevoerd.	
2	We versterken de ontwikkelkansen van kinderen die in het AZC Gilze verblijven.	
	We onderzoeken in samenwerking met onderwijs en kinderopvang hoe er kinderopvang op het AZC gerealiseerd kan worden.	

Wat heeft het gekost?

Lasten / Baten	Bedragen X € 1.000			
	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Vershil
	2022	2022	2022	Rek - Begr
Totaal lasten programma 4	2.632	2.859	2.471	388
Totaal baten programma 4	1.137	1.347	940	-407
Saldo lasten en baten programma 4	-1.495	-1.512	-1.531	-19

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening 2022 zijn:

Omschrijving	Bedragen x € 1.000			
	L/B	Bedrag	V/N	I/S
1. In 2022 is er een voorbereidingskrediet van € 90.000 gevoteerd voor de permanente uitbreiding van de Prinsenboschool. Dit krediet wordt gedekt vanuit de OHBA-gelden die we van het Rijk krijgen. Bij de 2e turap 2022 is dit voorbereidingskrediet (de lastenkant) van € 90.000 overgeheveld naar 2023. Echter, dat is niet gebeurd met de OHBA-gelden (de dekkingskant). Doordat de dekkingskant nog in 2022 stond begroot, verwachtten we inkomsten die we niet gehaald hebben, daardoor ontstaat nu een nadeel. Hier staat tegenover dat er voor 2023 sprake is van het tegenovergestelde. Hier zal sprake zijn van een voordeel. We nemen dit mee bij het opstellen van de 1e turap 2023.	B	90	N	I
2. De lasten op het gebied voor onderwijshuisvesting zijn € 31.000 lager dan begroot. Dit leidt tot een voordeel op dit programma. Echter, doordat het saldo wordt verrekend met de bestemmingsreserve onderwijshuisvesting, is dit effect voor de exploitatie budgettair neutraal (zie overzicht mutatie reserves).	L B	30 1	V V	I I
3. De kosten voor leerlingenvervoer zijn in 2022 lager dan begroot, door de afwikkeling van een ten onrechte opgenomen nog te betalen bedrag in 2021. Dit levert een voordeel op in 2022.	L	44	V	I

Bedragen x € 1.000				
Omschrijving	L/B	Bedrag	V/N	I/S
4. In 2022 hebben we € 1.085.000 Rijksmiddelen voor onderwijsachterstandenbeleid (OAB) ontvangen. De kosten voor onderwijsachterstanden bedroegen € 1.267.000. Het tekort ad. € 182.000 hebben we verrekend met de balanspost waar nog middelen OAB geparkeerd stonden. Per saldo is het effect voor de exploitatie budgettair neutraal.	L B	311 311	V N	I I
5. Overige afwijkingen.	L B	3 7	V N	
Totaal		19	N	

Sport, cultuur en recreatie

Wat willen we bereiken?

Sportbeleid en activering

Als gemeente stimuleren wij initiatieven die bewegen en gezondheid bevorderen. Sport en bewegen bevordert de gezondheid en verbreedert. Een gezonde leefstijl maakt inwoners weerbaarder en voorkomt maatschappelijke kosten. In maart 2021 is het nieuwe beleidskader 'Gilze en Rijen beweegt' door de gemeenteraad vastgesteld. De hierin vermelde onderwerpen, acties en activiteiten zijn de leidraad voor ons sport- en beweegbeleid voor de komende jaren.

Cultuurpresentatie, -productie en –participatie

Kunst en cultuur zijn voorwaarden voor een vitale samenleving. Zij dragen bij aan het welzijn van mensen, tonen verbeeldingskracht, stellen vragen, zijn confronterend, maar werken ook ter ontspanning. Cultuur heeft in de eerste plaats een eigen, intrinsieke waarde. Als uiting van gedachten, van schoonheid en verfijning, of juist van confrontatie en rauwheid. Daarnaast heeft cultuur ook een belangrijke maatschappelijke functie, als thermometer voor de tijdgeest. Cultuur kan vooruitlopen op de tijdgeest en die (mede)bepalen. In onze tijd zijn die maatschappelijke functies van cultuur onmisbaar. Rationalisering en rendement zijn dominante thema's in de samenleving. Cultuur biedt hier tegenkracht aan. We bieden ruimte aan initiatieven van inwoners en willen daarmee de leefbaarheid, de sociale vitaliteit en/of de sociale infrastructuur van een dorp of de gemeente als geheel te vergroten.

Musea en cultureel erfgoed

Cultureel erfgoed is een onmisbare bouwsteen die de identiteit van onze gemeente een gezicht geeft. Monumentale (kerk-)gebouwen, boerderijen, industriële complexen en andere bouwwerken bieden een attractieve woon- en werkomgeving of vormen culturele, toeristische hotspots. Dit komt het beste tot zijn recht als deze gebouwen een actuele, betekenisvolle functie of invulling krijgen.

Media

De inhoudelijke opdracht aan de bibliotheek (Theek5) is als volgt drieledig vastgelegd.

1. De bibliotheek is zichtbaar, toegankelijk en openbaar. Dit komt tot uitdrukking in het werken vanuit de vestigingen binnen de culturele centra;
2. De bibliotheek zet deskundigheid in voor ontwikkeling en ontplooiing van onze inwoners;
3. De bibliotheek ontwikkelt zich, werkt samen en ondersteunt.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Nr.	Doelstelling	
5.1	Faciliteren van sport en bewegen: renovatie/nieuwbouw sporthal Achter de Tuintjes Gilze	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	De sporthal en buitenruimte worden in 2022 opgeleverd.	
	De gemeenteraad heeft besloten om de sporthal niet te gaan renoveren, maar om deze te slopen en geheel nieuw op te bouwen. Dat gaf een vertragende werking op de planning. We maakten samen met de gebruikers en de omwonenden een nieuw ontwerp. De gemeenteraad heeft het krediet gevoteerd. We starten met de sloop en nieuwbouw in 2023. Oplevering zal vervolgens in de 2e helft van 2024 zijn.	

Nr.	Doelstelling	
5.2	Faciliteren van sport en bewegen: Herontwikkelen locatie Tropical/Margriethal	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Opleveren nieuwe Margriethal.	
	In maart 2022 was een aanvullend uitvoeringskrediet noodzakelijk voor de gestegen bouwkosten. Met dit krediet is het definitief ontwerp afgerond en is de uitvoering van de bouw aanbesteed. De bouw start in het eerste kwartaal van 2023 en de sporthal is eind 2023 gereed.	
2	Opleveren buitenruimte fase 1 (rondom nieuwe Margriethal).	
	De aanleg van de buitenruimte fase 1 loopt parallel met de planning van de bouw van de sporthal. Eind 2023 wordt de sporthal opgeleverd. De aanleg van fase 1 van de buitenruimte is dan gereed.	

Nr.	Doelstelling	
5.3	Faciliteren van sport en bewegen: renovatie voetbal hoofdveld Sportpark Hoogeind Molenschot	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	We werken het renovatieplan uit voor uitvoering in het voorjaar 2022.	
	In overleg met de voetbalvereniging is eerst het trainingsveld in plaats van het hoofdveld gerenoveerd. Het hoofdveld renoveren we in het voorjaar 2023.	

Nr.	Doelstelling	
5.4	Kerkenvisie	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	We stellen een kerkenvisie op.	
	De kerkenvisie is een zorgvuldig proces, dat over meerdere jaren zal lopen. Het project wordt volledig gedekt door de decentralisatie-uitkering van het ministerie van OCW. In 2022 is een opdrachtbrief opgesteld waarmee richting wordt gegeven aan het proces. Naar aanleiding daarvan worden bureaus benaderd voor de uitvoering van één of meerdere deelaspecten, zoals het maken van een cultuurhistorische inventarisatie en het leiden van gesprekken met stakeholders (eigenaren, kerkbesturen, gebruikers, omwonenden, erfgoedorganisaties en andere betrokkenen).	

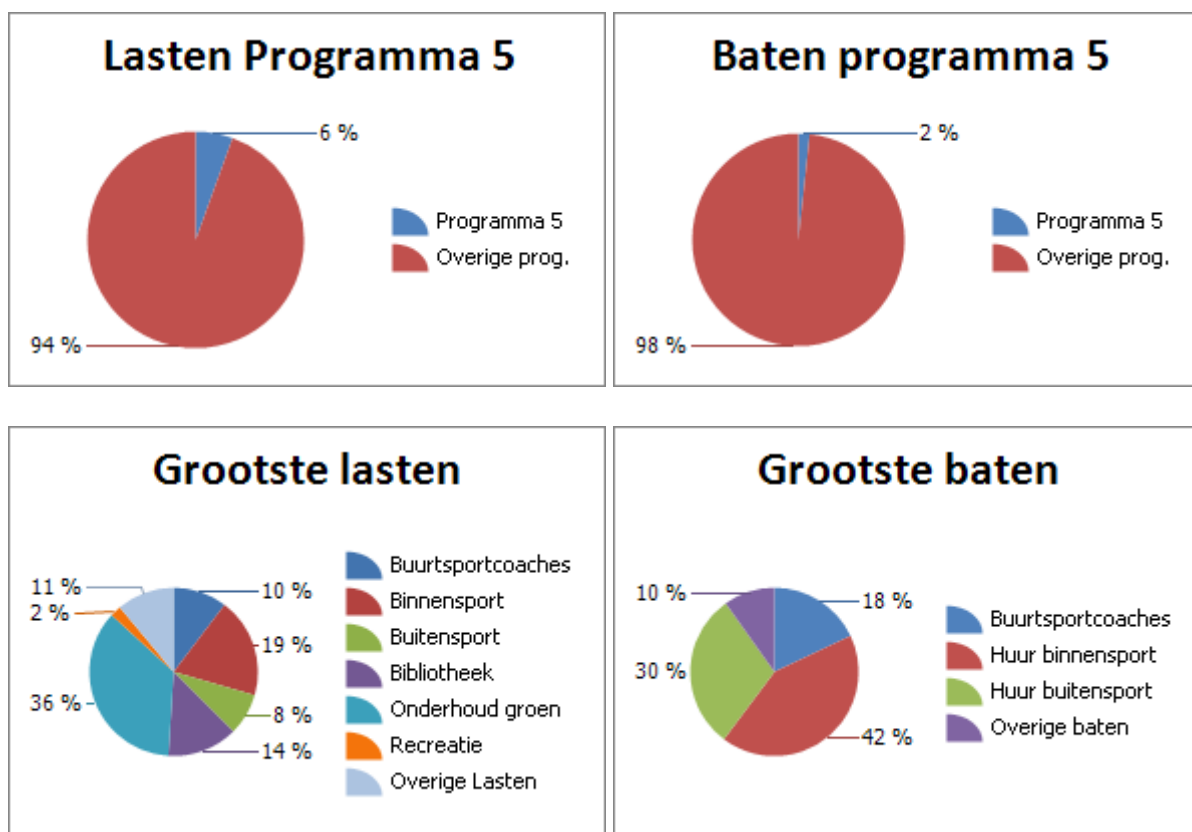
Nr.	Doelstelling	
5.5	Een groene leefomgeving	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	We actualiseren het kapbeleid.	
	We verwachten in 2023 het kapbeleid geactualiseerd te hebben.	
2	We planten extra bomen om hittestress te verminderen.	
	In het bomenbeleidsplan is vastgelegd dat er elk jaar tenminste 30 bomen (extra) worden gepland. In de winter 2022/2023 zijn er 30 bomen geplant in de straten Mariastraat (2), Oranjeplein (1), de Wittstraat (6), Trees Kinstraat (3), Laagstraat (6), Stoomlederplein (3), Venneweg (1), Marga Klompélaan (7) en de Statenlaan (1).	

Nr.	Doelstelling	
5.6	Verfraaiing entrees kernen	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	We plaatsen een klavertje in Hulten.	
	We plaatsen op een tijdelijke locatie in Hulten het klavertjevier. Daarmee vieren samen met inwoners de afronding van de plannen om Hulten opnieuw in te richten. We verplaatsen het klavertje naar de definitieve locatie nadat de provincie de werkzaamheden N282 gedeelte Hulten heeft afgerond.	

Nr.	Doelstelling	
5.7	Beheer en onderhoud openbare ruimte	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	We maken een verbeterplan.	
	Het doel was om te komen tot een gestructureerde aanpak. In 2022 is dit vormgegeven door projectmatig werken op te starten. Met deze manier van werken worden vooraf de opdracht, kaders, randvoorwaarden en beschikbare middelen geformuleerd. Daarnaast zorgt deze manier van werken voor een integrale aanpak van vraagstukken. In 2022 is ook gestart met het opstellen van een meerjarig programma voor het onderhoud van de openbare ruimte.	

Wat heeft het gekost?

Lasten / Baten	Bedragen		X € 1.000	
	Begroting primair 2022	Begroting gewijzigd 2022	Rekening 2022	Verschil Rek - Begr
Totaal lasten programma 5	6.845	7.328	6.971	357
Totaal baten programma 5	1.063	981	1.322	341
Saldo lasten en baten programma 5	-5.782	-6.347	-5.649	698

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening 2022 zijn:

Omschrijving	L/B	Bedragen x € 1.000		
		Bedrag	V/N	I/S
1. Voor de buurtsportcoaches zijn zowel de lasten als de baten lager dan begroot.	L B	88 35	V N	I I
2. Bij de 2e turap 2022 hebben wij middelen voor de sportakkoorden overgeheveld naar 2023. Het ging om een bedrag van € 155.000. Sindsdien is er voor € 88.000 aan kosten geboekt. Dit leidt tot een nadeel op dit programma. De budgetoverheveling hebben we dan ook aangepast naar € 67.000. Dit ziet u terug bij het overzicht mutatie reserves. Het effect voor de exploitatie is budgettair neutraal.	L	88	N	I
3. In 2022 hebben wij minder onderhoudskosten gehad voor sportcomplex Den Butter dan begroot. Dit leidt tot een voordeel op dit programma. Echter, doordat het saldo wordt verrekend met de bestemmingsreserve onderhoud Den Butter, is het effect voor de exploitatie budgettair neutraal (zie overzicht mutatie reserves).	L	31	V	I
4. In de begroting 2022 hadden we € 292.000 opgenomen voor groot onderhoud/renovatie van buitensportaccommodaties. Dit bedrag storten we in de bestemmingsreserve. Hier staat tegenover dat er voor een bedrag van € 122.000 kosten waren (kantplanken, kunstgrasvelden Vijf Eiken en renovatie trainingsveld VV Molenschot). Deze kosten halen we uit de bestemmingsreserve. Dit ziet u terug bij het overzicht mutatie reserves.	L	292	V	I
5. In 2022 verwachten wij minder Rijksmiddelen voor de regeling SPUK-sport terug te hoeven betalen, dan waar we in de begroting vanuit waren gegaan. Dit leidt tot een incidenteel voordeel.	L B	37 82	V V	I I

		Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	L/B	Bedrag	V/N	I/S	
6. Er heeft onderhoud plaatsgevonden aan de kleedkamers bij VV Molenschot. Deze kosten komen ten laste van de bestemmingsreserve onderhoud gemeentelijke gebouwen. Daarnaast is het trainingsveld gerenoveerd. Deze kosten worden onttrokken aan de bestemmingsreserve groot onderhoud/renovatie buitensportaccommodaties. Per saldo is het effect voor de exploitatie budgettair neutraal (zie overzicht mutatie reserves).	L	151	N	I	
	B	45	V	I	
7. De middelen voor het opstellen van een kerkenvisie zijn niet uitgegeven in 2022. We stellen voor om de niet bestede middelen 2022 over te hevelen naar 2023 via de resultaatbestemming.	L	25	V	I	
8. De onderhoudskosten voor sloten, bermen en watergangen zijn hoger dan begroot. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de gestegen brandstofprijzen die conform besteksafspraken door de aannemer mogen worden doorberekend.	L	40	N	I	
9. De dagelijks kosten voor het onderhoud openbaar groen zijn lager dan geraamd. Dit komt doordat een deel van de kosten wordt betaald vanuit de ABG organisatie. Hier was in de begroting 2022 nog geen rekening mee gehouden. Voor de begroting 2023 hebben we dit wel gecorrigeerd, vandaar dat het voordeel incidenteel is.	L	85	V	I	
10. De uitgaven voor geprogrammeerd / planmatig onderhoud groen zijn lager dan geraamd (€ 271.000). Dit leidt tot een voordeel op dit programma. Echter, doordat de uitgaven worden verrekend met de bestemmingsreserve groen, is het effect voor de exploitatie budgettair neutraal (zie overzicht mutatie reserves).	L	48	V	I	
	B	223	V	I	
11. Overige afwijkingen.	L	30	V		
	B	26	V		
Totaal		698	V		

Sociaal domein

Wat willen we bereiken?

Alle inwoners doen naar vermogen mee in onze gemeente, op een manier die bij hen past. Zo zelfstandig mogelijk, maar waar nodig met ondersteuning en hulp. De gemeente is daarbij een schakel in een veel grotere keten. We zoeken samenwerking met inwoners, maatschappelijke partners, andere overheden en andere financiers om verschil te kunnen maken.

We zien 3 belangrijke opgaven voor de komende jaren:

1. Ruimte maken voor verschillen

De norm van wat we normaal (gedrag) vinden, wordt steeds strakker. Als gevolg daarvan neemt het aantal medische diagnoses en het gebruik van zorg- en hulpaanbod toe. Wij kiezen voor een andere benadering. Vragen en tegenslagen horen bij het leven. We erkennen dat, in plaats van diagnoses en indicaties leidend te maken. We stellen de inwoner centraal en zoeken samen naar oplossingen in het gewone leven. Daarbij focussen we op wat wél kan. Maatwerk vormt de basis: de menselijke maat is het uitgangspunt in onze aanpak. Maatwerk betekent niet per definitie dat er *individuele* hulpverlening wordt ingezet ('het behandelen van problemen'). We denken juist zoveel mogelijk in *collectieve* oplossingen ('de samenleving en onze basisvoorzieningen toerusten om beter te kunnen omgaan met verschillen'). Dat er verschillen zijn is een gegeven en dat is prima. We willen ruimte maken voor deze verschillen in onze lokale samenleving.

2. Veerkracht vergroten

Problemen en tegenslagen horen bij het leven. We verschuiven onze focus van 'het voorkomen van (grotere) problemen' naar 'het vergroten van het aanpassingsvermogen (de veerkracht) van inwoners'. Preventie begint niet bij hulpverlening, maar bij goed voor jezelf en voor elkaar (kunnen) zorgen. We kiezen voor een aanpak gericht op beter kunnen omgaan met tegenslagen. We kijken niet naar de factoren die mensen kwetsbaar maken, maar juist naar de factoren die maken dat ze niet kwetsbaar worden. Welke factoren dat zijn, is in iedere situatie anders. De verhouding tussen hulpverleners en inwoners verandert door deze aanpak. Hulpverleners komen geen hulpaanbod brengen naar de dorpen en wijken, maar zijn nabij, bieden een luisterend oor en sluiten aan op de vragen, behoeften en mogelijkheden van inwoners. We houden oog voor de grenzen aan eigen kracht.

3. Bestaanszekerheid voorop stellen

Bestaanszekerheid is een basisvoorwaarde voor meedoen. Mensen die kampen met schulden, geen woning hebben of die dreigen te verliezen, of in een onveilige situatie zitten, verliezen de basis onder hun bestaan. Tot die basis terug is blijkt het weinig zin te hebben om deze mensen hulp te bieden

voor andere problemen. Zorg rendeert niet als de basis er niet is. Zijn de zorgen over de basis weg, dan is er op andere terreinen vaak ook minder hulp en ondersteuning nodig. Mensen krijgen dan weer ruimte in hun hoofd om hun problemen stap voor stap op te lossen en de regie over hun leven terug te nemen. Daarom geven we bestaanszekerheid prioriteit. Wonen, inkomen (en werk) en veiligheid worden belangrijke thema's in de uitwerking van ons sociaal beleid.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Nr.	Doelstelling	
6.1	We werken de Koers sociaal domein 'Samen verschil maken' uit in een uitvoeringsagenda	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	We stellen in overleg met (vertegenwoordigers van) inwoners en maatschappelijke partners een uitvoeringsagenda op, waarin we vastleggen wat we gaan doen om onze doelstellingen ten aanzien van het sociaal domein te realiseren.	
	De uitvoeringsagenda is vastgesteld	

Nr.	Doelstelling	
6.2	Decentralisatie beschermd wonen	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	We voeren onze nieuwe wettelijke taken op het gebied van beschermd wonen samen met de regiogemeenten in Hart van Brabant uit.	
	De uitvoering van de beschermd wonen taken loopt door op basis van de afspraken die we daarover in de Regiovisie Beschermd Wonen hebben gemaakt.	

Nr.	Doelstelling	
6.3	Afwegingskader wonen met zorg	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	We stellen het afwegingskader wonen met zorg vast en passen het afwegingskader toe bij het nemen van besluiten over woon-zorginitiatieven.	
	We hebben een integraal afwegingskader wonen met zorg ontwikkeld op basis van de driehoek voor Publieke Waarden. Hierin is bestaand beleid vanuit de verschillende domeinen verwerkt. Op basis hiervan vindt eenduidige en integrale advisering plaats aan college en gemeenteraad.	

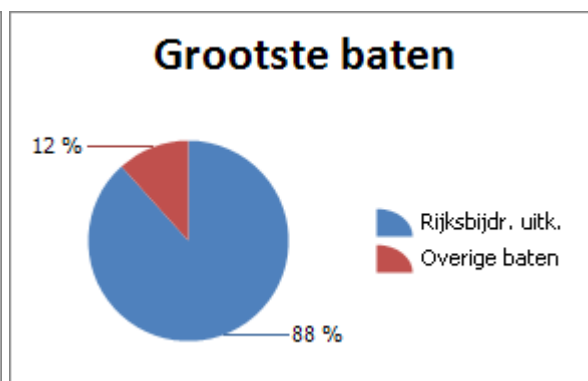
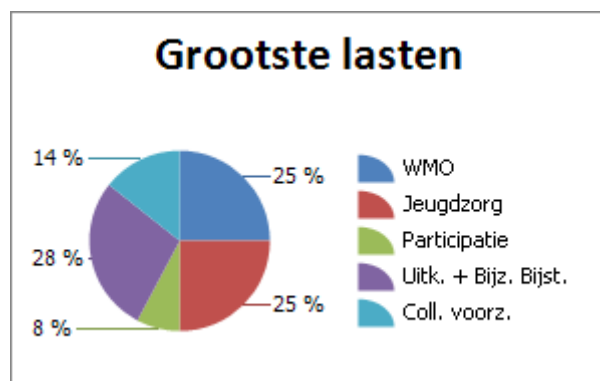
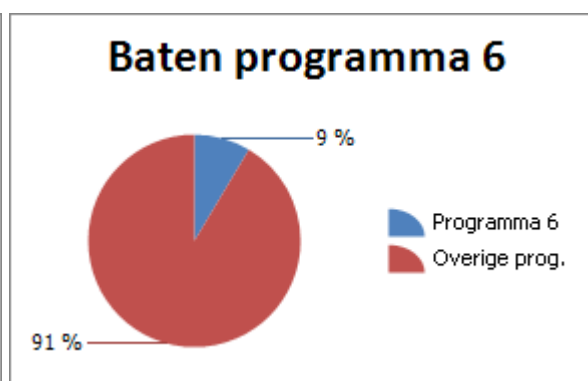
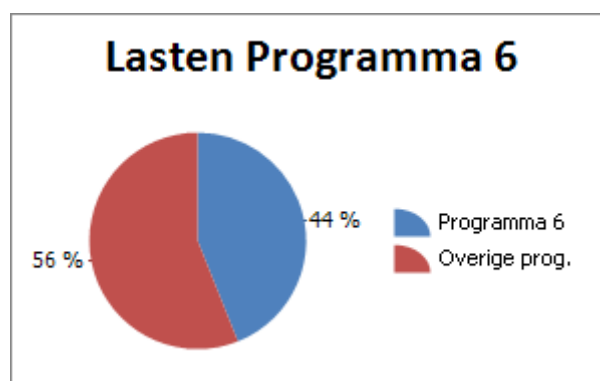
Nr.	Doelstelling	
6.4	Asielstatushouders doen mee in de lokale samenleving	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	We zetten de integrale ketenaanpak voor asielstatushouders voort.	
	De integrale ketenaanpak is uitgevoerd.	

Nr.	Doelstelling	
6.5	Transformatie basisondersteuning (dorpsteam Gilze en Rijen)	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	We stellen een nieuw meerjarig subsidiekader vast op basis waarvan we sturen op de gewenste transformatie van de basisondersteuning in onze gemeente.	
	In november 2022 stelden we het subsidiekader basisondersteuning vast. In 2023 maken we op basis van dit kader nieuwe meerjarige subsidieafspraken.	

Wat heeft het gekost?

Lasten / Baten	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil
	2022	2022	2022	Rek - Begr
Totaal lasten programma 6	30.973	33.158	32.785	373
Totaal baten programma 6	7.354	7.126	7.063	-63
Saldo lasten en baten programma 6	-23.619	-26.032	-25.722	310

Bedragen X € 1.000

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening 2022 zijn:

		Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	L/B	Bedrag	V/N	I/S	
1. In de septembercirculaire 2022 hebben wij € 55.000 gehad voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Hiervan hebben wij € 15.000 besteed. We stellen voor om de niet bestede middelen 2022 over te hevelen naar 2023 via de resultaatbestemming.	L	40	V	I	
2. In 2022 hebben we via het Ministerie van Justitie en Veiligheid middelen ontvangen voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne (totaal € 451.000). Hiervan is € 121.000 besteed. De resterende € 330.000 verrekenen we met de balans ter besteding in 2023. Per saldo is het effect voor de exploitatie budgettair neutraal.	L B	121 121	N V	I I	
3. In 2022 hebben we via het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid middelen ontvangen voor de Wet Inburgering en een specifieke uitkering voor de onderwijsroute (totaal € 188.000). Hiervan is € 55.000 besteed. De resterende € 133.000 verrekenen we met de balans ter besteding in 2023. Per saldo is het effect voor de exploitatie budgettair neutraal.	L B	55 55	N V	I I	
4. We hebben middelen ontvangen voor de versterking en ondersteuning van wijkteams. Deze middelen zijn in 2022 niet helemaal besteed. We stellen voor om de niet bestede middelen 2022 over te hevelen naar 2023 via de resultaatbestemming.	L	110	V	I	
5. Het koplopersproject is als gevolg van de coronacrisis nog niet helemaal afgerond in 2022. We stellen voor om de niet bestede middelen 2022 over te hevelen naar 2023 via de resultaatbestemming.	L	59	V	I	
6. De middelen in het kader van het noodfonds schrijvende gevallen zijn in 2022 niet geheel besteed. Deze vallen onder het coronaherstelplan en worden overgeheveld naar 2023 zoals besloten bij de 2e turap 2022.	L	30	V	I	
7. De uitgaven in het kader van de BUIG uitkeringen zijn lager dan begroot. Hier tegenover staan ook lagere baten.	L B	262 163	V N	I I	
8. De lasten voor bijzondere bijstand zijn hoger dan begroot. De ontvangsten als gevolg van terugvordering zijn eveneens hoger dan begroot.	L B	44 40	N V	I I	
9. De uitgaven voor sociale werkvoorziening zijn lager dan begroot. In de begroting zijn we namelijk verplicht om een extra bijdrage op te nemen aan de sociale werkvoorziening in verband met hun geprognosticeerde begrotingstekort. Doordat dit tekort uit de jaarstukken niet is gebleken, zijn we deze extra bijdrage niet verschuldigd. Dit leidt tot een incidenteel voordeel.	L	78	V	I	
10. De verkoop van de groeituin stond begroot voor 2022. Dit wordt 2023 waardoor de opbrengst niet is gerealiseerd in 2022. Dit leidt tot een nadeel in 2022 en een voordeel in 2023. We verwerken dit in de 1e turap 2023.	B	267	N	I	
11. De kosten voor WMO zijn in 2022 hoger dan begroot. Dit is enerzijds veroorzaakt door hogere kosten vervoersvoorzieningen en schuldhulpverlening. Anderzijds is sprake van hogere kosten woningaanpassingen met name door incidentele grote woningaanpassingen (€ 175.000). Verder zijn de baten door eigen bijdrage hoger dan begroot.	L L B	155 252 102	N N V	I S S	
12. De kosten voor jeugdzorg zijn lager dan begroot. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een nagekomen baten uit voorgaande jaren als gevolg van het project Opvallende looptijden. Daarnaast waren vanuit 2021 middelen overgeheveld (€ 221.000) voor het verkorte van de wachtlijsten, van deze middelen is € 190.000 nog niet besteed. We stellen voor om de niet bestede middelen 2022 over te hevelen naar 2023 via de resultaatbestemming. Tot slot hebben we een subsidie ontvangen, die we niet hadden geraamd.	L B	312 33	V V	I I	
13. De middelen voor aanpak dak- en thuislozen zijn in 2022 niet (volledig) besteed. We stellen voor om de niet bestede middelen 2022 over te hevelen naar 2023 via de resultaatbestemming.	L	67	V	I	
14. Overige afwijkingen.	L B	42 16	V V		
Totaal		310	V		

Volksgezondheid en milieu

Wat willen we bereiken?

Volksgezondheid

Een goede lichamelijke en mentale gezondheid biedt meer kansen om volwaardig mee te kunnen doen aan onze samenleving. Met ons gezondheidsbeleid spelen we hierop in. Met preventieve maatregelen kunnen we het beroep op dure zorg uitstellen en/of beperken.

Gezondheid definiëren we als het vermogen om met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven om te kunnen gaan en eigen regie te voeren. Het thema gezondheid bezien we dan ook in nauwe samenhang met andere programmaonderdelen binnen het sociaal domein.

Een gezonde leefstijl helpt bij het bestrijden van infecties en vermindert de kans op serieuze complicaties bij ziekte. Vandaar dat wij extra inzetten op het bevorderen van een gezonde leefstijl. In het lokale preventieakkoord hebben wij samen met maatschappelijke partners activiteiten benoemd die daaraan bijdragen. In 2022 zijn we gestart met de campagne 'Allemaal vitaal'.

Riolering

Riolering is een onmisbare schakel in de waterketen. Bij renovaties willen we zo veel als mogelijk werk-met-werk maken om gelijktijdig onze doelstellingen op klimaatadaptie te realiseren. Bij de aanpak van het watervraagstuk werken we samen met Waterschap Brabantse Delta.

Het beleid en het beheer van de riolering heeft de gemeente Gilze en Rijen vastgelegd in het uitgebreid gemeentelijk rioleringsplan (vGRP). In 2020 is er een nieuw vGRP voor de periode 2021-2025 vastgesteld. Hier benoemen we de activiteiten om de riolering te onderhouden en te verbeteren. Belangrijke aandachtspunten hierin zijn niet alleen de gevolgen van de klimaatomslag, maar ook die van energietransitie en circulaire economie. Met de hiervoor benodigde kosten c.q. investeringen is binnen de exploitatie rekening gehouden.

(Zwerf)afval

De inzameling van huishoudelijk afval voeren we uit met 'diftar'. Dit moet leiden tot een reductie van de hoeveelheid restafval per inwoner. De inzamelresultaten worden geëvalueerd en waar nodig voeren we aanpassingen door. Voor het onderdeel zwerfafval hebben we in 2022 ingezet op het faciliteren en stimuleren van vrijwilligers voor de aanpak van zwerfafval. Een evaluatie met deze vrijwilligers in november 2022 leert ons dat we te maken hebben met een enthousiaste groep vrijwilligers die zich graag inzetten om zwerfafval op te ruimen in de openbare ruimte. Het college wil deze lijn graag voortzetten.

Duurzaamheid

We geven uitvoering aan het Nationale Klimaatakkoord. Het uiteindelijke doel is om in 2050 een energie-neutrale en klimaatbestendige gemeente zijn.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Nr.	Doelstelling	
7.1	Voorkomen/verminderen wateroverlast	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Vorbereiden noodzakelijke maatregelen wateroverlast Doornbos, Sterkenhoeve, Wouwerbroek, Zaaren, Breebroek, Riekevoort en Mosselaar.	
	De noodzakelijke maatregelen zijn gefaseerd in voorbereiding (zie ook programma 2 taakveld Verkeer).	
2	Vorbereiden en uitvoeren riolering Burgemeester van Poppelstraat in Gilze.	
	Dit project is in 2022 verder voorbereid. We verwachten in 2023 te starten met de uitvoering. Zie ook programma 2 taakveld Verkeer.	
3	Ontwerpen blauwe ader.	
	<p>De raad heeft besloten om een blauwe ader (afvoerleiding) van Rijen Noord-Oost richting Wolfsweide (fase 1 van het masterplan afkoppelen Rijen) te laten voorbereiden. Deze moet overtollige water dat niet gebufferd kan worden, afvoeren naar Wolfsweide. Het ontwerp van de blauwe ader Rijen Noord-Oost is gereed. Een deel van de uitvoeringswerkzaamheden van de blauwe ader/afvoerleiding nemen we mee in de uitvoering Rijen Noord-Oost. Het deel van de blauwe ader dat buiten de werkzaamheden in Rijen Noord-Oost valt, voeren we afzonderlijk uit na afronding van de werkzaamheden in Rijen Noord-Oost.</p> <p>Ook heeft de raad besloten om een blauwe ader te ontwerpen voor Rijen Noord-West. In 2023 leggen we twee scenario's voor: een waarin we theoretisch eenmaal in de twee jaar en een waarin we eenmaal in de vijf jaar water op straat accepteren inclusief de financiële consequenties. Na besluitvorming kunnen we deze blauwe ader verder voorbereiden.</p>	

Nr.	Doelstelling	
7.2	Doorontwikkelen VANG-doelstellingen	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Opvolgen van eventuele maatregelen uit het plan van aanpak doorontwikkelen VANG-doelstellingen.	
	Op basis van de inzamelresultaten van eerdere jaren zetten we in op meer circulaire afvalinzameling. Dit is een meerjarige aanpak. Op basis van monitoring en evaluatie kan worden bijgestuurd om te komen tot duurzamere afvalstromen en beperking van afval.	

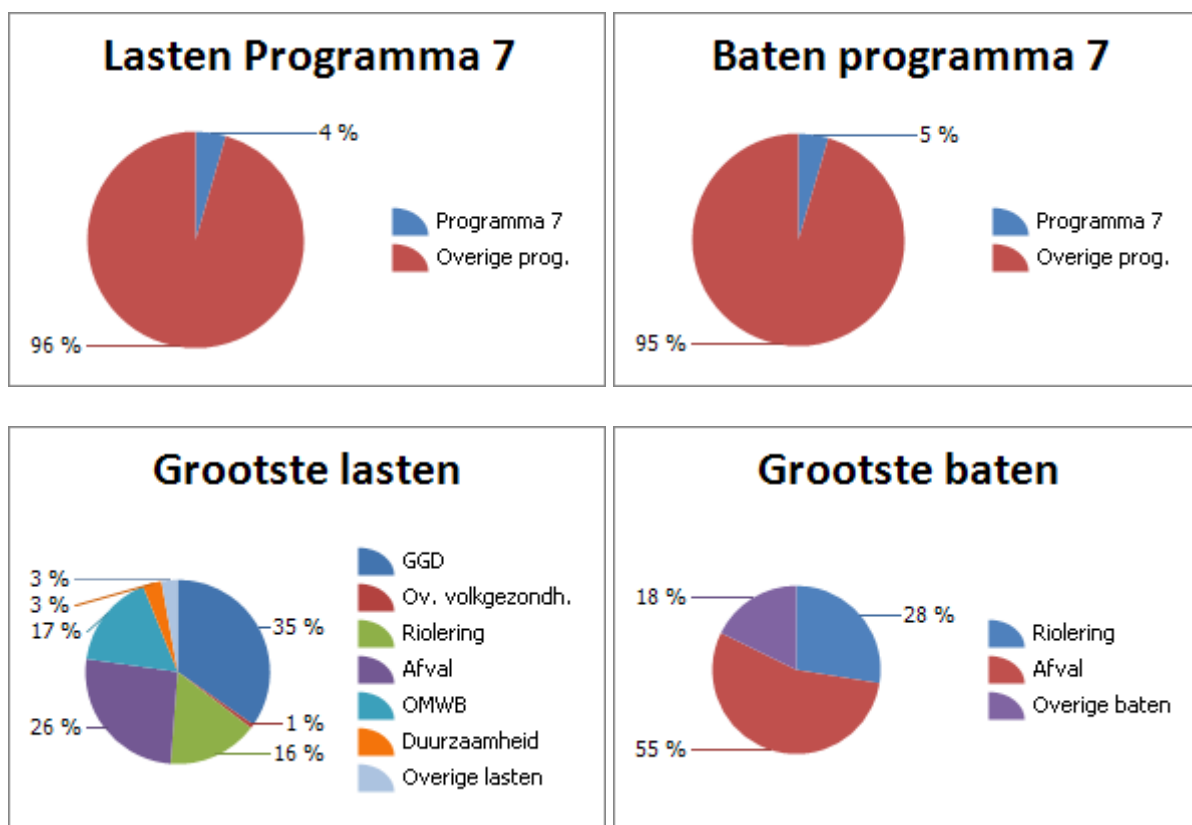
Nr.	Doelstelling	
7.3	Effecten van klimaatverandering (hittestress, wateroverlast, droogte, overstroming) verminderen of voorkomen	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Instellen subsidieregeling en informatiecampagne die het voor de bewoners van Gilze en Rijen aantrekkelijk maakt om hun regenwater niet af te voeren naar het riool, maar bijvoorbeeld te infiltreren in de bodem of op te vangen en het te hergebruiken.	
	De subsidieregeling Klimaatbestendig Gilze en Rijen is opnieuw ingesteld. De informatiecampagne is gestart.	

Nr.	Doelstelling	
7.4	Reduceren CO2 en het tegengaan van effecten van klimaatverandering	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	In regionaal verband werken aan de herijking van de REKS richting REKS 2.0. en geven we uitvoering aan het nationaal klimaatakkoord.	
	Samen met de regio Hart van Brabant bereiden we een tussenrapportage voor. Deze volgt in 2023. Daarna wordt het proces richting REKS 2.0 opgestart.	
2	Start uitvoering Transitievisie Warmte (RREW, wijkaanpak EGR).	
	De uitvoering van de Transitievisie Warmte is gestart.	
3	Realiseren energie- en grondstoffenbesparing gemeentelijk vastgoed.(A-label gebouwen).	
	We voeren het plan onderhoud en verduurzamen gemeentelijke en maatschappelijk vastgoed gefaseerd uit.	
4	Vaststellen lokaal uitvoeringsprogramma, op basis van de risico-dialogen en de regionale input.	
	De lokale uitvoeringsagenda, de 'Verkenning Klimaatadaptatie' is vastgesteld door het college en is aan de raad aangeboden in maart 2022.	

Nr.	Doelstelling	
7.5	Aanpak voor klimaatadaptief en groeninclusief bouwen	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Opstellen aanpak klimaatadaptief & groeninclusief bouwen (onderdeel van herijking Koersdocument 2023).	
	Het plan van aanpak voor klimaatadaptief & groeninclusief bouwen is opgesteld. De handreiking duurzaam bouwen volgt in 2023.	

Wat heeft het gekost?

Lasten / Baten	Bedragen		X € 1.000	
	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil
	2022	2022	2022	Rek - Begr
Totaal lasten programma 7	5.752	6.153	5.818	335
Totaal baten programma 7	4.307	4.521	4.528	7
Saldo lasten en baten programma 7	-1.445	-1.632	-1.290	342

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening 2022 zijn:

Omschrijving	L/B	Bedragen x € 1.000		
		Bedrag	V/N	I/S
1. In de begroting 2022 was opgenomen dat we € 143.000 zouden onttrekken aan de voorziening riolering (de lasten 2022 zouden hoger zijn dan de baten 2022). In werkelijkheid onttrekken we € 416.000 aan de voorziening. Dit is dus € 273.000 meer dan gedacht. Dit komt doordat we in 2022 meer kosten voor (groot) onderhoud van de riolering hebben gehad dan begroot. Dit gold zowel voor het dagelijks onderhoud als het groot/planmatig onderhoud. Doordat we dit effect verrekenen met de voorziening riolering, is het effect voor de exploitatie budgettair neutraal.	L B	277 277	N V	I I
2. In de begroting 2022 was opgenomen dat we € 78.000 zouden onttrekken de voorziening afvalstoffenheffing (de lasten 2022 zouden hoger zijn dan de baten 2022). In werkelijkheid storten we € 295.000 in de voorziening afvalstoffenheffing. Dit is dus € 374.000 meer dan gedacht. Hieronder hebben wij dit resultaat gespecificeerd:	L B	13 13	N V	I I
<ul style="list-style-type: none"> • Minder kosten compensabele BTW € 70.000 voordeel; • Meer inkomsten vastrecht afvalstoffenheffing vanwege meer aansluitingen dan begroot € 114.000 voordeel; • Minder verwerkingskosten voor grof afval (€ 66.000 voordeel) en snoei- en sloophout (€ 41.000 voordeel); • Gunstige afrekening PMD over 2020 € 88.000 voordeel; • Overige € 5.000 nadeel. 				
Doordat we dit effect verrekenen met de voorziening afvalstoffenheffing, is het effect voor de exploitatie budgettair neutraal.				
3. We hebben een voordeel op de kosten van de Omgevingsdienst Midden- en West Brabant als gevolg van een gunstige eindafrekening over 2022.	L	50	V	I

		Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	L/B	Bedrag	V/N	I/S	
4. In 2022 is niet het gehele reguliere budget voor duurzaamheid uitgegeven. Er resteert € 52.000. Daarnaast hebben we in de meicirculaire 2022 uitvoeringsmiddelen voor het klimaatakkoord ontvangen (€ 211.000). Ook deze middelen zijn nog niet besteed. We stellen voor om de niet bestede middelen 2022 over te hevelen naar 2023 via de resultaatbestemming.	L	313	V	I	
	B	50	N	I	
5. Sinds 2021 hebben wij middelen gehad van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland voor de Regeling Reductie Energieverbruik (RRE). Over 2021 hebben wij een niet besteed deel van deze middelen moeten terugbetalen aan het Rijk. Van het restant budget hebben we een deel besteed in 2022. Het andere deel is naar de balans gezet als nog te besteden in 2023.	L	115	V	I	
	B	115	N	I	
6. In 2022 hebben wij middelen gehad in het kader van Energiearmoede. Een deel van deze middelen is besteed in 2022. Het restant budget hebben we naar de balans gezet als nog te besteden in 2023.	L	121	V		
	B	121	N		
7. Overige afwijkingen.	L	26	V		
	B	3	V		
Totaal		342	V		

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Wat willen we bereiken?

Onze gemeente is een aantrekkelijke, duurzame en gezonde omgeving om te wonen, te werken en te recreëren. Bij (nieuw)bouwplannen houden we rekening met bestaand groen en creëren we een nieuwe, kwalitatief goede woonomgeving. Zo zijn we en blijven we een groene en uniek gelegen gemeente.

De ruimtelijke ontwikkelingen moeten passen bij de identiteit van ieder dorp. Daarbij geven wij bij nieuwbouw de voorkeur aan inbreiding boven uitbreiding. We willen meer aandacht voor vitale ontwikkeling van het buitengebied.

Gilze en Rijen heeft de ambitie dat burgers en bedrijven meedoen en meebepalen. De Omgevingswet zien we als een kans om inwoners nog actiever te betrekken bij de woon- en leefomgeving.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Nr.	Doelstelling	
8.1	Omgevingswet	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	We geven de Omgevingsvisie vorm.	
	Voor het opstellen van de Omgevingsvisie is een aanbestedingsprocedure doorlopen. De opdracht is verstrekt in februari 2022. Het is de bedoeling om de Omgevingsvisie eind 2024 vast te stellen.	
2	We stellen een parapluplan op.	
	Naar verwachting treedt op 1 juli 2023 de Omgevingswet in werking. Vóór die datum moet het paraplu-bestemmingsplan als ontwerp ter inzage worden gelegd. We verwerken daarin de archeologische beleidskaart en archeologische dubbelbestemmingen. Ook vertalen we het parkeerbeleid in planregels. Naar verwachting kan tijdig besluitvorming plaatsvinden.	

Nr.	Doelstelling	
8.3	Vorbereiding invoering Wet kwaliteitsborging voor het bouwen	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	De consequenties van de wet voor de vergunningverlening en het (bouw-) toezicht brengen we in beeld.	
	Vanwege uitstel van de Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging is dit verplaatst naar het voorjaar van 2023.	

Nr.	Doelstelling	
8.4	Aanpassing werkwijze VTH aan Omgevingswet	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	De processen bij vergunningverlening passen we aan.	
	Vanwege uitstel van de Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging is dit verplaatst naar het voorjaar van 2023.	

Nr.	Doelstelling	
8.5	Spoorzone en spoorse zaken	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Vaststellen bestemmingsplan.	
	De gemeenteraad besloot op 7 maart 2022 om de vaststelling van het bestemmingsplan Stationsomgeving spoorzone Rijen aan te houden totdat sprake is van een (financieel) uitvoerbaar plan. Het Rijk, de provincie en de gemeente zijn met elkaar in overleg gegaan over de projectorganisatie en financiering. De gesprekken waren eind 2022 nog altijd gaande.	
2	Opstellen contracteringsstrategie.	
	Het opstellen van een contracteringsstrategie is mogelijk als er sprake is van een financieel uitvoerbaar plan. Hierover waren het Rijk, de provincie en de gemeente eind 2022 nog in overleg.	
3	Kostennota opstellen en 'go no-go beslissing' op basis van financiële prognoses.	
	Het opstellen van de kostennota en "go / no-go beslissing" schuift op in de tijd als gevolg van de gesprekken tussen het Rijk, de provincie en de gemeente over de financiering en beoogde aanpassing van het ontwerp (onderdoorgang voor alleen langzaam verkeer).	
4	Ontwerp Spoorzone gereed maken voor aanbesteding (op basis van contracteringsstrategie).	
	Deze activiteit krijgt verder invulling als er sprake is van een financieel uitvoerbaar plan. Hierover waren het Rijk, de provincie en de gemeente eind 2022 nog in overleg.	
5	Realisatiebeslissing.	
	Deze activiteit krijgt verder invulling als er sprake is van een financieel uitvoerbaar plan. Hierover waren het Rijk, de provincie en de gemeente eind 2022 nog in overleg.	

Nr.	Doelstelling	
8.6	Vliegende Vennen Noord-Oost fase III	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Uitgifte gronden.	
	De grondverkoop voor het project van 14 woningen is afgerond en in maart 2023 start de bouw. De resterende twee vrije kavels komen in 2023 in de verkoop.	

Nr.	Doelstelling	
8.7	Tussen de Leijen	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Bouwrijp maken fase 1.	
	Een adviesbureau werkt aan een integraal plan voor het bouwrijp maken van Tussen de Leijen. Op basis van het integrale plan zal, volgt de aanbesteding van de werkzaamheden. De sloop van de woning aan de Mosstraat is gestart. Het bouwrijp maken kan vertraging oplopen als gevolg van een beroepsprocedure tegen het bestemmingsplan.	
2	Uitgifte bouw kavels fase 1.	
	We bereiden de selectie van aannemende/ontwikkende partijen voor de realisatie van 300 woningen voor. Zo wordt gewerkt aan een pakket van duurzaamheidseisen en gunningscriteria. Daarna start de aanbesteding. De uitgifte loopt mogelijk vertraging op vanwege een beroepsprocedure tegen het bestemmingsplan.	

Nr.	Doelstelling	
8.8	Herontwikkelen Rijen Zuid	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Bestemmingsplanprocedure voor sloop/nieuwbouwdeel (vaststelling gemeenteraad Q2 2022).	
	De gemeenteraad heeft het bestemmingsplan vastgesteld en is onherroepelijk geworden eind december 2022, omdat geen beroepen ingediend zijn bij de Raad van State.	
2	Ontwerp nieuwe buitenruimte in samenwerking met bewoners.	
	De eerste overleggen met de bewonerswerkgroep heeft plaatsgevonden en er is overeenstemming over het schetsontwerp. Het definitief ontwerp is goedgekeurd in de werkgroep en wordt ter goedkeuring aan het college voorgelegd.	
3	Vorbereiden uitvoering vernieuwing openbare ruimte.	
	De voorbereiding van de uitvoering is opgestart. De planning van de uitvoering wordt afgestemd op de nieuwbouw en renovatie van Leystromen.	

Nr.	Doelstelling	
8.9	Herontwikkelen locatie Tropical/Margriethal	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Koop- en realisatieovereenkomst afsluiten met projectontwikkelaar woongebouw.	
	De voorovereenkomst met de geselecteerde projectontwikkelaar is gesloten in april 2022. De koop- en realisatieovereenkomst sluiten we in 2023, nadat het bestemmingsplanprocedure is doorlopen.	
2	Vaststellen bestemmingsplan.	
	De geselecteerde projectontwikkelaar werkt aan een nieuw bestemmingsplan om de bouw van een woongebouw mogelijk te maken. Het concept-bestemmingsplan is gereed en de overlegpartners is om een reactie gevraagd. Daarna kan het bestemmingsplan worden vastgesteld.	

Nr.	Doelstelling	
8.10	Wendel Zuid	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Uitgifte bouw kavels fase 2.	
	Een concept grondovereenkomst is in voorbereiding en de procedure voor de vergunningen loopt. Na overeenstemming met de ontwikkelaar, kan de grond worden verkocht. De resterende vrije kavels worden in 2023 in de verkoop gezet.	

Nr.	Doelstelling	
8.11	Blokske 2/Veenstraat (Molenschot)	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Vaststellen bestemmingsplan.	
	Gemeente en ontwikkelaar hebben een intentieovereenkomst ondertekend over de verdere uitwerking richting bestemmingsplan. Er is op dit moment vertraging doordat de ontwikkelaar en een van de grondeigenaren nog geen overeenstemming hebben over een definitieve (koop) overeenkomst. Het doel is om in 2023 alsnog een ruimtelijke procedure te starten.	

Nr.	Doelstelling	
8.12	Ontwikkeling gebiedsvisie Rimpelaar	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Opstellen gebiedsvisie.	
	De ontwikkeling van de gebiedsvisie heeft door personeelswijzigingen en nieuwe inzichten vanuit de bedrijven vertraging opgelopen. De visievorming krijgt begin 2023 een vervolg.	

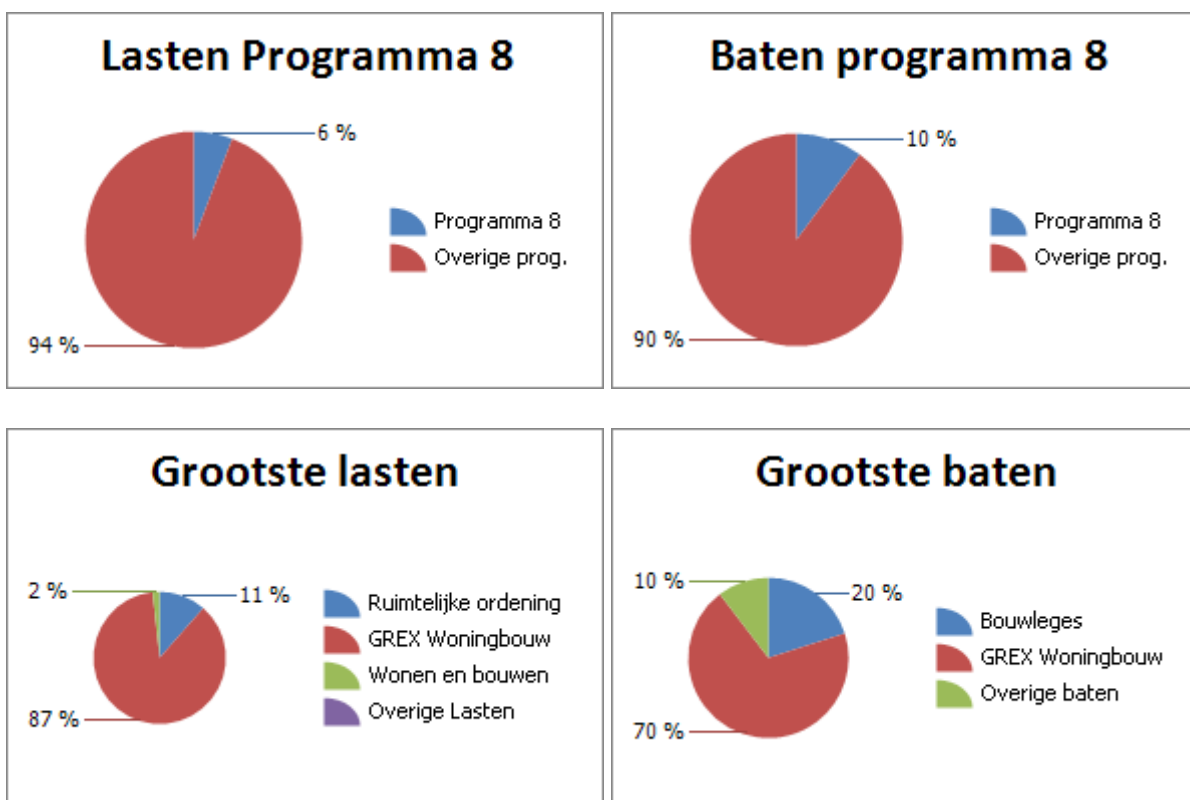
Nr.	Doelstelling	
8.13	Versterken leefbaarheid Hulten	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Opleveren bestek en tekeningen herinrichting Oude Baan en herinrichting kom.	
	Er zijn werkgroepen georganiseerd om tot een schetsontwerp te komen. Daarna zijn er inspraakavonden geweest met alle bewoners en is het plan vervolgt uitgewerkt tot een definitief ontwerp. Het plan is eind van 2022 voorgelegd aan de raad voor goedkeuring en vrijgeven van het geraamde krediet voor uitvoering. Na goedkeuring door de raad worden bestek en tekeningen uitgewerkt voor aanbesteding en uitvoering in 2023.	
2	Afhankelijk van de planning van de provincie wordt het werk aanbesteed	
	De aanbesteding van de provincie is afgerond. De voorbereidingen starten in 2022 en in 2023 start de uitvoering van de werkzaamheden. De gemeente kan nu ook gaan aanbesteden. De insteek is dat het werk eind van dit jaar/ begin 2023 wordt aanbesteed en de uitvoering zoveel mogelijk aansluit op de uitvoering van de provincie, om de overlast richting de bewoners zo veel mogelijk te beperken.	

Nr.	Doelstelling	
8.14	Woningbouw Hulten	
Nr.	Specifieke activiteit	Gerealiseerd op 31-12-2022
1	Planontwikkeling	
	In 2021 is de Wet Voorkeursrecht Gemeenten gevestigd op een locatie die de kans biedt om 10 tot 15 woningen te realiseren. In 2022 hebben initiatiefnemers gewerkt aan planvorming voor de locatie. In 2023 starten we de planologische procedure. Hierbij hebben we nadrukkelijk aandacht voor de situatie rondom vliegbasis Gilze-Rijen en Rattle Noise.	

Wat heeft het gekost?

Lasten / Baten	Begroting	Begroting	Rekening	Verschil
	primair	gewijzigd		
	2022	2022	2022	Rek - Begr
Totaal lasten programma 8	7.475	9.375	12.703	-3.328
Totaal baten programma 8	6.158	7.558	12.397	4.839
Saldo lasten en baten programma 8	-1.317	-1.817	-306	1.511

Bedragen X € 1.000

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening 2022 zijn:

Omschrijving	L/B	Bedragen x € 1.000		
		Bedrag	V/N	I/S
1. De kosten voor de ontwikkeling van de spoorzone zijn in 2022 lager dan geraamd. Dit leidt tot lagere kapitaallasten dan begroot (voordeel op dit programma). Echter, doordat deze lasten worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve spoorzone is het effect voor de exploitatie budgettair neutraal (zie overzicht mutaties reserves).	L	439	V	I
2. Voor de aankoop van een gedeeltelijk perceel in het gebied van de spoorzone hadden we in de begroting € 132.000 opgenomen. De uiteindelijke aankoopkosten zijn lager waardoor er een incidenteel voordeel ontstaat.	L	41	V	I
3. Voor het beheer van de aangekochte panden in het kader van het 'Spoorzonetraject' hebben we middelen opgenomen in de begroting. Vanuit het leegstandsbeheer (antikraak) staan hier inkomsten tegenover. Per saldo is sprake van een voordeel voor 2022.	L	42	V	I
	B	74	V	I
4. De baten uit particuliere initiatieven voor bouwplannen zijn lager dan geraamd (€ 84.000 nadeel). Echter, ook de lasten zijn lager dan geraamd (€ 102.000), waardoor er per saldo sprake is van een voordeel van € 18.000 voor 2022.	L	102	V	I
	B	84	N	I
5. De kosten voor de Omgevingswet zijn lager dan begroot. Enerzijds komt dit doordat we bij de 2e turap 2021 € 160.000 middelen hebben overgeheveld van 2021 naar 2022. Hiervan is € 83.000 besteed en dus € 77.000 over in 2022. Anderzijds hebben we in de septembercirculaire 2022 € 276.000 extra Rijksmiddelen gehad ter compensatie van de invoeringskosten. Deze middelen zijn nog niet besteed. We stellen voor om de niet bestede middelen 2022 over te hevelen naar 2023 via de resultaatbestemming.	L	353	V	

		Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	L/B	Bedrag	V/N	I/S	
6. Voor de grondexploitatie woningbouw 2022 hebben we op basis van de kostprijscalculatie de totaal verwachte baten en lasten opgenomen. Zowel de baten als de lasten zijn hoger dan geraamd. In 2022 was voor de grondexploitatie woningbouw een winst verwacht van € 980.000. In werkelijkheid is er sprake van een winst van € 2.035.000. Dit leidt tot een voordeel van € 1.055.000 op dit programma. Daarnaast hebben we zoals eerder gemeld een verliesvoorziening moeten vormen voor de locatie Nieuwstraat Gilze. Dit leidt tot een nadeel van € 818.000. Per saldo is hiermee sprake van een voordeel van € 237.000. Echter, doordat dit resultaat wordt verrekend met de algemene reserve grondexploitatie is het effect voor de exploitatie budgettair neutraal (zie overzicht mutaties reserves). Voor meer informatie verwijzen we u graag naar de paragraaf grondexploitatie.	L	3568	N	I	
	B	4623	V	I	
	L	818	N	I	
7. In 2022 zijn de inkomsten uit leges voor WABO-vergunningen hoger geweest dan begroot. Tegenover de hoge legesinkomsten staan hogere lasten bij de ABG voor vergunningverlening door onder andere inhuur en het borgen van dit primaire proces. Deze kosten zijn echter verwerkt in de jaarstukken 2022 van de ABG organisatie.	B	232	V	I	
8. In 2022 zijn diverse budgetten op het gebied van ruimtelijke ordening niet geheel besteed. We stellen voor om de niet bestede middelen 2022 over te hevelen naar 2023 via de resultaatbestemming. In totaal gaat het om onderstaande onderwerpen: <ul style="list-style-type: none"> • Actualiseren woonvisie € 24.000; • Gebiedsvisie Rimpelaar € 30.000; • Diverse onderwerpen, onder andere onderzoek Rutters, bestemmingsplan Aeroparc, woonlocaties Hulten, gebiedsvisie Moerstraat, verstedelijkingsakkoord Breda-Tilburg, wonen (met zorg). Totaal € 63.000. 	L	117	V	I	
9. Overige afwijkingen	L	36	N		
	B	6	N		
Totaal		1.511	V		

Algemeen

Algemene dekkingsmiddelen

Binnen de begroting onderscheiden we algemene en specifieke dekkingsmiddelen. Specifieke dekkingsmiddelen zijn de inkomsten die direct samenhangen met een bepaald programma. Dat kunnen de inkomsten zijn van het Rijk met een specifiek bestedingsdoel, de opbrengsten van gronden of opbrengsten uit verleende diensten zoals het verstrekken van een paspoort. Ook de rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn specifieke dekkingsmiddelen. De specifieke dekkingsmiddelen verantwoorden we steeds binnen het betreffende programma.

De algemene dekkingsmiddelen zijn dekkingsmiddelen die we vrij kunnen aanwenden. Dit geld is op voorhand dus niet gebonden aan een bepaald programma of doel, maar zetten we in om tekorten op de programma's te dekken. De dekking bestaat voor het grootste gedeelte uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de lokale heffingen die niet bestedingsgebonden zijn. De overige dekkingsmiddelen bestaan uit rentebaten en dividend.

Het streven vanuit het coalitieprogramma is om - gegeven onze gemeentelijke kerntaken, dienstverleningspakket en ambities - de lasten voor inwoners zo laag als mogelijk te houden. Ons doel daarbij is om bij de 20% goedkoopste gemeenten van Nederland te blijven horen wat betreft gemeentelijke woonlasten.

Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds

Jaarlijks ontvangt elke gemeente volgens een bepaalde verdeelstelsel een uitkering uit het Gemeentefonds. Deze uitkering is bestemd voor de bekostiging van autonome taken van de gemeente, taken die veelal dicht bij de burger liggen. Het verdeelstelsel is opgenomen in de Financiële verhoudingswet. In de verdeling wordt rekening gehouden met onderlinge verschillen in de kosten waar gemeenten voor staan en met de draagkracht van de gemeenten (de belastingcapaciteit). Karakteristiek voor de algemene uitkering is dat elke gemeente vrij is in de besteding. De omvang van de algemene uitkering is voor de gemeente een gegeven, maar de gemeente kan zelf bepalen aan welke voorzieningen zij haar geld besteedt (eigen prioriteitenstelling).

De groei of afname van het Gemeentefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven (de netto gecorrigeerde rijksuitgaven). Eenvoudig gezegd: als het Rijk meer uitgeeft, dan neemt de omvang van het Gemeentefonds toe. Geeft het Rijk daarentegen minder uit, dan neemt de omvang van het Gemeentefonds af (de trap-op-trap-af-systematiek). De ontwikkeling van de algemene uitkering staat verder toegelicht in de financiële begroting.

Overhead

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces worden gerekend tot de overhead. Overhead bestaat in elk geval uit:

1. Leidinggevenden in het primaire proces.
2. Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
3. P&O/HRM.
4. Inkoop (inclusief aanbesteding en contractmanagement).
5. Interne en externe communicatie met uitzondering van communicatie met de klant.
6. Juridische zaken.
7. Bestuurszaken en bestuursondersteuning
8. Informatievoorziening en automatisering (ICT).
9. Facilitaire zaken en huisvesting.
10. Documentaire Informatie Voorziening (DIV).
11. Managementondersteuning in het primair proces.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn publiekrechtelijke rechtspersonen, zoals Gemeenschappelijke Regelingen en Gemeenten, Vennootschapsbelasting (VpB) plichtig indien, en voor zover, zij een onderneming drijven. Er is sprake van een onderneming indien cumulatief voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

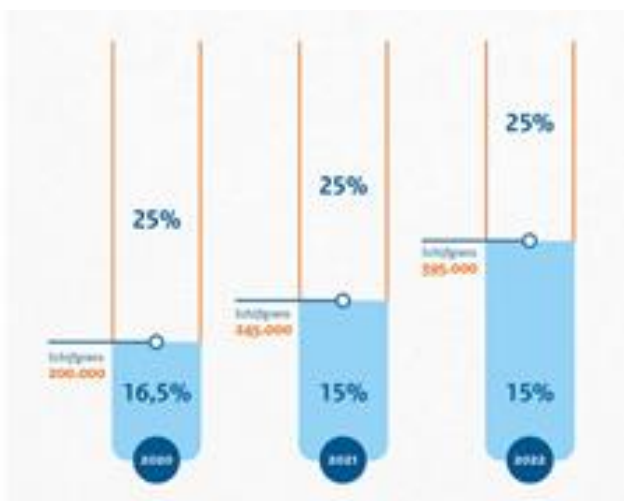
- Een duurzame organisatie van **kapitaal en arbeid**;
- die deelneemt aan het **economische verkeer**;
- met het oogmerk om **winst** te behalen.

Wanneer aan alle bovenstaande voorwaarden wordt voldaan dan wordt de betreffende activiteit aangemerkt als een onderneming. Het gevolg daarvan is dat de onderneming (lees: gemeente) een aangifte VpB moet indienen bij de belastingdienst.

Wij zijn tot de conclusie gekomen dat van alle activiteiten 'slechts' het grondbedrijf aangemerkt wordt als winstgevende onderneming. Om te kunnen bepalen wat de daadwerkelijke belastingdruk op het grondbedrijf wordt, dient het BBV resultaat gecorrigeerd te worden naar het fiscale resultaat. In het oog springende verschillen tussen beide winstbepalingen zijn:

- Slechts de werkelijk betaalde rente mag als kosten opgevoerd worden;
- grondbedrijf vreemde activiteiten moeten geëlimineerd worden;
- toekomstige prijsstijgingen mogen niet opgevoerd worden als kosten/baten;
- kapitaalstortingen en onttrekkingen moeten geëlimineerd worden.

Het belastingtarief van de VpB is als volgt:

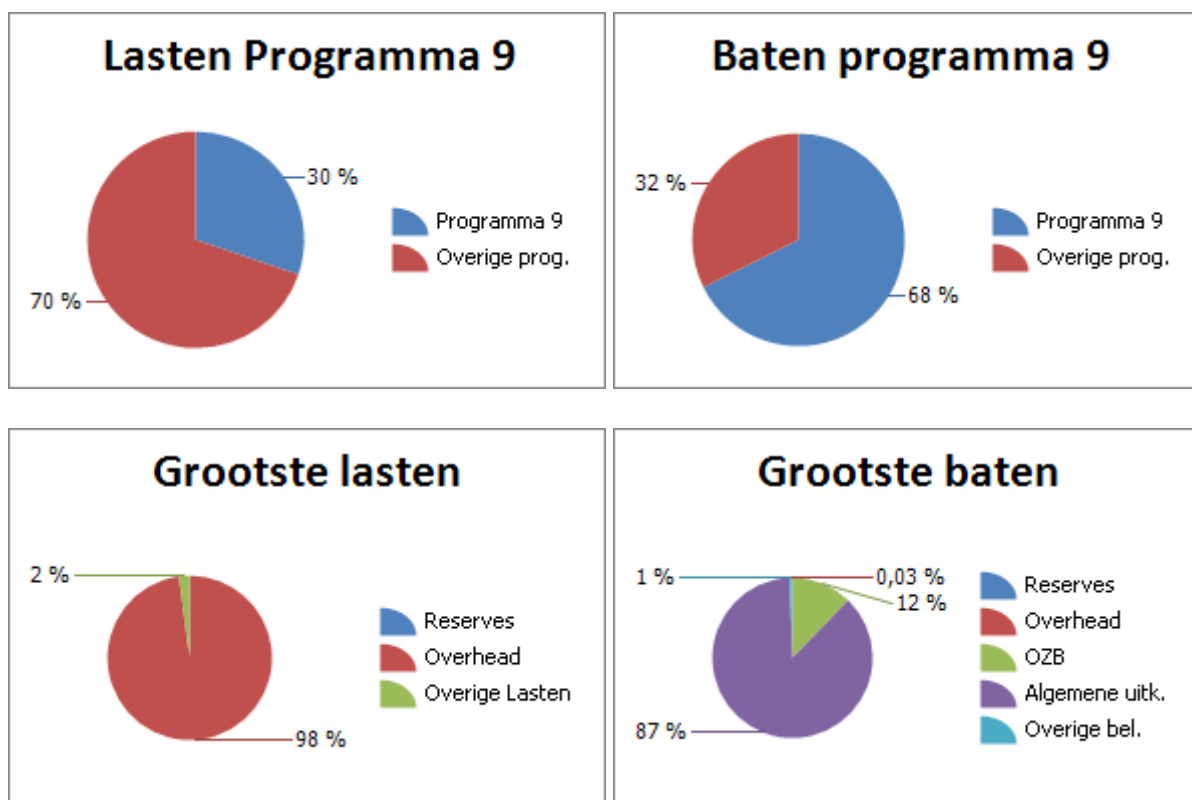
Vanwege verrekenbare verliezen uit het verleden is er voor 2022 nog geen vennootschapsbelasting verschuldigd.

Onvoorzien

Wettelijk is voorgeschreven dat in de programmabegroting een post voor onvoorziene uitgaven is geraamd. Er zijn geen voorschriften of normen voor de omvang van deze post. Het is aan de raad om aan te geven welke omvang zij nodig acht. De raming voor 2022 bedroeg € 26.000. Dit is het totaalbedrag dat beschikbaar is voor alle programma's tezamen. Bij aanwending moet worden voldaan aan de volgende criteria (de drie O's): Onvoorzien, Onontkoombaar en Onuitstelbaar.

Wat heeft het gekost?

			Bedragen		X € 1.000	
Nr.	Omschrijving		Begroting primair 2022	Begroting gewijzigd 2022	Rekening 2022	Vershil Rek - Begr
9A	Algemene dekkingsmiddelen	L	720	1.511	322	1.189
		B	51.697	55.793	56.259	466
9B	Overhead	L	8.033	8.258	8.238	20
		B	551	606	593	-13
9C	Vennootschapsbelasting	L	0	0	0	0
		B	0	0	0	0
9D	Onvoorzien	L	26	1	0	1
		B	0	0	0	0
Totaal lasten Algemeen			8.779	9.770	8.560	1.210
Totaal baten Algemeen			52.248	56.399	56.852	453
Saldo lasten en baten Algemeen			43.469	46.629	48.292	1.663

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening 2022 zijn:

Omschrijving	L/B	Bedragen x € 1.000		
		Bedrag	V/N	I/S
1. De algemene uitkering is hoger dan begroot. Dit is voor een bedrag van € 472.000 het gevolg van de taakmutatie Energietoeslag uit de decembercirculaire 2022. We stellen voor om deze middelen over te hevelen naar 2023 via de resultaatbestemming.	B	485	V	I
2. De stelpost indexering 2022 is niet geheel benut. Het aframen van de post geschiedt via de P&C producten. We hebben een deel stelpost nodig om de indexering van de wethouderspensioen op te vangen (€ 712.000, zie toelichting op programma 0). Het resterende bedrag is een voordeel.	L	1.162	V	I
3. We hebben in 2022 minder uren besteed aan projecten dan geraamd. Dit is een voordeel voor de kredieten, maar een nadeel voor de exploitatie. Dit komt voor het grootste deel tot uiting op dit programma.	L	186	N	I
4. Bij de 2e turap 2022 is van het krediet (€ 60.000) voor de huisvesting bestuurszetel Gilze en Rijen € 51.000 overgeheveld naar 2023. Echter, in 2022 zijn nadien nog € 40.000 kosten geboekt. Hierdoor leidt dit nu tot een nadeel. We hebben we budgetoverheveling via de algemene reserve hierop aangepast, waardoor het effect voor de exploitatie budgettair neutraal is.	L	40	N	I
5. In 2022 hebben we minder onderhoudskosten gehad aan het gemeentehuis en gemeentewerf dan begroot. Dat leidt tot een voordeel op dit programma. Echter, doordat het saldo wordt verrekend met de bestemmingsreserve onderhoud gemeentelijke gebouwen, is het effect voor de exploitatie budgettair neutraal (zie overzicht mutatie reserves).	L B	89 137	V V	I I
6. De kosten voor huisvesting zijn lager dan begroot (€ 163.000). Dit leidt per saldo tot lagere uitgaven en dus een voordeel. Echter, hier staat tegenover dat ook de huurbijdrage vanuit de ABG lager is dan begroot. Per saldo is het effect op de exploitatie budgettair neutraal.	L B	163 163	V N	I I
7. Overige afwijkingen.	L B	22 6	V N	
Totaal		1.663	V	

Paragrafen

Paragraaf A: Lokale heffingen

Inleiding

De gemeentelijke heffingen zijn na de doeluitkeringen en de algemene uitkering uit het Gemeentefonds de belangrijkste bron van inkomsten. In de paragraaf Lokale heffingen doen wij verslag van:

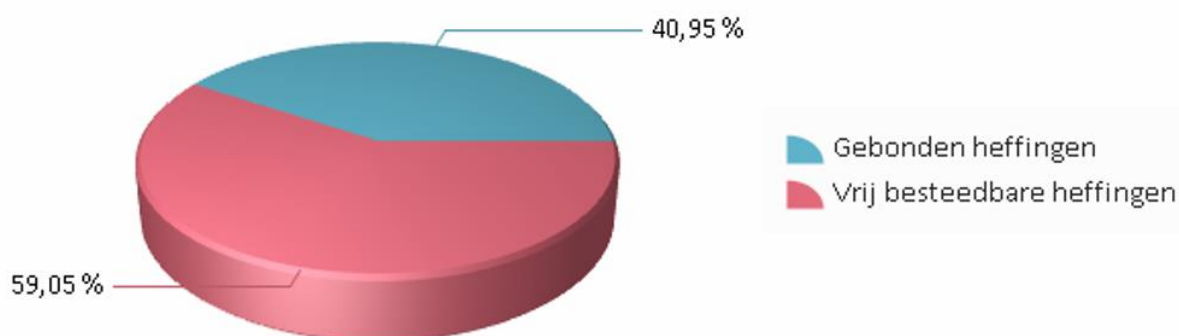
- De gerealiseerde inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- De berekeningswijze van de gemeentelijke tarieven en welke beleidsuitgangspunten hieraan ten grondslag liggen;
- De ontwikkeling van de lokale lastendruk;
- Het kwijtscheldingsbeleid.

Lokale heffingen

De lokale heffingen zijn met € 14,4 mln. goed voor 16% van de inkomsten in Gilze en Rijen. In onderstaande tabel zijn de gerealiseerde inkomsten in 2022 afgezet tegen de begroting. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in gebonden heffingen (aan te wenden voor doel) en vrij besteedbare heffingen.

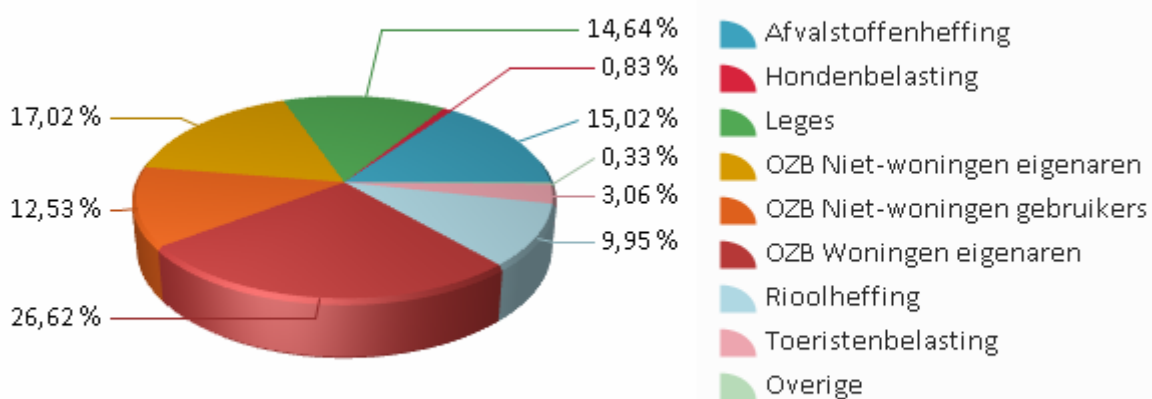
De inkomsten uit lokale heffingen vallen per saldo € 338.000 hoger uit dan begroot. De afwijkingen worden hieronder per heffing toegelicht.

% leges van totale opbrengst

Heffingen	Begroot 2022	Realisatie 2022
Gebonden heffingen		
Afvalstoffenheffing	2.066.000	2.180.244
Leges	1.977.186	2.196.861
Markten en kermissen	52.654	46.879
Rioolheffing	1.331.899	1.374.021
Totaal Gebonden heffingen	5.427.739	5.798.005
Vrij besteedbare heffingen		
Hondenbelasting	118.633	110.200
OZB Niet-woningen eigenaren	2.562.614	2.514.475
OZB Niet-woningen gebruikers	1.710.137	1.759.780
OZB Woningen eigenaren	3.645.368	3.641.715
Toeristenbelasting	552.308	530.596
Totaal Vrij besteedbare heffingen	8.589.060	8.556.766
Totaal opbrengsten	14.016.799	14.354.771

% leges van totale opbrengst

Gebonden heffingen

Bij de gebonden heffingen is kostendekkendheid het uitgangspunt. De gebruiker betaalt in principe de integrale kosten van de geleverde producten en diensten. Een meer dan kostendekkende heffing is niet toegestaan; daarentegen kunnen bestuurlijke overwegingen aanleiding zijn tot het vaststellen van lagere tarieven.

Het BBV schrijft voor dat gemeenten in de paragraaf lokale heffingen inzicht verschaffen in de berekeningswijze van de gemeentelijke tarieven. Naast de kosten op de betreffende taakvelden worden namelijk nog een aantal posten extracomptabel toegerekend aan de tarieven, zoals overhead, rente en BTW.

Waar het in de begroting ging over de tariefberekeningen voor de afvalstoffen-, de rioolheffing en de gemeentelijke leges, gaat het in de jaarrekening over het behaalde resultaat van deze heffingen.

Afvalstoffenheffing

De gemeente is verplicht om huishoudelijk afval op te halen. Van de opbrengst betaalt de gemeente de kosten voor het inzamelen en verwerken van restafval, gft-afval, plastic afval, klein chemisch afval, oud papier, glas en de exploitatie van de milieustraat.

Inwoners van Gilze en Rijen betalen een vast tarief en een tarief per inworp van een zak restafval. Inwoners uit het buitengebied betalen per lediging van de restafvalcontainer. De afvalstoffenheffing wordt geïncasseerd door Brabant Water.

De afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing, dit houdt in dat de geïnde gelden aangewend moeten worden voor het doel. Uitgangspunt in Gilze en Rijen is een 100% kostendekkende afvalstoffenheffing: de tarieven bewegen mee met de ontwikkeling van de toerekenbare kosten. De voorziening afvalstoffenheffing vormt de sluitpost van de exploitatie. De voorziening heeft een egaliserende functie. Ze kan worden gebruikt om via het tarief te sparen voor grote uitgaven in de toekomst (onderhoud, vervanging) of om ongewenste schommelingen van het tarief op te vangen.

In onderstaande tabel is de exploitatie van de afvalstoffenheffing in de begroting afgezet tegen de realisatie.

	Begroting 2022	Realisatie 2022
<i>Kosten taakvelden</i>		
Begroting gemeente	€ 1.173.773	€ 932.307
Begroting ABG (60%)	814.202	831.102
Inkomsten taakvelden	-€ 548.983	-€ 527.490
Netto kosten taakveld Afval	€ 1.438.992	€ 1.235.918
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
Overhead ABG (40%) incl. (omslag)rente	542.802	554.068
BTW	€ 252.212	€ 182.598
Totale kosten	2.234.006	1.972.584
Opbrengst heffingen	€ 2.066.000	€ 2.180.244
Opbrengst milieustraat	€ 90.000	€ 87.835
Dekking	97%	115%
Resultaat reiniging = mutatie voorziening	-78.006	295.496

Uit de tabel valt af te lezen dat de opbrengst afvalstoffenheffing in 2022 € 374.000 meer kostendekkend is dan begroot. Dit leidt tot een hogere storting in de voorziening afvalstoffenheffing dan vooraf gedacht. Voor een toelichting verwijzen we naar de verschillenanalyse op programma 7 van de programmaverantwoording.

Rioolheffing

Voor de afvoer van afvalwater en de zuivering daarvan, heeft de gemeente de plicht om voor een goed werkend rioleringsstelsel te zorgen. Ook heeft de gemeente de zorgplicht om de grondwaterstand en de afvoer van hemelwater (regenwater) te beheren. Om al deze watertaken te bekostigen wordt er één belasting geheven, de rioolheffing.

De gemeentelijke watertaken gaan gepaard met relatief grote uitgaven en hebben een langjarige planning. In het uitgebreid gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) is het onderhoud aan het

rioleringsstelsel voor de komende jaren in kaart gebracht.

Binnen de rioolheffing wordt onderscheid gemaakt tussen een vaste basistarief (tot en met 500 m³ jaarlijks waterverbruik) en een variabel grootverbruik tarief (vanaf 500 m³ jaarlijks waterverbruik).

De rioolheffing is, evenals de afvalstoffenheffing, een bestemmingsheffing. Ook hier is een 100% kostendekkende heffing het uitgangspunt in Gilze en Rijen.

In onderstaande tabel is de exploitatieopzet van de rioolheffing in de begroting afgezet tegen de realisatie.

	Begroting 2022	Realisatie 2022
<i>Kosten taakvelden</i>		
Begroting gemeente	878.237	1.103.876
Begroting ABG (60%)	306.283	312.117
Inkomsten taakvelden	-54.584	-10.796
Netto kosten taakveld riool	1.129.936	1.405.198
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
Overhead ABG (40%) incl. (omslag)rente	204.189	208.078
BTW	140.520	176.584
Totale kosten	1.474.645	1.789.860
Opbrengst heffingen	1.331.899	1.374.021
Dekking	90%	77%
Resultaat riolering = mutatie voorziening	-142.746	-415.839

Uit de tabel valt af te lezen dat de rioolheffing in 2022 voor een bedrag van € 273.000 minder kostendekkend is dan begroot. Dit leidt tot een hogere onttrekking aan de voorziening riolering dan vooraf gedacht. Voor een toelichting verwijzen we naar de verschillenanalyse op programma 7 van de programmaverantwoording.

Retributies

Retributies worden geheven als de gemeente een dienst verleent aan een individu of een van haar bezittingen ter beschikking stelt. Voorbeelden van retributies zijn leges, markt- en standplaatsgelden en lijkbezorgingsrechten (grafrechten).

In 2017 zijn de werkprocessen achter titel 1 (algemene dienstverlening) en titel 2 (dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning) van de legesverordening geharmoniseerd tussen de drie ABG gemeenten. Dit heeft ertoe geleid dat vanaf 2018 in alle drie de gemeenten dezelfde tarieven worden geheven voor de gemeentelijke dienstverlening op het gebied van burgerzaken en omgevingsvergunningen, enkele uitzonderingen daargelaten (met name het tarief bouwleges).

Om te voorkomen dat de tarieven weer uit elkaar gaan groeien wordt aan alle drie de ABG gemeenten voorgesteld om de geharmoniseerde tarieven steeds met hetzelfde percentage te indexeren. Dit percentage is gekoppeld aan het inflatiecijfer van het gemeentefonds (1,6% in 2022).

Per saldo zijn de retributieopbrengsten € 220.000 hoger dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere bouwleges (zie ook de toelichting op programma 8 van de programmaverantwoording).

Vrij besteedbare heffingen

De vrij besteedbare heffingen zijn een belangrijk politiek instrument en maken integraal onderdeel uit van het gemeentelijk (belasting-)beleid. De heffingsinkomsten zijn in principe vrij besteedbaar.

Onroerende Zaakbelasting (OZB)

Inwoners betalen onroerendezaakbelasting (OZB) als zij op 1 januari van een belastingjaar eigenaar zijn van een woning of gebruiker/eigenaar van een niet-woning. De OZB is gebaseerd op de WOZ-waarde op 1 januari van het voorgaande jaar.

De gemeente bepaalt de aanslag op basis van de getaxeerde waarde van de onroerende zaak (de WOZ-waarde). Deze waarderingsgrondslag wordt jaarlijks middels hertaxatie, volgens de regels in de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ), vastgesteld. Het beleid tot nu toe is altijd geweest dat de OZB-opbrengst niet beïnvloed wordt door de hertaxaties van het onroerend goed. Met andere woorden: als de totale waarde van het onroerend goed daalt, als gevolg van lagere taxatiewaarden, zullen de OZB-tarieven extra stijgen zodat de totale opbrengst gelijk blijft. Net als in voorgaande jaren is ook in 2022 dit beleidsuitgangspunt gehanteerd.

De OZB opbrengst is € 2.000 (0,03%) lager dan begroot.

Toeristenbelasting

Voor personen die niet staan ingeschreven in de gemeente wordt toeristenbelasting geheven als zij blijven overnachten in een hotel, een pension of een ander vakantieonderkomen. Voor de toeristenbelasting zijn de houders van de hotels, pensions en campings belastingplichtig. Zij kunnen het tarief aan de toerist doorberekenen.

De gerealiseerde opbrengst is € 22.000 (4%) lager dan begroot.

Hondenbelasting

De hondenbelasting wordt berekend aan de houder van een of meer honden.

De gerealiseerde opbrengst is € 8.000 (7%) lager dan begroot.

Ontwikkeling van de lokale lastendruk

Jaarlijks brengt het Coelo (het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) een Atlas van de lokale lasten uit. Daarin is op het vlak van de lokale lastendruk een vergelijking van alle Nederlandse gemeenten gemaakt. Uitgangspunt voor de berekening van de lokale lastendruk zijn de lasten OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden.

Onderstaande tabel geeft de meerjarige ontwikkeling van de lokale woonlasten weer voor de jaren 2020-2022.

Woonlasten	2020	2021	2022
Onroerende zaakbelasting	€ 298	€ 319	€ 380
Afvalstoffenheffing	€ 194	€ 196	€ 196
Rioolheffing	€ 106	€ 106	€ 106
Totaal woonlasten	€ 598	€ 621	€ 683
Stijging (Absoluut)	+ € 87	+ € 23	+ € 62
Stijging (Relatief)	+ 16,9%	+ 3,8%	+ 10,0%
<u>Gemiddelde woonlasten (COELO)</u>			
Provincie Noord-Brabant	€ 751	€ 776	€ 841
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	€ 827	€ 862	n.t.b.*
Gemeente Alphen-Chaam	€ 941	€ 961	€ 1.054
Gemeente Baarle-Nassau	€ 665	€ 740	€ 810
Gemeente Dongen	€ 818	€ 882	€ 959
Gemeente Goirle	€ 831	€ 857	€ 938
Gemeente Oisterwijk	€ 878	€ 874	€ 964

(Bron: COELO)

(*) Deze informatie is momenteel niet beschikbaar via waarstaatjegemeente.nl

Met bovenstaande woonlasten neemt onze gemeente in 2022 de 5e positie (2021 was 4e positie) in van de totaal 344 gemeenten per 01-01-2022. Op de lijst van het Coelo heeft de nummer 1-gemeente de laagste woonlasten (bij meerpersoonshuishoudens). Nummer 344 is de gemeente met de hoogste woonlasten.

Uitgangspunten berekening Gilze en Rijen:

- OZB: gemiddelde woningwaarde (koopwoning) volgens COELO op waarde peildatum (2022 = € 365.730);
- Afvalstoffenheffing: het COELO gaat voor een meerpersoonshuishouden in 2022 uit van 14 inwopen in verzamelcontainers;
- Rioolheffing: basistarief, tot en met 500 m3 waterverbruik.

Kwijtscheldingen

Zoals binnen onze gemeente gebruikelijk bestaat de mogelijkheid om voor de aanslagen rioolheffing en afvalstoffenheffingen jaarlijks een verzoek om kwijtschelding in te dienen. Personen die aan de voorwaarden voldoen (betrokkenen hebben geen vermogen en de betalingscapaciteit is te laag om de aanslag te betalen), kunnen door het indienen van een dergelijk verzoek voor één of beide heffingen kwijtschelding ontvangen. In de tariefberekeningen voor de afvalstoffen- en rioolheffing is rekening gehouden met de inkomstenderving door kwijtschelding.

In 2022 is voor een bedrag van € 80.000 aan kwijtscheldingen verleend. Dit bedrag is € 20.000 lager dan begroot. Het aantal kwijtscheldingen is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Echter, het voordeel wordt veroorzaakt doordat niet alle kwijtscheldingsadressen het volledige aantal ledigingen hebben gedaan, waar men conform de kwijtscheldingsregels recht op heeft.

Paragraaf B: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bepaald dat gemeenten hun beleid voor de risicobeheersing moeten vastleggen en op basis van een risicoprofiel hun financiële weerstandsvermogen bepalen.

In februari 2021 is de nieuwe beleidsnota “Weerstandsvermogen en risicobeheersing 2021” vastgesteld. Deze nieuwe beleidsnota is van kracht per 01-01-2021. In deze paragraaf proberen we een antwoord te geven op de vraag hoe groot het “weerstandsvermogen” (weerstandscapaciteit minus totaal van alle risico’s) van onze gemeente is. Hiervoor geldt een drietal invalshoeken:

1. Identificeren en beoordelen van de risico’s die de gemeente loopt;
2. Bepalen wat de weerstandscapaciteit is (risicodekking van punt 1);
3. Berekening en beoordeling van het weerstandsvermogen (resultaat van punt 1 en 2).

Daarnaast gaan we in op enkele financiële indicatoren die conform de BBV-voorschriften met ingang van de begroting 2016 moeten worden opgenomen.

Risico’s identificeren en beoordelen

Bij de samenstelling van de beleidsnota “Weerstandsvermogen en risicobeheersing 2021” heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de mogelijke risico’s die de gemeente in algemene zin kan lopen. De risico’s worden meerdere malen per jaar geactualiseerd. Hieronder leest u welke risico’s (gesorteerd op programma) zijn geïdentificeerd:

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Binnen dit programma hebben we de risico’s die betrekking hebben op de bedrijfsvoering (ABG) apart in beeld gebracht. Dit sluit aan bij het risicoprofiel genoemd in de P&C documenten van de ABG. Ook is er een risico meegenomen voor extra kosten op het gebied van externe advisering en juridische aangelegenheden. Daarnaast staan op dit programma de bestuurlijke risico’s verantwoord (Raad en College van B&W), welke vooral van politiek, juridische en rechtspositionele aard zijn. Tot slot is het risico voor hypothecaire geldleningen verwerkt in dit programma.

Programma 1 Veiligheid

Hier zijn risico’s opgenomen in de sfeer van mogelijke calamiteiten (waarbij aansluiting is gezocht bij het rampenplan).

Programma 2 Verkeer en vervoer

Belangrijke risico's binnen dit programma hebben te maken met het dagelijks en geprogrammeerd onderhoud en grote werken op het gebied van bestratingen, asfalt en zandwegen. Het kan hier gaan om bovenmatige kosten, faillissementen van bedrijven of onvoorziene kosten als gevolg van de werkzaamheden, zoals verzakkingen, schades en dergelijke.

Programma 3 Economie

Hier worden de risico's van recessie en mogelijke bedrijfssluitingen benoemd.

Programma 4 Onderwijs

Belangrijkste risico is bovenmatige kosten voor leerlingenvervoer, mede omdat dit in principe een opneindregeling is.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Bij dit programma is er voor diverse instellingen en verenigingen rekening gehouden met het risico van aanvullende subsidies, liquidaties en faillissementen en/of privatiseringen.

Programma 6 Sociaal domein

Risico's in de sfeer van de bijstandsuitkeringen zijn opgenomen binnen dit programma. Fluctuaties zijn mogelijk in aantallen bijstandsgerechtigden met daarnaast consequenties voor de Wet Werk en Bijstand (WWB). Tot slot is ook voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), een opneindregeling, de bovenmatige kostenontwikkeling onvoorspelbaar en dus opgenomen als risico.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Opruimingskosten voor oliesporen, asbestverwijdering en drugsdumpingen zij verantwoord binnen dit programma. Ook is bodemverontreiniging meegenomen als belangrijk risico, inclusief de vondst van eventuele explosieven.

Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing (VHROSV)

De risico's binnen dit programma zijn hoofdzakelijk gelegen in de sfeer van mogelijk lagere opbrengst vanuit bouwleges. Daarnaast zijn er risico's opgenomen voor aansprakelijkheidstellingen in ruimtelijke procedures (o.a. planschades).

Grondexploitatie (als aanvulling op programma's 3 en 8)

Voor de grondexploitatie zijn de risico's eveneens in beeld gebracht. Per complex is beoordeeld welke mogelijke risico's er zijn met bovenmatige kosten of minder opbrengsten tot gevolg. Hierbij kan men denken aan tegenvallende kosten in de eindfase van een complex, subsidies, stagnerende verkopen, renteverliezen, afwikkeling van planschades, tegenvallende aanbestedingen, langere doorlooptijden, afwaarderingen, etc.

Nu de risico's geïdentificeerd zijn, moeten we deze beoordelen. Ook dit doen we meerdere malen per jaar, waarbij actief risicomanagement moet leiden tot het reduceren van deze risico's. Om risico's te kunnen beoordelen worden de kans en het (financiële) gevolg van elk risico bepaald. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van zogenaamde referentiebeelden die een richtlijn bieden om risico's in te kunnen schatten.

Daarna wordt per risico het financiële gevolg ingeschat in het geval het risico zich daadwerkelijk zou voordoen. Het is de bedoeling dat de financiële gevolgen zoveel mogelijk worden onderbouwd met kwantitatieve gegevens en prijzen.

Voor de beoordeling van de kans dat een risico daadwerkelijk optreedt hanteren we 5 klassen met de volgende referentiebeelden:

Klasse	Referentiebeelden	gemiddelde kans per klasse
1	< of 1 keer per 10 jaar	(10%)
2	1 keer per 5-10 jaar	(30%)
3	1 keer per 2-5 jaar	(50%)
4	1 keer per 1-2 jaar	(70%)
5	1 keer per jaar of >	(90%)

Per individueel risico bepalen we wat de mogelijke financiële effecten zijn voor de gemeente. We vermenigvuldigen daarbij de kans dat het risico zich voordoet conform bovenstaande indeling met het ingeschatte financiële gevolg. Wanneer we dit doen voor alle geïdentificeerde risico's, dan ontstaat onderstaand beeld:

Risico's jaarstukken 2022	Max. risico	Kans %	Uitkomst
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	2.362.488	10,25%	242.249
Programma 1 Veiligheid	2.550.000	11,18%	285.000
Programma 2 Verkeer en vervoer	550.000	13,64%	75.000
Programma 3 Economie	500.000	10,00%	50.000
Programma 4 Onderwijs	130.000	45,38%	59.000
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	550.000	22,73%	125.000
Programma 6 Sociaal domein	600.000	20,00%	120.000
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	50.000	50,00%	25.000
Programma 8 Volkshuisv., ruimtelijke ord. en stadsvern.	550.000	27,27%	150.000
Programma 9A Algemene dekkingsmiddelen	1.604.693	13,12%	210.469
Programma 9B Overhead	2.209.781	12,43%	274.778
Grondexploitatie (als aanvulling op programma's 3 en 8)	7.083.188	39,62%	2.806.594
Corona	402.000	30,00%	120.600
Totaal programma's	19.142.150	23,74%	4.543.690

Ten opzichte van de risico's zoals ingeschat bij de begroting 2023 (€ 4.541.829) is de totale uitkomst van geschatte risico's nagenoeg gelijk gebleven. De risico's voor de startersleningen, duurzaamheidsleningen en blijversleningen zijn toegenomen doordat het aantal verstrekte leningen is toegenomen (€ 80.000). Hier staat tegenover dat de risico's voor ambtenarenhypotheken zijn gedaald als gevolg van gedane aflossingen (-/- € 64.000). De overige verschillen bedragen -/- € 14.000).

Bepalen van de weerstandscapaciteit (risicodekking)

Risicodekking richt zich op het afdekken (financieren) van de financiële gevolgen van opgetreden risico's. Er zijn verschillende dekkingsmogelijkheden. Zoals uitgelegd in de beleidsnota "Weerstandsvormogen en risicobeheersing 2021" bestaat de weerstandscapaciteit voor de gemeente uit de algemene reserve, de algemene reserve grondexploitatie, de stille reserve en de onbenutte belastingcapaciteit. Hieronder treft u de berekening aan:

Berekening weerstandscapaciteit	Jaarstukken 2022
Algemene reserve	€ 3.812.994
Algemene reserve grondexploitatie	€ 24.470
Stille reserves (marktwaarden > boekwaarden)	€ 1.370.431
Onbenutte belastingcapaciteit (t.o.v. art 12 status)	€ 1.033.779
Totale weerstandscapaciteit	€ 6.241.674

Berekening van het weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit is het bedrag dat nodig is om alle risico's op te kunnen vangen. Dat bedrag wordt bepaald door een kansberekening uit te voeren op alle in kaart gebrachte risico's (risicoprofiel aan de hand van risicoklassen).

De beschikbare weerstandscapaciteit omvat de financiële middelen die de gemeente heeft om risico's op te kunnen vangen. In het vorige hoofdstuk hebben we aangegeven waar de weerstandscapaciteit voor Gilze en Rijen uit bestaat.

Het weerstandsvermogen is een ratio die berekend wordt door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit.

Hierbij maken we een onderscheid tussen de "harde buffer" van het weerstandsvermogen en de "zachte buffer" van het weerstandsvermogen. De algemene reserve en de algemene reserve grondexploitatie worden gerekend tot vrije reserves. Samen vormen zij de "harde buffer" van de weerstandscapaciteit. Hier zetten we de risico's met een grote kans tegen af (risicoklassen 3, 4 en 5). Daarmee krijgen we het weerstandsvermogen van de "harde buffer".

De stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit vormen de "zachte buffer". Hier zetten we de risico's met een klein kans tegen af (risicoklassen 1 en 2). Daarmee krijgen we het weerstandsvermogen van de "zachte buffer".

Hieronder treft u de berekening aan:

Berekening weerstandsvermogen	Jaarstukken 2022
Algemene reserve	€ 3.812.994
Algemene reserve grondexploitatie	€ 24.470
Totale weerstandscapaciteit harde buffer	€ 3.837.464
Risico's algemene dienst klassen 3 + 4 + 5	-€ 205.000
Risico's grondexploitatie	-€ 2.806.594
Totale risico's harde buffer	-€ 3.011.594
Totale weerstandsvermogen harde buffer	€ 825.870
Stille reserves (marktwaarden > boekwaarden)	€ 1.370.431
Onbenutte belastingcapaciteit (t.o.v. art 12 status)	€ 1.033.779
Totale weerstandscapaciteit zachte buffer	€ 2.404.210
Risico's algemene dienst klassen 1 + 2	-€ 1.532.096
Totale weerstandsvermogen zachte buffer	€ 872.113
TOTALE WEERSTANDSVERMOGEN ABSOLUUT	€ 1.697.983
TOTALE WEERSTANDSVERMOGEN RELATIEF	1,37

Beoordeling van het weerstandsvermogen

In de beleidsnota “Weerstandsvermogen en risicobeheersing 2021” is afgesproken om te streven naar de volgende criteria voor het relatieve weerstandsvermogen:

- **Criterium 1:** minimaal waarderingscijfer C ($1,0 \leq x < 1,4$), maar bij voorkeur naar B ($1,4 \leq x < 2,0$), als het gaat om het totale weerstandsvermogen.
- **Criterium 2:** minimaal waarderingscijfer C ($1,0 \leq x < 1,4$) als het gaat om de harde buffer van het weerstandsvermogen.

Wij gebruiken hiervoor onderstaande tabel. Deze wordt ook door de Provincie gebruikt in het kader van financieel toezicht.

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$\geq 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 \leq x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 \leq x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 \leq x < 1,0$	Matig
E	$0,6 \leq x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Situatie begroting 2023

Bij de begroting 2023 liet het weerstandsvermogen onderstaand verloop zien:

	Bedragen in € miljoen					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Actuele doorkijk weerstandsvermogen						
Algemene reserve	3,5	3,1	3,2	3,4	2,8	2,8
Risico's algemene dienst met klassen 3-4-5	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1
Subtotaal	3,3	2,9	3,0	3,3	2,7	2,7
Algemene reserve GREX	0,0	2,2	3,5	4,2	4,9	5,4
Risico's GREX	-2,8	-2,7	-2,7	-2,6	-2,6	-2,5
Subtotaal	-2,8	-0,5	0,8	1,6	2,3	2,9
Totale weerstandsvermogen harde buffer absoluut	0,5	2,4	3,9	4,8	5,0	5,6
Totale weerstandsvermogen harde buffer relatief	1,2	1,8	2,4	2,7	2,9	3,1
Stille reserves	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Onbenutte belastingcapaciteit	1,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
Risico's algemene dienst met klassen 1-2	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,4	-1,4
Totale weerstandsvermogen zachte buffer absoluut	0,9	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3
Totale weerstandsvermogen zachte buffer relatief	1,6	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2
Totaal weerstandsvermogen absoluut	1,4	2,5	3,9	4,9	5,1	5,8
Totaal weerstandsvermogen relatief	1,30	1,55	1,91	2,16	2,23	2,44

De conclusies bij deze begroting 2023 waren:

- Het totale relatieve weerstandsvermogen zat alle jaren (2022 t/m 2027) tussen de 1,30 en 2,44. Voor het jaar 2022 was sprake van waarderingscijfer C (Voldoende), voor de jaren 2023

en 2024 B (ruim voldoende) en voor de jaren 2025 t/m 2027 A (uitstekend). We voldeden hiermee aan criterium 1;

- Het totale relatieve weerstandsvermogen "harde buffer" zat alle jaren (2022 t/m 2027) tussen 1,2 en 3,1. Voor het jaar 2022 was sprake van waarderingscijfer C (Voldoende), voor het jaar 2023 B (ruim voldoende) en voor de jaren 2024 t/m 2027 A (uitstekend). We voldeden hiermee aan criterium 2.

Situatie jaarstukken 2022

Wanneer we dit meerjarig verloop van het weerstandsvermogen actualiseren, dan ontstaat onderstaand beeld:

	<i>Bedragen in € miljoen</i>					
Actuele doorkijk weerstandsvermogen	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene reserve	3,8	4,3	4,3	4,5	3,9	3,9
Risico's algemene dienst met klassen 3-4-5	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1
Subtotaal	3,6	4,1	4,1	4,4	3,8	3,8
Algemene reserve GREX	0,0	0,1	3,5	4,0	4,7	5,3
Risico's GREX	-2,8	-2,8	-2,7	-2,7	-2,6	-2,6
Subtotaal	-2,8	-2,7	0,8	1,3	2,1	2,7
Totale weerstandsvermogen harde buffer absoluut	0,8	1,5	4,9	5,7	5,9	6,6
Totale weerstandsvermogen harde buffer relatief	1,3	1,5	2,7	3,1	3,2	3,5
Stille reserves	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Onbenutte belastingcapaciteit	1,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
Risico's algemene dienst met klassen 1-2	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,4	-1,4
Totale weerstandsvermogen zachte buffer absoluut	0,9	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3
Totale weerstandsvermogen zachte buffer relatief	1,6	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2
Totaal weerstandsvermogen absoluut	1,7	1,6	5,0	5,8	6,0	6,8
Totaal weerstandsvermogen relatief	1,37	1,35	2,16	2,37	2,45	2,69

De nieuwe conclusies bij deze jaarstukken 2022 zijn:

- Het totale relatieve weerstandsvermogen zit alle jaren (2022 t/m 2027) tussen de 1,35 en 2,69. Voor de jaren 2022 en 2023 is sprake van waarderingscijfer C (Voldoende) en voor de jaren 2024 t/m 2027 A (uitstekend). We voldoen hiermee aan criterium 1;
- Het totale relatieve weerstandsvermogen "harde buffer" zit alle jaren (2022 t/m 2027) tussen 1,3 en 3,5. Voor het jaar 2022 is sprake van waarderingscijfer C (Voldoende), voor het jaar 2023 B (ruim voldoende) en voor de jaren 2024 t/m 2027 A (uitstekend). We voldoen hiermee aan criterium 2.

We kunnen stellen dat, kijkend naar het einde van de planhorizon, het weerstandsvermogen nu (jaarstukken 2022) beter is geworden dan ten tijde van de begroting 2023. Kijkend naar het einde van de planhorizon was bij de begroting 2023 sprake van een absoluut weerstandsvermogen van € 5,8 miljoen (2,44 relatief), waar dit nu bij de jaarstukken 2022 € 6,8 miljoen (2,69 relatief) is. Het absolute weerstandsvermogen is hiermee gestegen met € 1 miljoen (0,25 relatief). Hieronder wordt dit op hoofdlijnen verklaard:

- We hebben een positief jaarrekeningresultaat van € 4,1 miljoen. Wanneer we hierop in mindering brengen de budgetoverhevelingen van 2022 naar 2023 die we via de

resultaatbestemming doen (€ 2 miljoen), resteert een positief saldo van € 2,1 miljoen. Ten opzichte van de inschatting gemaakt bij de 2^e turap 2022 (€ 1,3 miljoen) betekent dit een extra positief resultaat van € 0,8 miljoen. Dit verbetert het weerstandsvermogen.

- De resultaten van de grondexploitaties in 2022 is beter dan gedacht ten tijde van de begroting 2023. Hierdoor verbetert het weerstandsvermogen met € 0,5 miljoen.
- Overige € 0,1 miljoen nadeel.

Bij het beoordelen van het weerstandsvermogen blijven wij steeds oog houden voor het evenwicht tussen een structureel en reëel sluitende meerjarenbegroting en een gezond weerstandsvermogen.

Financiële kengetallen BBV

In het gewijzigde BBV is een basisset van vijf kengetallen verplicht gesteld. Deze kengetallen geven in samenhang informatie over de financiële positie van de gemeente. Het BBV geeft geen landelijke normering voor de kengetallen. De kengetallen zijn een weerspiegeling van het gevoerde beleid binnen een gemeente. De kengetallen moeten zodoende in samenhang worden beoordeeld, wat ook de onderlinge vergelijkbaarheid met andere gemeenten bemoeilijkt.

Verloop kengetallen

Kengetallen:	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Netto schuldquote	44 %	35 %	22 %
Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	41 %	32 %	20 %
Solvabiliteitsratio	26 %	33 %	31 %
Grondexploitatie	19 %	19 %	7 %
Structurele exploitatieruimte	4 %	2 %	4 %
Belastingcapaciteit	77 %	75 %	75 %

Nadere toelichting

Legenda:

Voldoende	Attentie	Kwetsbaar
		

Kengetal: Netto schuldquote	
<p>De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. Bij een score tussen de 100% en 130% is voorzichtigheid geboden. Bij een netto schuldquote hoger dan 130% doet een gemeente er goed aan om schulden af te bouwen. Op basis van de cijfers uit de jaarstukken 2022 bedraagt de netto schuldquote 22% (jaarstukken 2021 44%), ruim onder de 100%.</p>	

<p>Kengetal: Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen</p> <p>De netto schuldquote wordt tevens berekend met een correctie voor verstrekte leningen (uitgaand geld). Het verschil met de netto schuldquote (zonder correctie) vertegenwoordigt het mogelijke risico dat de gemeente loopt als alle verstrekte leningen niet terug betaald zouden worden. Bij de jaarstukken 2022 is de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen 20% (jaarstukken 2021 41%). Dit blijft ruimschoots onder de kritische norm (135%).</p>	
<p>Kengetal: Solvabiliteitsratio/schuldratio</p> <p>De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarin bezit op de balans is afbetaald. Hoe hoger de uitkomst hoe gunstiger. We financieren dan immers meer met eigen vermogen. Op basis van de cijfers jaarstukken 2022 scoort Gilze en Rijen een solvabiliteitsratio van 31% (jaarstukken 2021 26%). Onze solvabiliteitsratio is hiermee aanzienlijk verbeterd. In het algemeen wordt een percentage groter of gelijk aan 25% als voldoende beschouwd.</p>	
<p>Kengetal: Grondexploitatie</p> <p>De afgelopen jaren is gebleken dat de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde nog moet worden terugverdiend door middel van verkopen. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse baten. Volgens de jaarstukken 2022 bedraagt de boekwaarde van de 'bouwgrond in exploitatie' 7% van de totale baten (voor bestemming). Bij de jaarstukken 2021 was dit 19%. Hiermee is deze ratio aanzienlijk gedaald ten opzichte van vorig jaar.</p>	
<p>Kengetal: Structurele exploitatieruimte</p> <p>Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder rente en aflossing van leningen) te dekken. We zien voor de jaarstukken 2022 dat onze structurele baten hoger zijn dan onze structurele lasten. Op basis van de jaarstukken 2022 bedraagt het cijfer 4% (jaarstukken 2021 4%). Echter, zoals u in de begroting 2023 heeft kunnen lezen is onze meerjarenbegroting niet structureel sluitend. Dit kengetal blijft daarmee dus punt van aandacht.</p>	
<p>Kengetal: Belastingcapaciteit</p> <p>De belastingcapaciteit is gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden (kosten van rioolheffing, afvalstoffenheffing en OZB). In het Coalitieprogramma 2022-2026 is afgesproken dat we bij de 20% goedkoopste gemeenten van Nederland blijven behoren. Op basis van het totaal aantal van 344 gemeenten per 01-01-2022, betekent dit ongeveer een plek in de top-70 van goedkoopste gemeenten.</p> <p>In 2022 zijn de gemiddelde woonlasten € 683 voor een meerpersoonshuishouden. Met deze woonlasten staat onze gemeente in de top-5 van goedkoopste gemeenten (5e positie). We voldoen hiermee ruim aan de ambitie vanuit het Coalitieprogramma (top-70). Landelijk bedragen de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in 2022 € 904. Hiermee bedraagt de belastingcapaciteit 75% (jaarstukken 2021 77%).</p>	

Paragraaf C: Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Wij zijn inrichter, beheerder en voor een groot deel ook eigenaar van de openbare ruimte in Gilze en Rijen. Bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte ontstaan kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, water en groen. Kapitaalgoederen zijn van directe invloed op een goed, veilig en efficiënt leef-, werk- en woonmilieu voor de inwoners. Daarnaast is het financieel belang van goed beheer en onderhoud van kapitaalgoederen groot, omdat we de waarde ervan dienen te behouden en het een aanzienlijk beslag op onze exploitatie legt. Naast producent en beheerder van die kapitaalgoederen zijn we er zelf ook gebruiker van. Bij het uitvoeren van onze taken maken we bijvoorbeeld gebruik van het gemeentehuis en de gemeentewerf.

Wegbeheerplan

Beleidskader

Wegbeheer is een wezenlijk onderdeel van het beheer van de openbare ruimte. Om deze openbare ruimte, welke voor een belangrijk gedeelte het leefgenot en de veiligheid voor onze inwoners bepaalt, op een verantwoorde wijze te kunnen beheren zijn middelen nodig. Om deze middelen zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten is, voor wat betreft het wegonderhoud, gekozen voor de methode van de CROW (Stichting voor Regelgeving en Onderzoek in de grond- weg- en waterbouw en de verkeerstechniek). In oktober 2018 heeft voor alle wegen, door een extern bureau, een globale visuele inspectie plaats gevonden. Op basis van deze inspecties is het wegbeheerplan 2018-2022 opgesteld. In het wegbeheerplan is opgenomen de minimale technische kwaliteit van de verharding conform de CROW-richtlijn te houden (minimaal niveau B).

In 2022 heeft opnieuw een globale visuele wegininspectie plaatsgevonden. Deze zal als basis dienen voor de uitvoeringsprogramma's van 2024 en verder.

Het uitvoeringsprogramma voor 2022 was nog gebaseerd op de wegininspectie van 2020.

Financiële consequenties

In 2022 is per saldo een bedrag van € 156.000 (€ 238.000 uitgaven, € 82.000 inkomsten van nutsbedrijven) uitgegeven ten behoeve van het geprogrammeerd onderhoud aan de wegen. Voor het geprogrammeerd onderhoud was een bedrag van € 719.000 (inclusief € 150.000 voor indexatie) geraamd, het restantbudget ad. € 563.000 is toegevoegd aan de bestemmingsreserve (zie ook toelichting op programma 2).

Verbreed gemeentelijk rioleringsplan

Beleidskader

In het Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (VGRP) zijn de beleidsuitgangspunten opgenomen op basis waarvan de gemeente invulling geeft aan de drie wettelijke zorgplichten op het gebied van stedelijk waterbeheer. De raad heeft op 14 december 2020 het VGRP vastgesteld dat geldt voor de periode 2021-2025.

Het beleid, zoals opgenomen in het VGRP, is gericht op:

- Het inzamelen van het binnen gemeentelijk gebied geproduceerde afvalwater;
- Het inzamelen van hemelwater;
- Het transporteren van het ingezamelde water naar een geschikt lozingspunt;
- Het voorkomen van ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater;
- Het zoveel mogelijk beperken van overlast voor de woonomgeving (in de breedste zin van het woord);
- Het doelmatig beheren van de riolering, het oppervlaktewater en grondwater tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten.

Financiële consequenties

Voor 2022 is een onttrekking aan de voorziening riolering geraamd van € 143.000 (lasten hoger dan de baten). De daadwerkelijke onttrekking aan de voorziening riolering bedraagt € 416.000. De hogere onttrekking wordt met name veroorzaakt door:

- Hogere onderhoudskosten	+ € 170.000
- Bijdragen aan projecten (Burg. v. Poppelstraat + Bisschop de Vetplein)	+ € 251.000
- Lagere advieskosten	-/- € 80.000
- Lagere bijdrage projecten duurzaamheid	-/- € 60.000
- Hogere rioolheffing	+ € 42.000
- Overige verschillen	-/- € 50.000
	+ € 273.000

Water

Hiervoor wordt verwezen naar het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan.

Meerjarig onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen

In 2021 is de meerjarenonderhoudsplanung voor de gemeentelijke gebouwen geactualiseerd. Jaarlijks wordt bekeken of er tussentijdse aanpassingen nodig zijn. De onderhoudsplanung geeft inzicht in het geplande groot en klein onderhoud. Voor al het in 2022 geplande onderhoud gold dat telkens is bekeken of het onderhoud noodzakelijk was of dat bepaalde werkzaamheden doorgeschoven konden worden. Daarnaast zijn de onderhoudswerkzaamheden zoveel mogelijk afgestemd met de gebruikers van de gebouwen.

Financiële consequenties

In 2022 is een bedrag van € 505.000 uitgegeven ten behoeve van het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen. Hiervoor was een bedrag van € 548.000 geraamd. Het verschil ad. € 43.000 is toegevoegd aan de bestemmingsreserve gemeentelijke gebouwen.

Groenstructuur- en groenbeheerplan

Beleidskader

De raad heeft in 2005 het kwaliteitsplan voor de openbare ruimte, waarvan het openbaar groen onderdeel uitmaakt, vastgesteld. In dit kwaliteitsplan zijn ook de kwaliteitsniveaus (o.b.v. richtlijnen CROW) vastgesteld met betrekking tot het onderhoud van het openbaar groen (bomen, grassen,

beplantingen, hagen en parkverhardingen). Voor centrumgebieden geldt kwaliteitsniveau A, voor hoofdwegen, woongebieden, bedrijventerreinen en groengebieden geldt kwaliteitsniveau B en voor het buitengebied geldt kwaliteitsniveau C.

In 2019 is een nieuw 'kwaliteitsplan openbare ruimte' opgesteld. Daarnaast is het rapport 'basis in beeld' opgesteld. Beide documenten zijn door de raad behandeld in de raadsvergadering van 6 mei 2019. Een van de conclusies luidde dat, op basis van de huidige beschikbare middelen, de in 2005 vastgestelde kwaliteitsniveaus voor het groen niet gerealiseerd kunnen worden. Ten opzichte van de gewenste kwaliteitsniveaus realiseren we bij de centrumgebieden kwaliteitsniveau B in plaats van A en bij de bedrijventerreinen C in plaats van B.

Financiële consequenties

In 2022 is per saldo een bedrag van € 12.000 uitgegeven ten behoeve van het geprogrammeerd onderhoud aan de groenvoorzieningen. Voor het geprogrammeerd onderhoud was een bedrag van € 181.000 (inclusief € 20.000 indexatie) geraamd. De onderschrijding ad. € 169.000 is ten gunste van de bestemmingsreserve groen gebracht.

Paragraaf D: Financiering

Inleiding

Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om:

- Financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden;
- Het te allen tijde zorgen voor voldoende liquide middelen, waarbij een tijdelijk overschot tegen een zo hoog mogelijk rendement wordt belegd;
- Het afdekken van met name rente- en kredietrisico's.

Financieringsstatuut

Het beleid op dit onderdeel is voor onze gemeente vastgelegd in het Treasurystatuut 2019 gemeente Gilze en Rijen (raad 11 november 2019).

De belangrijkste punten uit dit statuut zijn:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot de financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens – en renteresultaten tegen ongewenste financiële risico's (zoals rente -, koers -, krediet - en liquiditeitsrisico's);
- Het minimaliseren van kosten bij het beheer van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van renteresultaten binnen de aangegeven kaders.

Voor het risicobeheer wordt in het statuut nader ingegaan op de algemene uitgangspunten (leningen en garanties), renterisicobeheer (kasgeldlimiet en renterisiconorm), koersrisicobeheer, kredietrisicobeheer, intern liquiditeitsbeheer, en valutarisicobeheer.

Wet Fido

De uitvoering van treasury is geregeld in de wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido). Het doel van deze wet is onder andere om op een verantwoorde, prudente en professionele wijze de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie (financieringsactiviteiten) van de gemeente middels een statuut te regelen.

Renteschema

In het volgende renteschema is uiteengezet hoe voor 2021 de rente is toegerekend. Het saldo tussen de rente die is doorberekend aan de taakvelden en de werkelijk te betalen rente is verantwoord op het taakveld treasury. Het taakveld treasury is opgenomen onder het programma algemene dekkingsmiddelen.

a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		€	165.391
b. De externe rentebaten (idem)		-/- €	149.414
Saldo rentelasten en rentebaten		€	15.977
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- €	63.030	
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- €	124.249	
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+ €	_____	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			€ (171.302)
d1. Rente over eigen vermogen	+/+ €		-
d2. Rente over voorzieningen	+/+ €		-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			€ (171.302)
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- €		-
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury		Voordelig	(171.302)

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet heeft betrekking op financieringsvormen met een looptijd tot maximaal 1 jaar. De kasgeldlimiet bepaalt het bedrag dat maximaal met kort geld mag worden gefinancierd en wordt berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal. Op basis van de begroting 2022 is de kasgeldlimiet voor de gemeente Gilze en Rijen voor 2021 geraamd op € 8,3 miljoen.

De kasgeldlimiet is in 2022 niet overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is direct gerelateerd aan het budgettaire risico. De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Tabel renterisico en renterisiconorm

	Begroot 2022	Werkelijk 2022
1.Renteherzieningen op vaste schuld	0	0
2.Aflossingen	3.531.135	3.531.135
Renterisico (1+2)	3.528.719	3.531.135
3.Begrotingstotaal	79.180.000	97.169.000
4.Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%
Renterisiconorm (3 x 4)	15.836.000	19.433.800
Toets renterisiconorm		
5.Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	12.307.281	15.902.665

Bovenstaande tabel laat zien dat de renterisiconorm voor de rekening 2022 € 19.433.800 bedraagt. Gezien het renterisico van € 3.531.135 kan gesteld worden dat de renterisiconorm niet is overschreden.

Leningsbehoefte en leningenportefeuille

Overzicht opgenomen langlopende leningen:

Lening nummer	geleend bedrag	laatste jaar	rente %	Geld gever	Restant begin jaar	Opgenomen	Rente	Aflossing	Restant eind jaar
85	7.500.000	2057	1,75	BNG	6.961.917	0	121.834	140.457	6.821.460
86	11.906.778	2029	-0,11	BNG	9.525.422	0	-10.478	1.190.678	8.334.744
87	1.800.000	2028	-0,20	BNG	1.400.000	0	-2.800	200.000	1.200.000
40.113.578	20.000.000	2040	0,32	BNG	19.000.000	0	60.800	1.000.000	18.000.000
40.113.579	10.000.000	2030	-0,01	BNG	9.000.000	0	-900	1.000.000	8.000.000
TOTAAL					45.887.339	0	168.456	3.531.135	42.356.204

Houdbare overheidsfinanciën Rijk en decentrale overheden

Nederland moet zijn begrotingstekort terugdringen. Daar zijn de Rijksoverheid en de decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) samen verantwoordelijk voor. In Europa zijn regels afgesproken over de overheidsfinanciën. Deze Europese begrotingsregels staan in het Stabiliteits- en Groeipact (SGP). Zij bepalen de normen voor het begrotingstekort (EMU-saldo) en de overheidsschuld (EMU-schuld). De regels gelden voor de gehele collectieve sector. Dus ook voor de decentrale overheden, zoals gemeenten en provincies. De Europese regeringsleiders hebben afgesproken de eisen uit het SGP te verankeren in nationale wetgeving. Nederland doet dat met de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF). Deze wet is op 1 januari 2014 in werking getreden. De Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF) bevat het benodigde wettelijke instrumentarium voor het bereiken en in stand houden van houdbare overheidsfinanciën. De kern van de wet is verankering van de Europese begrotingsafspraken en de bepaling dat het Rijk en de decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) een gelijkwaardige inspanning moeten leveren om aan deze afspraken te voldoen. De meest in het oog springende daarvan is het bereiken van begrotingsevenwicht op middellange termijn. Met deze afspraak wordt uitdrukking gegeven aan de noodzaak van structurele reductie van het EMU-tekort en het garanderen van een houdbare EMU-schuld.

De beheersing van het EMU-saldo is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het Rijk en de decentrale overheden. Immers, de inkomsten en uitgaven van de gehele collectieve sector zijn relevant voor de bepaling van het EMU-saldo. De gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de beheersing van het EMU-saldo komt tot uitdrukking in de Wet Hof door de bepaling dat Rijk en

decentrale overheden gehouden zijn een gelijkwaardige inspanning te leveren aan het voldoen aan de Europese begrotingsafspraken.

De eindverantwoordelijkheid voor de overheidsfinanciën als geheel ligt bij het Rijk. Gemeenten dienen hun tekort te houden onder de af te spreken percentages. Het Rijk wil gemeenten een boete opleggen via een korting op het Gemeentefonds wanneer zij de aan hen toegewezen EMU-norm overschrijden.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor zal de Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Schatkistbankieren is ingevoerd voor gemeenten, provincies, waterschappen, en gemeenschappelijke regelingen. Dit heeft een positief effect op de omvang van de EMU-schuld. Depositotarieven en inleentarieven worden geharmoniseerd. Decentrale overheden, waaronder gemeenten, krijgen op de deposito's een rente vergoed die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat.

Paragraaf E: Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de gemeente Gilze en Rijen is vanaf 1 januari 2016 ondergebracht in de ABG-organisatie. Het is een ambtelijke fusie, de deelnemende gemeenten Alphen-Chaam, Baarle-Nassau en Gilze en Rijen zijn bestuurlijk zelfstandig.

We zijn trots op de prestaties van de ABG in het afgelopen jaar. Het jaar 2022 startte nog met de naweeën van de coronapandemie en ging over naar de oorlogssituatie in Oekraïne en de impact hiervan op de maatschappij en de economie. De onzekerheid over de toekomst is een gegeven waarin we zo goed als mogelijk invulling hebben gegeven aan de (nood)situaties die zich hebben voorgedaan. Deze oorlog heeft ook grote gevolgen op het lokale niveau. Zo hebben de ABG en de medewerkers zich niet alleen ingespannen om te zorgen dat alles blijft doordraaien, maar zich ook ontfermt over de opvang van vluchtelingen en binnen de mate van het mogelijke ook geholpen met de inwoners om de hoge kosten voor energie te dempen.

In 2022 is het bestuur van de ABG-organisatie gewijzigd. In januari 2022 is burgemeester Minses opgevolgd door waarnemend burgemeester Brenninkmeijer. Na de gemeenteraadsverkiezingen is vanuit Gilze en Rijen wethouder Scheifes toegetreden tot het bestuur van de ABG in plaats van de heer Vermorken. Ongeveer op dat zelfde moment kwamen er, door het vertrek van de gemeentesecretarissen van Baarle-Nassau en Gilze en Rijen, vacatures voor de directiefuncties. Deze functies zijn op interim-basis ingevuld.

Met het ABG-plan "Helemaal ABG" is richting en invulling gegeven aan de verdere ontwikkeling van de organisatie. Bovendien zijn enkele speerpunten benoemd:

- Continu ontwikkelen en verbeteren;
- Behouden en werven van personeel;
- Plan- en projectmatig werken;
- Inspirerend leidinggeven.

Naast deze ontwikkeling zijn ook grote stappen gezet in het proces richting een gemeenschappelijke huisvesting. De plannen voor een nieuwe huisvesting zijn uitgewerkt en voorgelegd aan de drie gemeenteraden. Deze investering in de ontwikkeling van de huisvesting loopt in lijn met de verdere ontwikkeling van de organisatie.

Ondanks de hiervoor genoemde positieve ontwikkelingen constateren we tegelijkertijd dat de druk op de organisatie niet is afgenomen. Vanaf de start van de werkorganisatie rust er op de begroting een efficiency taakstelling. Wij zien echter geen mogelijkheden meer om de productiviteit nog verder op te voeren zonder dat er keuzes in de dienstverlening gemaakt worden. Bovendien is het nodig om

verder te investeren in de ontwikkeling van de organisatie. Het ABG-bestuur heeft dit uitgangspunt meegenomen in de kaders 2024.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen en de jaarstukken van de ABG-organisatie.

(Fraude)risicobeheersing

Het college van gemeente Gilze en Rijen is zich bewust van het inherente risico van fraude dat zij, zowel intern als extern, loopt bij het uitvoeren van haar activiteiten. In het controleplan wordt expliciet aandacht besteed aan (fraude)risicoanalyse. Dit is de basis voor de inrichting en bijsturing van werkprocessen en waar nodig ook beleidsuitgangspunten. De beoordeling wordt daarna uitgewerkt in controledoelstellingen en interne controlemaatregelen. Risicomanagement wordt ingebed in de reguliere P&C-cyclus. De risicoanalyse wordt geactualiseerd bij zowel de begroting als de jaarrekening. Via de reguliere P&C-cyclus als ook bij het stappenplan van de invoering van de nieuwe rechtmatigheidswet staat risicomanagement (met name bewustwording en risicobereidheid) ook op de agenda van directie en bestuur. Indien zich nieuwe risico's voordoen wordt de directie en het bestuur, afhankelijk van de importantie, zo nodig tussentijds geïnformeerd. Ook bij beleidsnota's/beleidsvoorstellen wordt in voorkomende gevallen gebruik gemaakt van een risicoparagraaf in de betreffende nota/voorstel.

Externe partijen moeten er op kunnen vertrouwen dat gemeente Gilze en Rijen en haar medewerkers op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. Daarom heeft gemeente Gilze en Rijen een gedragscode opgesteld die door iedere medewerker bij indiensttreding wordt ondertekend. Het belang van de gedragscode en de naleving wordt periodiek benadrukt en is onderwerp van gesprek tussen leidinggevende en medewerker. Er is een vertrouwenspersoon en meldpunt ingesteld waarbij eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld. De gedragscode is beschikbaar via onze website en wordt (daarmee) ook gedeeld met onze externe relaties. Onze (financiële) processen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheiding. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwikkelen en toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen moeten dit ondervangen.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Gezien de activiteiten van gemeente Gilze en Rijen heeft informatiebeveiliging vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy en daarmee samenhangende reputatie een hoge prioriteit.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces.

Conclusie

Het college is van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze de aandacht krijgen.

Paragraaf F: Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de zogenoemde ‘verbonden partijen’ van de gemeente Gilze en Rijen. Voor gemeenten geldt soms dat de optimale schaal waarop taken moeten worden uitgevoerd niet overeenkomt met de schaal van de gemeente. Om die taken toch op het daarvoor geëigende schaalniveau uit te kunnen voeren, is een groot aantal samenwerkingsverbanden tot stand gekomen.

Niet elk samenwerkingsverband is echter een verbonden partij. Met ‘verbonden partijen’ worden rechtspersonen bedoeld waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partijen kunnen worden verhaald op de gemeente.

Uitgangspunt bij deelname in een Verbonden Partij is dat de samenwerking de gemeente kansen biedt in het realiseren van de doelstellingen in de begroting. Bij een Verbonden Partij is de gemeente enerzijds (mede) eigenaar van de rechtspersoon alsook klant van diezelfde partij. Dit kan wel eens leiden tot conflictsituaties. Daarnaast staat de Verbonden Partij als rechtspersoon op afstand en is de gemeentelijke invloed beperkter dan wanneer de beleidsuitvoering in eigen beheer wordt gedaan. Dit brengt zowel bestuurlijke, politieke alsmede financiële risico's met zich mee. Het is dan ook zaak om ervoor te zorgen dat de belangen van de gemeente Gilze en Rijen voortdurend worden meegewogen in de besluitvorming van de Verbonden Partijen.

Deze paragraaf is om twee redenen van belang voor de raad. Op de eerste plaats voeren de verbonden partijen vaak beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan doen. De gemeente blijft de uiteindelijke verantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Er blijft dus voor de raad nog steeds een kaderstellende en controlerende taak over bij die programma's. De tweede reden betreft de kosten - het budgettaire beslag - en de financiële risico's die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

Kortom, het aangaan en onderhouden van contacten met verbonden partijen is van belang om af te wegen wat de meest doelmatige manier is om een taak uit te voeren, welke manier de meeste garantie geeft dat de taak wordt uitgevoerd zoals de gemeente voor ogen staat en op welke manier de gemeente voldoende inhoudelijk en financieel inzicht heeft in het uitvoeren van een taak. Aangezien het gaat om taken en activiteiten waartoe de raad de kaders uitzet, zijn deze afwegingen voor de raad van belang.

In de tabellen van het overzicht verbonden partijen zijn onder andere financiële gegevens opgenomen per verbonden partij. Bij het opstellen van de jaarstukken van de gemeente zijn de financiële gegevens van verbonden partijen nog niet allemaal bekend, in dat geval zijn de gegevens van de jaarrekening van het voorgaande jaar opgenomen.

Visie en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Samenwerkingsverbanden kunnen belangrijke voordelen opleveren met betrekking tot kosten, doelmatigheid en kwaliteit van de te leveren producten. Individuele gemeenten zijn soms te klein om kwalitatief goede producten tegen een acceptabele kostprijs te leveren. Samenwerking kan zich uitstrekken over alle beleidsterreinen (programma's) en op het gebied van de bedrijfsvoering. Een samenwerking kan diverse vormen aannemen (bijvoorbeeld: openbaar lichaam, gemeenschappelijke regeling, centrumgemeente). Een aantal verbonden partijen zijn wettelijk voorgeschreven, dat zijn de GGD, de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst.

Bij het aangaan van een samenwerking met een verbonden partij, hanteert de gemeente de volgende kaders:

1. Er is sprake van een publiek belang.
2. Het publieke belang kan niet goed behartigd worden door middel van subsidies, regelgeving, toezicht of het inkopen van diensten of producten.
3. Een verbonden partij is de beste manier om de taken uit te voeren.
4. De (financiële) risico's die gepaard gaan met het aangaan van een verbonden partij staan in een redelijke verhouding tot het te dienen publieke belang.

Dit is verder uitgewerkt in onze eigen nota Verbonden Partijen.

Uit de beoordeling van de verbonden partijen aan de hand van Jaarstukken en Begroting zijn geen noemenswaardige risico's naar voren gekomen.

Overzicht verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

ABG-organisatie					
Vestigingsplaats:	Alphen				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Burgemeester Alssema en wethouder Scheifes				
Openbaar belang:	Behartiging van de sturing en beheersing van ondersteunende processen en uitvoeringstaken van de deelnemende gemeenten				
Financieel belang:	Bijdrage 2022 € 23.298.977				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Vertegenwoordiging in bestuur				
Financiële positie: x 1.000	EV 01-01	EV 31-12	VV 01-01	VV 31-12	Resultaat
Jaarrekening 2022 (concept)	€ 986	€ 787	€ 6.391	€ 8.092	€ 0
Jaarrekening 2021	€ 1.271	€ 986	€ 5.583	€ 6.391	€ 0

Regio Hart van Brabant					
Vestigingsplaats:	Tilburg				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Burgemeester Alssema				
Openbaar belang:	De gemeenten werken samen aan die opgaven die in gezamenlijkheid beter te realiseren zijn. Deze opgaven zijn opgeschreven in de kernagenda 2023-2027				
Financieel belang:	Bijdrage 2022 € 238.358				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Stemrecht in het algemeen bestuur				
Financiële positie: x 1.000	EV 01-01	EV 31-12	VV 01-01	VV 31-12	Resultaat
Jaarrekening 2021	€ 8.317	€ 8.106	€ 19.474	€ 18.074	€ 6.943
Jaarrekening 2020	€ 133	€ 8.317	€ 16.732	€ 19.474	€ 6.329

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant					
Vestigingsplaats:	Tilburg				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Burgemeester Alssema				
Openbaar belang:	Samenwerking op het terrein van openbare veiligheid				
Financieel belang:	Bijdrage 2022 € 1.438.333				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Vertegenwoordiging in het algemeen bestuur				
Financiële positie: x 1.000	EV 01-01	EV 31-12	VV 01-01	VV 31-12	Resultaat
Jaarrekening 2021	€ 18.832	€ 18.703	€ 43.130	€ 47.802	€ 2.829
Jaarrekening 2020	€ 19.531	€ 18.832	€ 40.519	€ 43.130	€ 3.326

Diamant groep					
Vestigingsplaats:	Tilburg				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder Doremalen				
Openbaar belang:	Uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening				
Financieel belang:	Bijdrage 2022; bijdrage in eventueel nadelig resultaat				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Zitting in bestuur gemeenschappelijke regeling				
Financiële positie: x 1.000	EV 01-01	EV 31-12	VV 01-01	VV 31-12	Resultaat
Jaarrekening 2021	€ 8.309	*	€ 14.917	*	*
Jaarrekening 2020	€ 5.513	€ 8.309	€ 14.287	€ 14.917	€ 2.946

* De jaarrekening 2021 moet nog (opnieuw) gecontroleerd worden door de accountant.

GGD Hart voor Brabant					
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder Doremalen				
Openbaar belang:	Leveren van een bijdrage aan de openbare gezondheidszorg				
Financieel belang:	Bijdrage 2022 € 967.380				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Stemrecht in het algemeen bestuur				
Financiële positie: x 1.000	EV 01-01	EV 31-12	VV 01-01	VV 31-12	Resultaat
Jaarrekening 2021	€ 7.820	€ 7.749	€ 31.107	€ 23.834	€ 238
Jaarrekening 2020	€ 8.528	€ 7.820	€ 8.371	€ 31.107	€ 247

Omgevingsdienst Midden- en West Brabant					
Vestigingsplaats:	Tilburg				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder Machielsen				
Openbaar belang:	Samenwerking op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving				
Financieel belang:	Bijdrage 2022 € 362.641				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Vertegenwoordiging in het algemeen bestuur				
Financiële positie: x 1.000	EV 01-01	EV 31-12	VV 01-01	VV 31-12	Resultaat
Jaarrekening 2021	€ 2.385	€ 2.918	€ 3.420	€ 3.285	€ 164
Jaarrekening 2020	€ 2.609	€ 2.385	€ 3.880	€ 3.420	€ 542

Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord					
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Burgemeester Alsema				
Openbaar belang:	Samenwerking op het gebied van ambulancevervoer				
Financieel belang:	Niet van toepassing				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Stemrecht in het algemeen bestuur				
Financiële positie: x 1.000	EV 01-01	EV 31-12	VV 01-01	VV 31-12	Resultaat
Jaarrekening 2021	€ 13.738	€ 14.180	€ 25.744	€ 32.686	€ 489
Jaarrekening 2020	€ 13.670	€ 13.738	€ 25.506	€ 25.744	€ 174

Deelnemingen

Brabant Water					
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch				
Aard verbonden partij:	Naamloze Vennootschap				
Best. vertegenwoordiger:	Burgemeester Alsema				
Openbaar belang:	Zorgdragen voor de openbare watervoorziening				
Financieel belang:	36.071 aandelen van € 0,10; er wordt (vooralsnog) geen dividend uitgekeerd				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Via aandeelhoudersvergadering				
Financiële positie: x 1.000	EV 01-01	EV 31-12	VV 01-01	VV 31-12	Resultaat
Jaarrekening 2021	€ 674.183	€ 684.676	€ 523.344	€ 534.399	€ 10.493
Jaarrekening 2020	€ 665.384	€ 674.183	€ 479.546	€ 523.344	€ 8.913

Gate 2					
Vestigingsplaats:	Tilburg				
Aard verbonden partij:	Besloten Vennootschap				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder Scheifes				
Openbaar belang:	Stimuleren luchtvaartgerelateerde bedrijvigheid				
Financieel belang:	€ 9.000 gestort als aandelenkapitaal (49,4%)				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Via aandeelhoudersvergadering				
Financiële positie: x 1.000	EV 01-01	EV 31-12	VV 01-01	VV 31-12	Resultaat
Jaarrekening 2021	-€ 564	-€ 574	€ 3.190	€ 3.157	-€ 10
Jaarrekening 2020	-€ 643	-€ 564	€ 3.226	€ 3.190	-€ 14

Bank Nederlandse Gemeenten					
Vestigingsplaats:	's-Gravenhage				
Aard verbonden partij:	Naamloze Vennootschap				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder Scheifes				
Openbaar belang:	Bankier in de non-profit sector				
Financieel belang:	10.179 aandelen; jaarlijkse uitkering van dividend				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Via aandeelhoudersvergadering				
Financiële positie: x 1.000	EV 01-01	EV 31-12	VV 01-01	VV 31-12	Resultaat
Jaarrekening 2021	€ 5.097	€ 5.062	€ 155.262	€ 143.995	€ 236.000
Jaarrekening 2020	€ 4.887	€ 5.097	€ 144.802	€ 155.262	€ 221.000

Samenwerkingsverbanden met private organisaties

Midden-Brabant Poort					
Vestigingsplaats:	Gilze				
Aard verbonden partij:	Commanditaire Vennootschap en Besloten Vennootschap				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder Scheifes				
Openbaar belang:	Ontwikkeling van bedrijventerrein Midden-Brabant Poort in Gilze				
Financieel belang:	Aandeel in vermogen Midden-Brabant Poort BV. Door middel van samenwerkingsconstructie is het financieel risico geminimaliseerd.				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Door middel van samenwerkingsovereenkomst				
Financiële positie: x 1.000	EV 01-01	EV 31-12	VV 01-01	VV 31-12	Resultaat
Commanditaire Vennootschap					
Jaarstukken 2021	€ 100	€ 100	€ 1.166	€ 848	€ 0
Jaarstukken 2020	€ 100	€ 100	€ 1.032	€ 1.166	€ 0
Besloten Vennootschap					
Jaarstukken 2021	€ 18	€ 18	€ 516	€ 534	€ 0
Jaarstukken 2020	€ 18	€ 18	€ 478	€ 516	€ 0

Stichting Deelnemingen gemeente Gilze en Rijen					
Vestigingsplaats:	Rijen				
Aard verbonden partij:	Stichting				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder Scheifes				
Openbaar belang:	Zeggenschap in Beheer BV Midden-Brabant Poort				
Financieel belang:	Aandeel in vermogen Midden-Brabant Poort BV 90 aandelen á € 100				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Door middel van samenwerkingsovereenkomst				
Financiële positie: x 1.000	EV 01-01	EV 31-12	VV 01-01	VV 31-12	Resultaat
	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

Paragraaf G: Grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid van de gemeente is een belangrijk sturingsinstrument voor de invulling van de aanwezige en toekomstige bouw mogelijkheden in onze gemeente. Op basis van dit beleid realiseert de gemeente doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en economisch beleid. De nota grondbeleid geeft het juridische- en beleidsmatige kader aan waarbinnen de gemeente opereert.

Uitgangspunt is actief grondbeleid, maar met de huidige mogelijkheden van kostenverhaal en sturing via bestemmingsplan en overeenkomst of grondexploitatieplan, dienen bij elke mogelijkheid van grondaankoop de risico's en kosten goed in beeld gebracht te worden.

Ook bij private ontwikkelingen kunnen we sturen op ruimtelijke en volkshuisvestelijke doelen. Dit doen we dan via de invulling van het benodigde ruimtelijke plan en het afsluiten van (anterieure) overeenkomsten. Daarbij kunnen we op grond van de Grondexploitatiewet kostenverhaal (van te maken gemeentelijke kosten) plegen.

Beleidsdocumenten

Wet- en regelgeving, het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna; BBV) en de bestemmingsplannen vormen de algemene kaders van het te voeren grondbeleid. Onder andere de nota grondbeleid en de notitie grondprijzen sluiten hier op aan.

Actief grondbeleid

Van actief grondbeleid is sprake als de gemeente grond koopt, die bouw- en woonrijp maakt en weer verkoopt of in erfpacht uitgeeft aan ontwikkelaars, aannemers en particulieren. Bij actief grondbeleid exploiteert de gemeente gronden voor eigen rekening en risico. Bouwgronden in exploitatie hebben betrekking op grondexploitaties in de uitvoeringsfase, waarvan de gronden in eigendom zijn van de gemeente, waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

De gemeente Gilze en Rijen heeft per ultimo 2022 dertien lopende grondexploitaties waarvoor door de gemeenteraad in het verleden een exploitatieopzet is vastgesteld.

Woningbouwexploitaties

In tabel 1 hieronder zijn de lasten en baten per woningbouwexploitatie opgenomen die in de jaarstukken 2022 zijn verantwoord. Tevens zijn per exploitatie de nog te verwachte lasten en baten in de toekomst en het verwachte resterende (dus exclusief reeds genomen winsten) resultaat op eindwaarde opgenomen.

Exploitatie (woningbouw)	Boekwaarde per 31-12-2021	Lasten 2022	Baten 2022	Winst-neming 2022	Boekwaarde per 31-12-2022	Verwachte lasten	Verwachte baten	Verwachte eindwaarde	Verwacht eindjaar
Alphenseweg (grenzend aan OBS de Wildschut)	1.165.217	24.058	-	-	1.189.276	264.243	703.840	-749.678	2024
Centrumplan Gilze (centrum)	7.387.071	449.384	3.055.649	-	4.780.806	401.533	583.928	-4.598.411	2024
Centrumplan Gilze (park)	-1.548.483	261.078	407.380	62.134	-1.632.651	1.336.572	80.000	376.079	2024
Centrumplan Rijen Oost	2.758.268	111.707	1.055.621	-	1.814.354	153.584	-	-1.967.938	2024
Eikenveld	-107.591	63.529	-	44.062	-	-	-	-	2022
Tussen de Leijen	6.650.276	820.978	17.661	-	7.453.593	20.211.803	32.257.732	4.592.337	2031
Vl. Vennen Noord Oost	-111.212	288.082	1.411.225	399.178	-835.176	797.682	379.638	417.132	2024
Wendel Zuid	1.497.983	259.510	1.378.870	197.758	576.381	1.427.754	2.904.986	900.851	2026
Totaal	17.691.531	2.278.326	7.326.406	703.132	13.346.582	24.593.172	36.910.125	-1.029.629	

Tabel 1 grondexploitaties per 31 december 2022

In tabel 2 worden de verwachte resterende resultaten (op eindwaarde), zoals deze zijn opgenomen in de jaarstukken 2022, vergeleken met de verwachte resterende resultaten (op eindwaarde) zoals die zijn opgenomen in de jaarstukken 2021. Voor de verschillen wordt in deze paragraaf per exploitatie een toelichting gegeven.

Exploitatie (woningbouw)	Verwachte EW jaarstukken 2021	Verwacht eindjaar per 31-12-2021	Verwachte EW jaarstukken 2022	Verwacht eindjaar per 31-12-2022	Vershil EW 2021-2022
Alphenseweg (grenzend aan OBS de Wildschut)	-722.002	2023	-749.678	2024	-27.677
Centrumplan Gilze (centrum)	-5.398.590	2025	-4.598.411	2024	800.179
Centrumplan Gilze (park)	518.641	2024	376.079	2024	-142.563
Centrumplan Rijen Oost	-2.853.983	2024	-1.967.938	2024	886.044
Eikenveld	36.589	2022	-	2022	-36.589
Tussen de Leijen	1.099.759	2027	4.592.337	2031	3.492.578
Vl. Vennen Noord Oost	881.171	2024	417.132	2024	-464.039
Wendel Zuid	1.089.999	2026	900.851	2026	-189.148
Totaal	-5.348.415		-1.029.629		4.318.787

Tabel 2 verwachte eindwaarde 2022 ten opzichte van 2021

De opbouw van het totale resultaat per project (het verwachte resterende resultaat op eindwaarde plus de gerealiseerde tussentijdse winstnemingen tot en met 2022) wordt in de tabel hieronder weergegeven.

Exploitatie (woningbouw)	Verwachte EW jaarstukken 2022	Tussentijdse winstnemingen t/m 2022	Totaal resultaat project (EW)
Alphenseweg (grenzend aan OBS de Wildschut)	-749.678	-	-749.678
Centrumplan Gilze (centrum)	-4.598.411	-	-4.598.411
Centrumplan Gilze (park)	376.079	1.140.954	1.517.033
Centrumplan Rijen Oost	-1.967.938	-	-1.967.938
Eikenveld	-	403.233	403.233
Tussen de Leijen	4.592.337	-	4.592.337
Vl. Vennen Noord Oost	417.132	3.709.890	4.127.022
Wendel Zuid	900.851	197.758,00	1.098.609
Totaal	-1.029.629	5.451.835	4.422.206

Tabel 3 totale resultaat per project

Voor de projecten waarin, naar verwachting, niet alle kosten gedekt worden door opbrengsten is een voorziening gevormd. In tabel 4 worden de verliesvoorzieningen (tegen contante waarde) weergegeven.

Exploitatie (woningbouw)	Stand per 31-12-2021	Mutatie verlies- voorziening 2022	Stand per 31-12-2022
Alphenseweg (grenzend aan OBS de Wildschut)	693.965	26.602	720.567
Centrumplan Gilze (centrum)	4.987.463	-567.614	4.419.849
Centrumplan Gilze (park)	-	-	-
Centrumplan Rijen Oost	2.689.372	-797.851	1.891.521
Eikenveld	-	-	-
Tussen de Leijen	-	-	-
Vl. Vennen Noord Oost	-	-	-
Wendel Zuid	-	-	-
Totaal	8.370.800	-1.338.862	7.031.937

Tabel 4 verloop verliesvoorzieningen woningbouwexploitaties

Onderstaand volgt een toelichting op de grootste afwijkingen en wordt per grondexploitatie de eindwaarde (afgerond op duizendtallen) per ultimo 2022 vergeleken met de eindwaarde per ultimo 2021 en zijn de effecten, waar nodig, van de volgende uitgangspunten verwerkt:

- Tarieven voor interne uren (conform ABG beleid);
- Indexering van de kosten en opbrengsten;
- Grondprijzen conform de notitie grondprijzen 2023;
- Rekenrente (gebaseerd op de werkelijke rente op vreemd vermogen).

Alphenseweg (grenzend aan OBS de Wildschut)

De nieuwbouw van OBS de Wildschut is in het voorjaar van 2021 opgeleverd. Nadat de school is gereedgekomen, is het plangebied van de grondexploitatie bouwrijp gemaakt. Het openbaar gebied rondom de school en het openbare schoolspeel terrein worden afgerond in samenhang met het woonrijp maken van het aangrenzende plangebied (de grondexploitatie).

Eind 2022 is de formele omgevingsvergunning aangevraagd. De start van de verkoop van de woningen is voorzien begin 2023, de bouw van de woningen vangt naar verwachting aan medio 2023 (mits er voldoende woningen zijn verkocht). De bouwtijd van de woningen is circa 8 maanden. Gedurende de afbouw fase van de woningen wordt gestart met het woonrijp maken van het gebied, waarmee het gehele plangebied in het voorjaar van 2024 gereed zou kunnen zijn.

Het verloop van het verwachte resultaat (eindwaarde) laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) -/- € 722.000
- Begroting 2023 (per 30-06-2022) -/- € 735.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) -/- € 750.000

In vergelijking met de jaarstukken 2021 is het verwachte resultaat (eindwaarde) afgenomen met € 28.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de indexering van de eenheidsprijzen.

Omdat voor dit project, naar verwachting, niet alle kosten gedekt worden door opbrengsten is een voorziening (op netto contante waarde) gevormd. Het verloop van deze verliesvoorziening laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) € 694.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) € 721.000

Centrumplan Gilze (Centrumdeel)

Centrumplan Gilze bestaat uit het projectgebied tussen de Nieuwstraat, Lange Wagenstraat en Aalstraat. Het plan wordt gevormd door een centrumdeel en een parkdeel. Voor het centrumdeel hebben we een koop- en realisatieovereenkomst gesloten met de ontwikkelaar. Het gebied wordt in twee fasen gerealiseerd. Met betrekking tot de eerste fase zijn alle winkels, appartementen en grondgebonden woningen in 2022 opgeleverd. De afronding van het openbaar gebied van fase 1 vindt begin 2023 plaats. In 2022 zijn de laatste benodigde delen van de achtertuinen van particulieren in het plangebied door de gemeente verworven, waarmee de tweede fase van start is gegaan.

In de grondexploitatie zijn alle uitgangspunten van de realisatieovereenkomst en het gewijzigde programma verwerkt. Met de gesloten overeenkomst zijn we binnen de vastgestelde financiële kaders gebleven die zijn gehanteerd. Op basis van de overeenkomst worden werkzaamheden bouw- en woonrijp maken uitgevoerd door de projectontwikkelaar. Momenteel wordt als eindjaar voor dit project rekening gehouden met 2024.

Het verloop van het verwachte resultaat (eindwaarde) laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) -/- € 5.399.000
- Begroting 2023 (per 30-06-2022) -/- € 5.400.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) -/- € 4.598.000

In vergelijking met de jaarstukken 2021 is het verwachte resultaat (eindwaarde) toegenomen met € 800.000, hoofdzakelijk als gevolg van een nabetaling op basis van de daadwerkelijk gerealiseerde VON prijzen.

Omdat voor dit project, naar verwachting, niet alle kosten gedekt worden door opbrengsten is een voorziening (op netto contante waarde) gevormd. Het verloop van deze verliesvoorziening laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) € 4.987.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) € 4.420.000

Centrumplan Gilze (Parkdeel)

Centrumplan Gilze bestaat uit het projectgebied tussen de Nieuwstraat, Lange Wagenstraat en Aalstraat. Het plan bestaat uit een centrum- en een parkdeel. In het parkdeel zijn verschillende woningbouwinitiatieven gerealiseerd, variërend van collectief particulier opdrachtgeverschap en particuliere woningbouw tot ontwikkeling van appartementengebouwen. Begin 2022 is de uitgifte van de resterende gronden afgerond. De bouwwerkzaamheden van de laatste woningbouwprojecten zijn in 2022 gestart en de verwachting is dat in 2023 een start kan worden gemaakt met het woonrijp maken van het resterende deel. Momenteel wordt voor deze grondexploitatie rekening gehouden met eindjaar 2024.

Het verloop van het verwachte resultaat (eindwaarde) laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) € 519.000
- Begroting 2023 (per 30-06-2022) € 429.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) € 376.000

In vergelijking met de jaarstukken 2021 is het verwachte resultaat (eindwaarde) afgenomen met € 143.000. De oorzaken, op hoofdlijnen, zijn als volgt:

- In 2022 is een winst genomen van € 62.000;
- Het resterende verschil wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de indexering van de eenheidsprijzen.

Het saldo van de tot dusver gerealiseerde tussentijdse winstnemingen, per ultimo 2022, bedraagt € 1.141.000. Het saldo van de toekomstige winstnemingen bedraagt naar verwachting € 376.000. Dit betekent voor dit project een totaal verwacht positief resultaat (op eindwaarde) van € 1.517.000.

Centrumplan Rijen Oost

Begin 2017 heeft de gemeenteraad besloten om deze locatie in ontwikkeling te nemen. Eind 2020 heeft de gemeente met een ontwikkelaar een koop- en realisatieovereenkomst gesloten ten aanzien van de verkoop van de te ontwikkelen gronden binnen het plangebied. Begin 2022 is overeenstemming bereikt tussen de ontwikkelaar en de verplaatsende supermarkt. Het plan wordt momenteel verder uitgewerkt door de ontwikkelaar. Er zijn reeds omgevingsvergunningen verleend en er is eind 2022 gestart met de werkzaamheden voor het bouwrijp maken. In de tussentijd wordt de planvorming voor de herinrichting van het Wilhelminaplein, welke aansluit bij het centrumplan, verder uitgewerkt. Naar verwachting wordt het woonrijp maken van het plangebied afgerond in 2024, waarna de grondexploitatie kan worden afgesloten.

Het verloop van het verwachte resultaat (eindwaarde) laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) -/- € 2.854.000
- Begroting 2023 (per 30-06-2022) -/- € 1.989.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) -/- € 1.968.000

In vergelijking met de jaarstukken 2021 is het verwachte resultaat (eindwaarde) toegenomen met € 886.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de onderhandelingsresultaten zijn verwerkt in de grondexploitatie.

Omdat voor dit project, naar verwachting, niet alle kosten gedekt worden door opbrengsten is een voorziening (op netto contante waarde) gevormd. Het verloop van deze verliesvoorziening laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) € 2.689.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) € 1.892.000

Eikenveld

De laatste werkzaamheden aan de openbare ruimte zijn afgerond en de grondexploitatie is per ultimo 2022 afgesloten met een totaal positief resultaat van € 403.000.

Tussen de Leijen

Het bestemmingsplan is door de raad vastgesteld op 31 januari 2022. Tevens is op deze datum de grondexploitatie vastgesteld door de raad, waarmee het gehele plangebied in exploitatie is genomen (het zuidelijke deel van het plangebied is daarmee betrokken in de reeds lopende grondexploitatie).

De verwachting is dat, afhankelijk van de uitkomst van een aantal ingestelde beroepen bij de Raad van State tegen het bestemmingsplan, eind 2023 kan worden aangevangen met het bouwrijp maken van de grond (een en ander is afhankelijk van het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan). Deze grondexploitatie loopt naar verwachting door tot 2031.

Het verloop van het verwachte resultaat (eindwaarde) laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) € 1.100.000
- Begroting 2023 (per 30-06-2022) € 4.936.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) € 4.592.000

In vergelijking met de jaarstukken 2021 is het verwachte resultaat (eindwaarde) toegenomen met € 3.493.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat het zuidelijke deel van het plangebied is betrokken in de reeds lopende grondexploitatie. Daarnaast zijn de eenheidsprijzen geïndexeerd.

Per ultimo 2022 is er nog geen tussentijdse winst genomen. Het saldo van de toekomstige winstnemingen is derhalve gelijk aan het verwachte resultaat. Dit betekent voor dit project een totaal verwacht positief resultaat (op eindwaarde) van € 4.592.000.

Vliegende Vennen Noord Oost

De laatste nog uit te geven particuliere bouwkaavel in de tweede fase is inmiddels verkocht, in de eerste helft van 2023 wordt gestart met de bouw. Op 9 juli 2020 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan vastgesteld voor de derde fase binnen het plangebied. Een bouwplan met 14 kavels is in 2022 verkocht aan een ontwikkelaar, in het eerste kwartaal van 2023 wordt gestart met de bouw. De twee resterende particuliere bouw kavels worden door de gemeente uitgegeven in het tweede kwartaal van 2023. In dit deel van Vliegende Vennen worden grondgebonden woningen gerealiseerd. In 2024 wordt het resterende deel woonrijp gemaakt, de grondexploitatie heeft daarmee een restant looptijd van twee jaar.

Het verloop van het verwachte resultaat (eindwaarde) laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) € 881.000
- Begroting 2023 (per 30-06-2022) € 813.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) € 417.000

In vergelijking met de jaarstukken 2021 is het verwachte resultaat (eindwaarde) afgenomen met € 464.000. De oorzaken, op hoofdlijnen, zijn als volgt:

- In 2022 is een winst genomen van € 399.000;
- Het resterende verschil wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de indexering van de eenheidsprijzen.

Het saldo van de tot dusver gerealiseerde tussentijdse winstnemingen, per ultimo 2022, bedraagt € 3.710.000. Het saldo van de toekomstige winstnemingen bedraagt naar verwachting € 417.000. Dit betekent voor dit project een totaal verwacht positief resultaat (op eindwaarde) van € 4.127.000.

Wendel Zuid

In december 2015 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan en de grondexploitatie van het project Wendel-Zuid vastgesteld. Het bouwrijp maken van het plangebied is gerealiseerd. Met betrekking tot het noordelijk deel van het plangebied (in deze fase worden drie vrijstaande woningen en zes tweekappers gerealiseerd) is een ontwikkelaar inmiddels gestart met de bouw en worden de woningen waarschijnlijk medio 2023 opgeleverd.

Omtrent de ontwikkeling van het zuidelijk deel van het plangebied lopen er gesprekken met een andere ontwikkelende partij. De gemeente zal daarnaast in deze fase een zestal percelen uitgeven voor zelfbouw. Naar verwachting wordt in 2023 gestart met de bouw. Het woonrijp maken zal in dit geval worden afgerond eind 2024/begin 2025.

Het verloop van het verwachte resultaat (eindwaarde) laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) € 1.090.000
- Begroting 2023 (per 30-06-2022) € 1.102.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) € 901.000

In vergelijking met de jaarstukken 2021 is het verwachte resultaat (eindwaarde) afgenomen met € 189.000. De oorzaken, op hoofdlijnen, zijn als volgt:

- In 2022 is een winst genomen van € 198.000;
- Alle werkzaamheden in het kader van het bouwrijp maken van de grond zijn afgerond, waarmee de meerwerk stelpost is komen te vervallen (positief effect van circa € 54.000);
- Het resterende verschil wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de indexering van de eenheidsprijzen.

Het saldo van de tot dusver gerealiseerde tussentijdse winstnemingen, per ultimo 2022, bedraagt € 198.000. Het saldo van de toekomstige winstnemingen bedraagt naar verwachting € 901.000. Dit betekent voor dit project een totaal verwacht positief resultaat (op eindwaarde) van € 1.099.000.

Bedrijventerreinexploitaties

In tabel 5 hieronder zijn de lasten en baten per bedrijventerreinexploitatie opgenomen die in de jaarstukken 2022 zijn verantwoord. Tevens zijn per exploitatie de nog te verwachte lasten en baten in de toekomst en het verwachte resterende (dus exclusief reeds genomen winsten) resultaat op eindwaarde opgenomen.

Exploitatie (bedrijventerreinen)	Boekwaarde per 31-12-2021	Lasten 2022	Baten 2022	Winst-neming 2022	Boekwaarde per 31-12-2022	Verwachte lasten	Verwachte baten	Verwachte eindwaarde	Verwacht eindjaar
Haansberg Oost	159.209	37.658	527.510	314.498	-16.145	243.286	1.157.961	930.820	2024
MBP (ingebrachte grond)	-434.924	38.614	-	65.967	-330.343	286.349	-	43.995	2025
MBP fase 1	3.264.276	80.357	4.020.317	421.102	-254.582	136.177	-	118.405	2025
MBP fase 2	3.694.652	34.096	2.571	-	3.726.177	1.882.866	4.523.485	-1.085.558	2030
VI. Vennen Paarse Strook	-1.030.346	8.110	25.420	-60.402	-1.108.058	173.269	403.048	1.337.837	2024
Totaal	5.652.868	198.834	4.575.818	741.165	2.017.049	2.721.947	6.084.494	1.345.498	

Tabel 5 grondexploitaties per 31 december 2022 (bedrijventerreinen)

In tabel 6 worden de verwachte resterende resultaten (op eindwaarde), zoals deze zijn opgenomen in de jaarstukken 2022, vergeleken met de verwachte resterende resultaten (op eindwaarde) zoals die zijn opgenomen in de jaarstukken 2021. Voor de verschillen wordt in deze paragraaf per exploitatie een toelichting gegeven.

Exploitatie (bedrijventerreinen)	Verwachte EW jaarstukken 2021	Verwacht eindjaar per 31-12-2021	Verwachte EW jaarstukken 2022	Verwacht eindjaar per 31-12-2022	Vershil EW 2021-2022
Haansberg Oost	1.211.170	2023	930.820	2024	-280.350
MBP (ingebrachte grond)	52.592	2025	43.995	2025	-8.598
MBP fase 1	545.954	2025	118.405	2025	-427.549
MBP fase 2	-956.818	2030	-1.085.558	2030	-128.740
VI. Vennen Paarse Strook	1.272.293	2024	1.337.837	2024	65.544
Totaal	2.125.190		1.345.498		-779.693

Tabel 6 verwachte eindwaarde 2022 ten opzichte van 2021 (bedrijventerreinen)

De opbouw van het totale resultaat per project (het verwachte resterende resultaat op eindwaarde plus de gerealiseerde tussentijdse winstnemingen tot en met 2022) wordt in de tabel hieronder weergegeven.

Exploitatie (bedrijvesterreinen)	Verwachte EW jaarstukken 2022	Tussentijdse winstnemingen t/m 2022	Totaal resultaat project (EW)
Haansberg Oost	930.820	5.046.897	5.977.717
MBP (ingebrachte grond)	43.995	1.260.292	1.304.287
MBP fase 1	118.405	2.587.796	2.706.200
MBP fase 2	-1.085.558	-	-1.085.558
VI. Vennen Paarse Strook	1.337.837	2.531.366	3.869.203
Totaal	1.345.498	11.426.351	12.771.848

Tabel 7 totale resultaat per project

Voor de projecten waarin, naar verwachting, niet alle kosten gedekt worden door opbrengsten is een voorziening gevormd. In tabel 8 worden de verliesvoorzieningen (tegen contante waarde) weergegeven.

Exploitatie (bedrijvesterreinen)	Stand per 31-12-2021	Mutatie verlies- voorziening 2022	Stand per 31-12-2022
Haansberg Oost	-	-	-
MBP (ingebrachte grond)	-	-	-
MBP fase 1	-	-	-
MBP fase 2	800.623	125.891	926.514
VI. Vennen Paarse Strook	-	-	-
Totaal	800.623	125.891	926.514

Tabel 8 verloop verliesvoorzieningen bedrijvesterreinenexploitaties

Onderstaand volgt een toelichting op de grootste afwijkingen en wordt per grondexploitatie de eindwaarde (afgerond op duizendtallen) per ultimo 2022 vergeleken met de eindwaarde per ultimo 2021 en zijn de effecten, waar nodig, van de volgende uitgangspunten verwerkt:

- Tarieven voor interne uren (conform ABG beleid);
- Indexering van de kosten en opbrengsten;
- Grondprijzen conform de notitie grondprijzen 2022;
- Rekenrente (gebaseerd op de werkelijke rente op vreemd vermogen).

Haansberg Oost

Binnen het plangebied dienen nog werkzaamheden te worden uitgevoerd in het kader van de verkeersinrichting, groenvoorzieningen en de aanleg van inritten. In 2022 is een kavel verkocht, in dit plangebied heeft de gemeente op dit moment nog circa 0,8 ha. in de verkoop (twee percelen). De grondexploitatie heeft een restant looptijd van twee jaar.

Het verloop van het verwachte resultaat (eindwaarde) laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) € 1.211.000
- Begroting 2023 (per 30-06-2022) € 1.218.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) € 931.000

In vergelijking met de jaarstukken 2021 is het verwachte resultaat (eindwaarde) afgenomen met € 280.000. De oorzaken, op hoofdlijnen, zijn als volgt:

- In 2022 is een winst genomen van € 314.000;
- Het resterende verschil wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de indexering van de eenheidsprijzen.

Het saldo van de tot dusver gerealiseerde tussentijdse winstnemingen, per ultimo 2022, bedraagt € 5.047.000. Het saldo van de toekomstige winstnemingen bedraagt naar verwachting € 931.000. Dit betekent voor dit project een totaal verwacht positief resultaat (op eindwaarde) van € 5.978.000.

Midden-Brabant Poort (ingebrachte grond)

Deze grondexploitatie heeft betrekking op de grond die de gemeente heeft ingebracht (verkocht) in Midden-Brabant Poort CV. Er zijn in deze exploitatie middelen gereserveerd voor, onder andere, nog aan te leggen inritten, groenvoorzieningen en planontwikkelingskosten. Op basis van de voortgang van de eerste fase van het project Midden-Brabant Poort (alle kavels zijn inmiddels verkocht) is deze grondexploitatie geactualiseerd. Naar verwachting kan dit project in 2025 worden afgesloten.

Het verloop van het verwachte resultaat (eindwaarde) laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) € 53.000
- Begroting 2023 (per 30-06-2022) € 86.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) € 44.000

In vergelijking met de jaarstukken 2021 is het verwachte resultaat (eindwaarde) afgenomen met € 9.000. De oorzaken, op hoofdlijnen, zijn als volgt:

- In 2022 is een winst genomen van € 66.000;
- De nog te maken kosten voor planontwikkeling en de stelpost voor onvoorziene kosten zijn afgebouwd conform de voortgang van de eerste fase van het project Midden-Brabant Poort (positief effect van circa € 31.000);
- Op basis van realisatiecijfers is de geprognosticeerde kostenpost voor het aanleggen van inritten naar beneden (€ 29.000) bijgesteld;
- Het resterende verschil is opgebouwd uit meerdere (kleine) afwijkingen.

Het saldo van de tot dusver gerealiseerde tussentijdse winstnemingen, per ultimo 2022, bedraagt € 1.260.000. Het saldo van de toekomstige winstnemingen bedraagt naar verwachting € 44.000. Dit betekent voor dit project een totaal verwacht positief resultaat (op eindwaarde) van € 1.304.000.

Midden-Brabant Poort fase 1

In 2011 is de gemeente met haar samenwerkingspartner de planuitvoering gestart van fase 1. Het bouw- en woonrijp maken van de gronden in fase 1 is zo goed als afgerond. Nu resteren hoofdzakelijk werkzaamheden rondom het beheer en de afronding van de WKO uitbreiding. In 2022 zijn vijf kavels verkocht aan vier verschillende bedrijven. Hiermee zijn alle kavels binnen dit plangebied verkocht. Nu resteren tot en met eind 2023/begin 2024 de bouwwerkzaamheden en in 2024/2025 wordt het resterende deel woonrijp gemaakt. Naar verwachting kan dit project in 2025 worden afgesloten.

Het verloop van het verwachte resultaat (eindwaarde) laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) € 546.000
- Begroting 2023 (per 30-06-2022) € 546.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) € 118.000

In vergelijking met de jaarstukken 2021 is het verwachte resultaat (eindwaarde) afgenomen met € 428.000. De oorzaken, op hoofdlijnen, zijn als volgt:

- In 2022 is een winst genomen van € 421.000;
- Het resterende verschil is opgebouwd uit meerdere (kleine) afwijkingen.

Het saldo van de tot dusver gerealiseerde tussentijdse winstnemingen, per ultimo 2022, bedraagt € 2.588.000. Het saldo van de toekomstige winstnemingen bedraagt naar verwachting € 118.000. Dit betekent voor dit project een totaal verwacht positief resultaat (op eindwaarde) van € 2.706.000.

Midden-Brabant Poort fase 2

Gezien de nauwe relatie met het plangebied van fase 1 heeft de gemeente Midden-Brabant Poort fase 2 in 2015 in exploitatie genomen. Fase 1 is ondertussen geheel uitgegeven en fase 2 is een logisch vervolg hierop. Momenteel wordt onderzocht welke vorm van grondpolitiek wenselijk is. Dit jaar wordt gebruikt voor de behoefte- en regionale- en provinciale afstemming, waarna (naar verwachting) eind 2023 de ruimtelijke procedure wordt opgestart. De doorlooptijd van de ruimtelijke procedure (o.a. onderzoeken en bestemmingsplanprocedure) is circa een jaar. De verwachting is dat eind 2024 het bestemmingsplan wordt vastgesteld, waarna wordt gestart met het bouwrijp maken van het plangebied. De eerste verkopen staan geprognosticeerd voor 2025. Deze grondexploitatie heeft een restant looptijd van acht jaar.

Het verloop van het verwachte resultaat (eindwaarde) laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) -/- € 957.000
- Begroting 2023 (per 30-06-2022) -/- € 1.085.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) -/- € 1.086.000

In vergelijking met de jaarstukken 2021 is het verwachte resultaat (eindwaarde) afgenomen met € 129.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de indexering van de eenheidsprijzen.

Omdat voor dit project, naar verwachting, niet alle kosten gedekt worden door opbrengsten is een voorziening (op netto contante waarde) gevormd. Het verloop van deze verliesvoorziening laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) € 801.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) € 927.000

Vliegende Vennen Paarse Strook

Deze locatie vormt de overgangszone tussen de woonwijk Vliegende Vennen en het bedrijventerrein ten zuiden van het spoor. De Paarse Strook is bedoeld voor bedrijven met de mogelijkheid tot het bouwen van een bedrijfswoning. Het plan is gefaseerd ontwikkeld en in 2022 is geen perceel verkocht. Het laatste nog uit te geven perceel wordt naar verwachting in 2023 verkocht.

In het oostelijke deel van het plangebied (aan de voet van het kunstwerk "de Margrieten") worden momenteel 17 woningen gerealiseerd. Naar verwachting worden deze werkzaamheden eind 2023/begin 2024 afgerond. Daarna wordt het resterende deel van het plangebied woonrijp gemaakt. Deze grondexploitatie kan naar verwachting in 2024 worden afgesloten.

Het verloop van het verwachte resultaat (eindwaarde) laat het volgende beeld zien:

- Jaarstukken 2021 (per 31-12-2021) € 1.272.000
- Begroting 2023 (per 30-06-2022) € 1.251.000
- Jaarstukken 2022 (per 31-12-2022) € 1.338.000

In vergelijking met de jaarstukken 2021 is het verwachte resultaat (eindwaarde) toegenomen met € 66.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de indexering van de eenheidsprijzen en een correctie op de tussentijdse winstneming.

Het saldo van de tot dusver gerealiseerde tussentijdse winstnemingen, per ultimo 2022, bedraagt € 2.531.000. Het saldo van de toekomstige winstnemingen bedraagt naar verwachting € 1.338.000. Dit betekent voor dit project een totaal verwacht positief resultaat (op eindwaarde) van € 3.869.000.

Faciliterend grondbeleid

Faciliterend grondbeleid (ook passieve complexen genoemd) houdt in dat de gemeente zelf geen grondexploitaties voert maar dit overlaat aan private ontwikkelaars. De gemeente 'faciliteert' deze grondexploitaties door te investeren in plankosten, welke kosten vervolgens zullen worden verhaald op betrokkenen (middels een zogenaamde anterieure overeenkomst). Deze vorm van verrekening wordt in veruit de meeste gevallen toegepast. In de overige gevallen wordt vooraf geen overeenstemming bereikt tussen een private ontwikkelaar en de gemeente. In die situatie wordt de kostenverrekening gebaseerd op een exploitatieplan en het sluiten van een nadere (posterieure) overeenkomst.

Alle private ontwikkelingen zijn geactualiseerd, de resultaten hiervan zijn verwerkt in de jaarstukken 2022.

Winst- en verliesneming grondexploitaties

Voor projecten waarin niet alle kosten gedekt worden door opbrengsten vormen wij een voorziening (op basis van de netto contante waarde). We brengen dit bedrag ten laste van de algemene reserve grondexploitatie. Bij de bepaling van de winstneming wordt de "percentage of completion" regel uit het BBV toegepast. Daarbij wordt een deel van het verwachte eindresultaat tussentijds als winst genomen (en gedoteerd aan de algemene reserve grondexploitatie) naar rato van de gerealiseerde baten en lasten.

Jaarlijks bezien we bij de samenstelling van de jaarstukken of we gronden moeten afwaarderen (en een verliesvoorziening moeten treffen) en of we winst moeten nemen. Tabel 9 geeft het verloop van de boekwaarde van de diverse grondexploitaties weer. Aangevuld met de dotaties aan de verliesvoorziening geeft de tabel tevens inzicht in het totale resultaat van de grondexploitaties.

Omschrijving	Stand per 13-12-2021	Lasten 2022	Baten 2022	Winstneming 2022	Stand per 31-12-2022
In exploitatie genomen gronden woningbouw	17.691.531	2.278.326	7.326.406	703.132	13.346.582
In exploitatie genomen gronden bedrijventerreinen	5.652.869	198.834	4.575.818	741.165	2.017.050
Totaal	23.344.399	2.477.160	11.902.224	1.444.297	15.363.632

Omschrijving	Stand per 13-12-2021			Vrijval verliesvoor- ziening 2022	Stand per 31-12-2022
Voorziening verwachte verliezen	-9.171.423			-1.212.971	-7.958.452
Totaal resultaat grondexploitaties				2.657.268	

Tabel 9 balanspost voorraden

Het totale resultaat van de grondexploitaties over 2022 bedraagt circa € 2.657.000. Opgebouwd uit circa € 1.444.000 aan winstnemingen en een vrijval uit de verliesvoorziening van circa € 1.213.000.

Reserves grondbedrijf

Het weerstandsvermogen van het grondbedrijf bestaat uit de algemene reserve grondexploitatie en dient ter dekking van onvoorzienbare risico's. Dotaties en onttrekkingen vinden onder andere plaats als gevolg van winst- en verliesneming op de lopende grondexploitaties. Het saldo van de algemene reserve grondexploitatie (deze is niet gemaximeerd) per 31-12-2022 bedraagt circa € 24.000. Dit betekent dat de algemene reserve grondexploitatie niet groot genoeg is om de risico's binnen de grondexploitaties op te vangen. In dit geval worden de risico's gedekt vanuit de algemene reserve. Voor meer informatie verwijzen we u graag naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Risicoparagraaf

Met bouwgrondexploitaties zijn meer dan gemiddelde risico's gemoeid. De exploitatie strekt zich uit over een groot aantal jaren en het gaat om grote investeringen. De opbrengsten worden veelal pas na de gemaakte kosten genoten en het is altijd de vraag of de verwachte opbrengsten ook gerealiseerd worden. Er wordt geprobeerd zoveel mogelijk risico's te kwantificeren en deze in de grondexploitatieberekeningen mee te nemen. In de grondexploitatie moet voldoende weerstandscapaciteit aanwezig zijn om risico's op te kunnen vangen.

Het gewogen risico voor de lopende grondexploitaties tezamen is in totaal circa € 2.806.000. Hiermee is rekening gehouden in de berekende weerstandscapaciteit. Voor meer informatie verwijzen we u graag naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Paragraaf H: Rechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

In de Kadernota rechtmatigheid is bepaald, dat het overschrijden van de begroting (op programmaniveau) en van investeringskredieten altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegenomen in het accountantsoordeel. Dit laatste is het geval als:

1. Budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.
2. Budgetoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding;
3. Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid en die niet tijdig konden worden geautoriseerd.

Door de tussentijdse rapportages en de toelichting bij de jaarrekening informeren wij de raad over overschrijdingen. Afwijkingen die we melden in de tussentijdse rapportages leiden tot een aanpassing van de begroting en zijn daarmee rechtmatig. Daarnaast zijn kostenoverschrijdingen bij open einde-regelingen vaak wettelijk of bij verordening verplicht. Kostenoverschrijdingen die direct gerelateerd zijn aan extra opbrengsten komen rechtstreeks ten goede aan de gemeenschap zonder feitelijke financiële consequenties.

In deze paragraaf spitsen we ons toe op de begrotingsrechtmatigheid. Met het opnemen van een aparte paragraaf rechtmatigheid willen we het belang van rechtmatigheid onderstrepen.

Programma's

In het vervolg van deze paragraaf schenken we eerst aandacht aan de begrotingsrechtmatigheid bij de programma's en daarna bij de investeringskredieten.

Programma	Lasten			Baten			Afwijking
	Realisatie	Begroting	Saldo	Realisatie	Begroting	Saldo	Resultaat
0: Bestuur en ondersteuning	4.779	4.847	68	1.711	2.250	-540	-471
1: Veiligheid	2.889	2.962	73	101	180	-80	-7
2: Verkeer, vervoer en waterstaat	2.357	2.973	617	214	127	88	704
3: Economie	4.233	2.607	-1.626	4.600	4.106	494	-1.132
4: Onderwijs	2.471	2.859	388	940	1.347	-407	-19
5: Sport, cultuur en recreatie	6.971	7.328	356	1.322	981	341	697
6: Sociaal domein	32.785	33.158	373	7.063	7.126	-63	309
7: Volksgezondheid en milieu	5.818	6.153	335	4.528	4.521	7	342
8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	12.703	9.375	-3.328	12.397	7.558	4.839	1.511
9A: Algemene dekkingsmiddelen	322	1.511	1.189	56.259	55.793	466	1.655
9B: Overhead	8.238	8.258	19	593	606	-13	6
9C: Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
9D: Onvoorzien	0	1	1	0	0	0	1
9E: Reserves	16.230	15.136	-1.093	14.211	13.829	382	-712
Subtotaal programma's	99.798	97.169	-2.628	103.938	98.425	5.514	2.885

Uit het overzicht valt op te maken, dat de lasten bij de programma's 3, 8 en 9E hoger zijn dan begroot (reserves buiten beschouwing gelaten). Hieronder geven we een korte toelichting op de afwijkingen > € 40.000.

Programma 3

De lasten op dit programma zijn overschreden met € 1.626.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de grondexploitatie. De uitgaven passen binnen de exploitatieopzetten en het resultaat wordt verrekend met de algemene reserve grondexploitatie. Deze overschrijding past binnen bestaand beleid.

Programma 8

De lasten op dit programma zijn overschreden met € 3.328.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de grondexploitatie. De uitgaven passen binnen de exploitatieopzetten en het resultaat wordt verrekend met de algemene reserve grondexploitatie. Deze overschrijding past binnen bestaand beleid.

Programma 9E

De lasten op dit programma zijn overschreden met € 1.093.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door en hogere storting in de Algemene reserve grondexploitatie als gevolg van hogere tussentijdse winstneming. Deze overschrijding past binnen bestaand beleid.

Conclusie

De kostenoverschrijdingen vallen, zoals hierboven aangegeven, naar onze mening onder de eerder aangehaalde criteria.

Investeringskredieten

Naast de begrotingsrechtmatigheid bij de programma's moeten we ook de investeringskredieten beoordelen op rechtmatigheid. De rechtmatigheid wordt getoetst op basis van de uitgaven tot en met 31 december 2022.

Bij de investeringskredieten maken we onderstaande uitsplitsing. De gegevens per investering zijn gebaseerd op het calculatieformulier dat door de budgethouder is ingevuld.

- A) Lopende investeringen zonder verwachte overschrijding*
- B) Lopende investeringen zonder huidige overschrijding, maar met verwachte overschrijding*
- C) Lopende investeringen met huidige overschrijding*
- D) Af te sluiten investeringen*

De onderdelen C en D tellen mee bij het rechtmatigheidsoordeel. Indien dit van toepassing is, geven we per overschrijding > € 20.000 een verklaring en geven we aan of we van mening zijn of deze overschrijding al dan niet moet worden meegenomen bij het accountantsoordeel.

A) Lopende investeringen zonder verwachte overschrijding

Onderstaand een overzicht van de lopende investeringen, waarbij wij met de kennis van nu geen overschrijding verwachten.

A) Lopende investeringen zonder verwachte overschrijding jaarrekening 2022					
					Bedragen x € 1.000
Omschrijving	Begroot	Werkelij	Verwacht	Restant	Toelichting
Snelfietsroute Tilburg-Breda kosten	2.783	1.846	937	0	Verwachte oplevering eind 2024
Snelfietsroute Tilburg-Breda bijdragen	-1.964	-918	-1.046	0	
Vorbereidingskrediet fietsvoorziening Gilze-Riel (Rielsebaan)	80	49	31	0	Vorbereiding loopt in 2023
Uitvoeringskrediet fietsvoorziening Gilze-Riel	0	-160	160	0	Ontvangen subsidie Provincie Uitvoeringskrediet wordt aangevraagd in 2023
Vorbereidingskrediet duurzame herinrichting Burgemeester van Poppelstraat	399	234	165	0	Verwachte kosten voor grondtransacties
Uitvoeringskrediet duurzame herinrichting Burgemeester van Poppelstraat	2.626	157	2.469	0	Project moet nog aanbesteed worden. Uitvoering in 2023
Vorbereidingskrediet Wilhelminaplein Rijen	106	21	85	0	Vorbereiding loopt in 2023
Vorbereidingskrediet reconstructie Heuvel-Alphenseweg (Molenstraat-Lochtstraat)	120	86	34	0	Vorbereiding loopt in 2023
Opwaarderen Schorsstraat naar hoofd fietsroute	250	0	250	0	Uitvoering 2023
Algemene kosten N282	39	23	16	0	Uitvoering 2023
Uitvoeringskrediet Rijen NO, deelproject 1, Riekevoort-Mosselaar kosten	1.240	436	847	-43	Uitvoering 2023
Uitvoeringskrediet Rijen NO, deelproject 1, Riekevoort-Mosselaar bijdragen	0	-43	0	43	
Vorbereidingskrediet Prinsenboschool permanente uitbreiding	90	0	90	0	Vorbereiding loopt in 2023
Uitvoeringskrediet renovatie-nieuwbouw sporthal Achter de Tuintjes Gilze	10.050	454	9.596	0	Oplevering eind 2024
Uitvoeringskrediet herbestemming Tropical/Margriethal	4.874	621	4.253	0	Oplevering sporthal eind 2023 + buitengebied-woongebouw eind 2024
Uitvoeringskrediet skatebaan Rijen	220	15	204	0	Uitvoering 2023
Ecologische verbindingzone Boomkikker	118	48	70	0	Project wordt medio 2023 afgesloten
Aanleg kwaliteitsgroen Ridderstraat	160	153	6	0	Restant budget voor voedselbos d'n Steenakker. Uitvoering 2023
Kunst centrumplan Gilze	155	120	35	0	Uitvoering 2023
Paden Warande	100	0	100	0	Uitvoering 2023
Spoorzone planuitwerkingsfase deel Rijk/Provincie kosten	1.400	871	529	0	Uitvoering 2023
Spoorzone planuitwerkingsfase deel Rijk/Provincie subsidie	-1.400	-496	-904	0	
Bijdrage aanleg rotonde Nassaulaan - N631 (ondertunneling spoor)	198	88	110	0	We sluiten aan op planning Provincie
Vorbereidingskrediet reconstructie Hulten (Oude Baan, Hulteneindseweg, Rijksweg)	400	315	85	0	Vorbereiding loopt in 2023
Uitvoeringskrediet reconstructie Hulten	2.235	1	2.234	0	Uitvoering 2023-2024
Uitvoeringskrediet reconstructie Rijen-Zuid	3.598	38	3.560	0	Uitvoering in 2023 t/m 2026
Bluswatervoorzieningen	252	241	11	0	Uitvoering 2023
Huisvesting ABG	60	49	11	0	Vorbereiding loopt in 2023
Pilot dimmen openbare verlichting	20	0	20	0	Uitvoering 2023-2024
Vervanging AED's	88	41	47	0	Restant aanschaf 2023
Ipads raads- en commissieleden	35	32	3	0	Restant aanschaf 2023
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed brandweer	50	0	50	0	Uitvoering 2023
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed gemeentewerf	160	2	158	0	Uitvoering 2023
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed diverse	101	17	84	0	Uitvoering 2023 t/m 2025
Aanbrengen klavertje Hulten	28	0	27	0	Plaatsing gebeurd. Afsluiten bij 1e turap 2023
TOTAAL	28.670	4.342	24.328	0	

B) Lopende investeringen zonder huidige overschrijding, maar met verwachte overschrijding

Onderstaand een overzicht van de lopende investeringen, die weliswaar geen overschrijding op dit moment hebben, maar waarbij we met de kennis van nu wel een overschrijding verwachten. Vanuit het oogpunt van rechtmatigheid, ondernemen we in de toekomst actie om voor deze investeringen een overschrijding op balansdatum óf bij het afsluiten van het krediet te voorkomen (bijvoorbeeld aanvragen van een aanvullend krediet aan de gemeenteraad).

B) Lopende investeringen geen tekort nu / wel tekort verwacht in de toekomst jaarrekening 2022					
					<i>Bedragen x € 1.000</i>
Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Verwacht	Restant	Toelichting
Spoorzone planuitwerkingsfase deel gemeente	2.576	2.276	1.551	-1.251	De gemeente is in gesprek met haar partners Rijk, Provincie en ProRail over de totale kosten van het project. Deze overschrijding maakt onderdeel uit van deze gesprekken
Spoorzone - aankoop percelen grond/opstallen	5.000	3.336	2.163	-499	Tekort afhankelijk van onteigeningstrajecten De gemeente is in gesprek met haar partners Rijk, provincie en ProRail over de totale kosten van het project. Deze overschrijding maakt onderdeel uit van deze gesprekken
Toepassen spouwmuurisolatie gemeentehuis	40	12	32	-4	Overschrijding i.v.m. vleermuizen Uitvoering 2024
Oplossen knelpuntlocaties Openbare Verlichting	70	38	55	-23	Te verwachte kosten zijn voor Openbare Verlichting snelfietsroute Extra krediet aanvragen bij 1e turap 2023
TOTAAL	7.686	5.662	3.800	-1.777	

C) Lopende investeringen met huidige overschrijding

Onderstaand een overzicht van de lopende investeringen, die op dit moment een overschrijding hebben. Vanuit het oogpunt van rechtmatigheid, ondernemen we in de toekomst actie om voor deze investeringen een overschrijding op balansdatum óf bij het afsluiten van het krediet te voorkomen (bijvoorbeeld aanvragen van een aanvullend krediet aan de gemeenteraad).

C) Lopende investeringen met gerealiseerde overschrijding jaarrekening 2022					
					<i>Bedragen x € 1.000</i>
Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Verwacht	Restant	Toelichting
Realisatie nieuwe bibliotheek in de Booschap	680	694	0	-14	Afsluiting verwacht in 2023
Reconstructie Lange Wagenstraat (Nieuwstraat-Broek	0	4	0	-4	Afrekening (zowel financieel als fiscaal) moet nog Krediet wordt aangevraagd in 2023
TOTAAL	680	698	0	-18	

Er zijn geen afwijking > € 20.000 die een verklaring vragen in het kader van de rechtmatigheid.

D) Af te sluiten investeringen

Middels deze rapportage willen wij onderstaande kredieten afsluiten. In het kader van de transparantie wordt dit ook als apart punt in het raadsvoorstel en -besluit genoemd:

D) Af te sluiten investeringen jaarrekening 2022					
					<i>Bedragen x € 1.000</i>
Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Verwacht	Restant	Toelichting
Verbeteren leefomgeving - waterkwaliteit overstort vijver Wolfsweide	139	108	0	31	Vervolmaatregelen in Masterplan afkoppelen Rijen Dit krediet kan worden afgesloten
Reconstructie Bisschop de Vetplein	1.278	1.318	0	-40	Meerwerk kosten niet gesprongen explosieven (NGE) + archeologie Project afgerond. Krediet kan worden afgesloten
Uitvoeringskrediet fietsvoorziening Biestraat Gilze kosten	224	229	0	-5	Project afgerond. Krediet kan worden afgesloten
Uitvoeringskrediet fietsvoorziening Biestraat Gilze subsidie	-97	-96	0	0	
Renoveren hoofdveld w Molenschot	116	86	0	30	Project afgerond. Krediet kan worden afgesloten
Vorbereidingskrediet reconstructie Rijen-Zuid	200	200	0	0	Vorbereiding gereed. Krediet kan worden afgesloten
Uitvoeringskrediet duurzame herinrichting Keienbijters	825	815	0	10	Project afgerond. Krediet kan worden afgesloten
Veldverlichting sportpark Vijf Eiken	320	176	0	144	Minderwerk gunstige aanbesteding + behoud lichtmasten Project afgerond. Krediet kan worden afgesloten
Fietsallee Chaamse bossen kosten	400	469	0	-69	Project afgerond. Krediet kan worden afgesloten
Fietsallee Chaamse bossen subsidie	0	-141	0	141	
Voetgangersbrug Bavelseweg	40	42	0	-2	Project afgerond. Krediet kan worden afgesloten
Duurzaamheidsmaatregelen sportpark Hoogeind Molenschot	11	0	0	11	i.p.v. een zonneboiler warmtepomp aangeschaft Project afgerond. Krediet kan worden afgesloten
TOTAAL	3.456	3.205	0	251	

Er zijn twee kredieten die worden afgesloten, waarbij de lasten met > € 20.000 worden overschreden:

- Krediet reconstructie Bisschop de Vetplein € 40.000 overschrijding lasten: naar ons oordeel gaat het hier om een "budgetoverschrijding die past binnen het bestaande beleid en die niet tijdig konden worden geautoriseerd". Bij de 1e turap 2022 hebben we nog extra krediet aangevraagd voor dit project om een overschrijding bij afsluiten te voorkomen. Echter, door een eindafrekening ad. € 35.000 die is binnen gekomen ná het opstellen van de 2e turap 2022, is dit krediet alsnog overschreden. Hierop konden wij niet meer anticiperen.
- Krediet Fietsallee Chaamse bossen € 69.000 overschrijding lasten: naar ons oordeel gaat het hier om een: "budgetoverschrijding die geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet". Tegenover deze kosten staan namelijk inkomsten vanuit een provinciale subsidie, waardoor de overschrijding wordt opgeheven en er per saldo sprake is van een voordelig saldo bij het afsluiten van dit krediet.

Paragraaf I: Wet Open Overheid

Vanaf 1 mei 2022 vervangt de Wet open overheid (Woo) de Wet openbaarheid bestuur (Wob). Een belangrijk verschil met de Wob is dat de Woo naast informatieverstrekking op verzoek (passief) overheidsorganisaties ook verplicht zelf informatie openbaar te maken (actief). De actieve openbaarmaking wordt stapsgewijs ingevoerd.

Passief openbaarmaken

We hebben de passieve openbaarmaking binnen de gemeente aangepast aan de Woo. We benoemden een Woo-contactpersoon, die inwoners zo nodig ondersteunt bij het vinden van documenten. Daarnaast is woo-vraag@gilzerijen.nl beschikbaar voor het stellen van vragen over de Woo. Voor het indienen van Woo-verzoeken is woo-verzoek@gilzerijen.nl beschikbaar. In 2022 ontvingen we 39 Woo-verzoeken.

Actief openbaarmaken

De Rijksoverheid gaf aan dat gemeenten vanaf begin 2023 organisatiegegevens, raadstukken, collegestukken, convenanten en Wob/Woo-verzoeken actief openbaar zouden moeten gaan maken. Daarbij gaven zij aan hiervoor een landelijk systeem te introduceren. Eind 2022 heeft de Rijksoverheid de ontwikkeling van dit systeem stopgezet. Gemeenten is gevraagd of een eigen publicatie-omgeving tot de mogelijkheden behoort. Deze vraag beantwoorden we in 2023.

Uitstel

Naast het digitaal publiceren op basis van de Woo is ook de implementatie van het digitaal ter inzage leggen (als onderdeel van de Wet elektronische publicaties) in 2022 gestart. De inwerkingtreding was eerder uitgesteld van 1 juli 2022 naar 1 januari 2023. Eind december is dit wederom met een half jaar uitgesteld. Ook de inwerkingtreding van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer is uitgesteld tot 1 januari 2024.

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 18 december 2017 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering is opgenomen conform de best mogelijke schatting gebaseerd op basis van de laatst beschikbare informatie. Het accres wordt opgenomen conform de in verslagjaar t laatst gepubliceerde accresmededeling. Doorgaans is deze accresmededeling opgenomen in de septembercirculaire. De gevolgen van het bijgestelde accres zoals opgenomen in de meicirculaire van het verslagjaar t+1 worden verantwoord in de jaarrekening van het op het verslagjaar volgend boekjaar.

Balans

Vaste activa

Waardeverminderingen

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. De naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan in het jaar nadat de investering van het gerelateerde materiële vaste actief heeft plaatsgevonden. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening.

Bijdragen aan activa van derden

Bijdragen aan activa van derden worden conform het raadsbesluit geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd

met de afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief bijdraagt aan de publieke taak. De afschrijvingstermijn is gemaximaliseerd op de afschrijvingstermijn die de derde partij hanteert.

Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeld de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Materiële vaste activa met economisch nut (inclusief activa waarvoor een heffing wordt geheven)

Investerings die verhandelbaar zijn dan wel op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut.

De waardering van de materiële vaste activa met economisch nut is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of duurzaam lagere marktwaarde (rekening houdend met de notitie Materiële vaste activa van de commissie BBV) en is verminderd met afschrijvingen en eventuele investeringsbijdragen.

De afschrijving van materiële vaste activa met economisch nut is gebaseerd op de economische levensduur dan wel de verwachte nuttigheidsduur. De materiële vaste activa met economisch nut (zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV) worden lineair afgeschreven in maximaal:

- a. 40 jaar nieuwbouw woonruimten en (school-)gebouwen;
- b. 25 jaar renovatie, restauratie en aankoop van woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- c. 15 jaar technische installaties in bedrijfsgebouwen;
- d. 10 jaar veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen; telefooninstallaties; kantoormeubilair; schoolmeubilair; aanleg tijdelijke terreinwerken; nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen; zware transportmiddelen;
- e. 5 jaar aanhangwagens, schuiten; personenauto's; lichte motorvoertuigen; automatiseringsapparatuur;
- f. divers rioleringen, overeenkomstig uitgangspunten van het Gemeentelijk rioleringsplan.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Op investeringen gedaan vóór 2004, zijn in voorkomende gevallen bijdragen uit reserves in mindering gebracht.

Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een deze categorie.

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder andere verstaan investeringen in aanleg en renovatie van: (inrichting) wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken. Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met

economisch nut, geactiveerd (zonder grensbedrag) en over de verwachte toekomstige gebruiksduur lineair afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

Financiële vaste activa

Leningen u/g zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van N.V.'s en B.V.'s zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs danwel lagere marktwaarde van de aandelen.

Indien nodig wordt een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Vlottende activa

Vorraden

Bouwgrond nemen we in exploitatie als de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor de bouwgronden in exploitatie en een geprognosticeerd negatief eindresultaat wordt een voorziening getroffen die in mindering wordt gebracht op de post Bouwgrond in exploitatie. De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van deze verliesvoorziening is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (2%).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Deze activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Op het totaal van de vorderingen is wegens de vorming van een voorziening voor dubieuze debiteuren, op basis van een inschatting van de volwaardigheid van de vorderingen, een correctie toegepast.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste financieringsmiddelen

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene, bestemmingsreserves en het nog te bestemmen resultaat. Een nadere uiteenzetting over de reserves is opgenomen in de toelichting op de balans. Reserves worden gevormd volgens de door de raad ter zake genomen besluiten. Ook de onttrekkingen aan deze reserves geschieden volgens daartoe strekkende raadsbesluiten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is opgenomen conform de door ProAmbt gemaakte actuariële berekeningen.

Langlopende schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

De netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De verplichtingen betreffen de binnen een jaar vervallende schulden. De aflossingsverplichtingen van de langlopende geldleningen voor het jaar 2023 (feitelijk kortlopende verplichtingen) zijn opgenomen onder de langlopende schulden.

Overlopende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Balans

Activa	Bedragen x € 1.000	
	31 december 2022	31 december 2021
Vaste Activa		
Immateriële vaste activa	705	369
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	473	130
Bijdragen aan activa van derden	232	239
Materiële vaste activa	52.693	52.987
Investeringen met economisch nut	41.100	43.061
Investeringen met economisch nut (met heffing)	4.257	4.386
Investeringen met maatschappelijk nut	7.336	5.540
Financiële vaste activa	5.306	4.379
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	129	129
Leningen aan:		
- Woningbouwcorporaties	0	0
- Deelnemingen	76	76
Overige langlopende leningen u/g	1.613	2.301
Overige financiële vaste activa	3.488	1.873
Totaal vaste activa	58.704	57.735
Vlottende Activa		
Vorraden	7.405	14.173
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	7.405	14.173
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	29.367	18.235
Vorderingen op openbare lichamen	8.753	8.179
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	186	1.784
Overige vorderingen	3.150	1.667
Uitzett. in 's Rijks Schatkist looptijd <1jr.	17.278	6.605
Overige uitzettingen	0	0
Liquide middelen	505	504
Kassaldi	4	5
Banksaldi	501	499
Overlopende activa	4.130	3.105
Overige nog te ontv. en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	4.130	3.105
Totaal vlottende activa	41.407	36.017
Totaal-Generaal	100.111	93.752

Passiva	Bedragen x € 1.000	
	31 december 2022	31 december 2021
Vaste Passiva		
Eigen vermogen	31.006	24.846
Algemene reserves	3.837	6.258
Bestemmingsreserves:		
- Voor egalisatie van tarieven	0	0
- Overige bestemmingsreserves	23.028	16.158
- Resultaat	4.141	2.430
Voorzieningen	11.006	12.023
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.981	4.410
Door derden beklemd middelen met een specifieke richting	7.025	7.613
Langlopende schulden	42.770	46.137
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	42.356	45.887
- Overige binnenlandse sectoren	0	0
Waarborgsommen	414	250
Totaal vaste passiva	84.782	83.006
Vlottende Passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	10.198	4.653
- Kasgeldleningen (van niet openbare lichamen)	0	0
- Banksaldi	0	0
- Overige schulden	10.198	4.653
Overlopende passiva	5.131	6.093
- Nog te betalen bedragen	2.582	3.739
- Ontvangen bedragen van overheidslichamen met bestedingsdoel	2.242	2.147
- Vooruitontvangen bedragen	307	207
Totaal vlottende passiva	15.329	10.746
Totaal-Generaal	100.111	93.752
Gewaarborgde geldleningen	90	97

Toelichting op de balans

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Mutatieoverzicht immateriële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Bedragen x € 1.000			Boekwaarde 31-12-2022
		Vermeer- dering 2022	Vermin- dering 2022	Afschr. 2022	
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	130	1.648	96	1.209	473
Bijdragen aan activa van derden	239	2	-	9	232
Totaal	369	1.650	96	1.218	705

Vermeerdering 2022

De vermeerdering in 2022 bedraagt € 1.650.000. De belangrijkste (> € 50.000) vermeerderingen zijn:

Vorbereiding reconstructie Rijen-Zuid	241.000
Vorbereiding herbestemming Tropical-Margriethal	124.000
Vorbereiding ver/nieuwbouw Achter de Tuintjes	82.000
Tijdelijke huisvesting ver/nieuwbouw Achter de Tuintjes	89.000
Planuitwerking Spoorzone	978.000
Overige vermeerderingen	136.000
Totale vermeerderingen 2022	1.650.000

Vermindering 2022

De vermindering in 2022 bedraagt € 96.000. Voor een bedrag van € 82.500 betreft dit subsidie van de provincie met betrekking tot voorbereiding reconstructie Rijen-Zuid.

Afschrijving 2022

De afschrijvingslasten in 2022 bedragen € 1.218.000. De belangrijkste (> € 50.000) afschrijvingen zijn:

Vorbereidingskosten reconstructie Rijen-Zuid	158.000
Planuitwerking Spoorzone	964.000
Overige afschrijvingen	96.000
Totale afschrijving 2022	1.218.000

Materiële vaste activa

In de balans is een splitsing gemaakt tussen investeringen met maatschappelijk nut (MN) , investeringen met economisch nut (EN) en investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing (EN-heffing) kan worden geheven. Deze laatste categorie bestaat uit activa met betrekking tot riolering en afvalverwijdering. De investeringen met maatschappelijk nut betreffen voor het gehele bedrag “maatschappelijk nut investeringen nieuw regime”.

Mutatieoverzicht materiële vaste activa Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boek- waarde 31-12- 2021	Ver- meer- dering 2022	Ver- minde- ring 2022	Afschr. 2022	Bijdragen van derden 2022	Afwaar- dering 2022	Boek- waarde 31-12- 2022
Gronden en terreinen EN	7.660	26	589	-	-	-	7.097
Gronden en terreinen MN	-	221	-	-	-	-	221
Bedrijfsgebouwen EN	21.638	414	-	763	-	-	21.289
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken EN	5.273	154	71	441	15	-	4.900
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken EN – heffing	2.435	161	-	174	-	-	2.422
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken MN	5.069	3.032	919	315	242	-	6.625
Vervoermiddelen EN	162	-	-	72	-	-	90
Machines, apparaten en installaties EN	6.861	289	-	661	36	-	6.453
Machines, apparaten en installaties EN-heffing	875	-	-	24	-	-	851
Overige materiële vaste activa EN	1.467	65	-	261	-	-	1.271
Overige materiële vaste activa EN-heffing	1.076	-	-	92	-	-	984

Mutatieoverzicht materiële vaste activa

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boek- waarde 31-12- 2021	Ver- meer- dering 2022	Ver- minde- ring 2022	Afschr. 2022	Bijdragen van derden 2022	Afwaar- dering 2022	Boek- waarde 31-12- 2022
Overige materiële vaste activa MN	471	40	-	21	-	-	490
Totaal	52.987	4.402	1.579	2.824	293	-	52.693

Onder Gronden en Terreinen is één perceel opgenomen dat in erfpacht is uitgegeven. Het betreft "grond politiehondenvereniging" met een boekwaarde van € 18.151.

Vermeerdering 2022

De vermeerdering bedraagt € 4.402.000. De belangrijkste (> € 100.000) vermeerderingen zijn:

Grond Siertuin D'n Overkant	221.000
Snelfietsroute Tilburg-Breda	542.000
Reconstructie Bisschop de Vetplein	610.000
Reconstructie Hulten	126.000
Duurzame herinrichting Burg. V. Poppelstraat	199.000
Duurzame herinrichting Keienbijters Gilze	673.000
Fietsstroken Kapelstraat	294.000
Rijen NO deelprojecten Riekevoort-Mosselaar	436.000
Herbestemming Tropical-Margriethal	232.000
Nieuwbouw sporthal Gilze	147.000
Veldverlichting sportpark Vijf Eiken	176.000
Overige investeringen	746.000
Totale vermeerderingen 2022	4.402.000

Vermindering/bijdragen van derden 2022

De vermindering/bijdragen van derden bedraagt € 1.872.000. De belangrijkste (> € 100.000) verminderingen zijn:

Grond naar grondexploitatie Tussen de Leijen	589.000
Reconstructie Bisschop de Vetplein	710.000
Duurzame herinrichting Keienbijters Gilze	160.000
Fietsstroken Kapelstraat	129.000
Overige verminderingen/bijdragen van derden	284.000
Totale vermindering/bijdragen van derden 2022	1.872.000

Financiële vaste activa

Mutatieoverzicht financiële vaste activa

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeer- dering 2022	Vermin- de- ring 2022	Afl./Afschr. 2022	Boekwaarde 31-12-2022
Kap. verstrekking aan deelnemingen	129	-	-	-	129
Leningen aan woningcorporaties	-	-	-	-	-
Leningen aan deelnemingen	76	-	-	-	76
Overige langlopende leningen u/g	2.301	-	-	688	1.613
Overige uitzettingen	1.873	1.930	315	-	3.488
Totaal	4.379	1.930	315	688	5.306

Vermeerdering/Vermindering 2022

Het saldo (verstrekke leningen tegenover aflossingen) van uitstaande Duurzaamheidsleningen is in 2022 met € 680.000 toegenomen. Het saldo uitstaande Startersleningen is € 936.000 toegenomen. De uitstaande Blijversleningen zijn met € 1.000 afgenomen.

Aflossingen 2022

De aflossingen van € 688.000 betreffen voor € 660.000 aflossingen op leningen welke op grond van de gemeentelijke hypotheekregeling aan ambtenaren zijn verstrekt.

Vlottende activa

Voorraden

Overzicht voorraden

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand per 31- 12-2022	Stand per 31- 12-2021
In exploitatie genomen gronden	15.363	23.344
Voorziening verwachte verliezen	-7.958	-9.171
Totaal	7.405	14.173

De balanspost voorraden heeft betrekking op de boekwaarde van de diverse complexen van de grondexploitatie.

In exploitatie genomen gronden

Omschrijving	Stand per 31-12-2021	Investeringen	Opbrengsten	Winst uitname	Bedragen x € 1.000		
					Boekwaarde 31-12-2022	Voorziening	Stand 31-12-2022
Alphenseweg/Wildschut	1.165	24	0	0	1.189	-721	468
Centrumplan Gilze – parkdeel	-1.548	261	408	62	-1.633	0	-1.633
Wendel Zuid	1.498	259	1.379	198	576	0	576
Eikenveld te Hulten	-108	64	0	44	0	0	0
Haansberg Oost	159	38	527	314	-16	0	-16
Midden Brabant Poort (ingebrachte grond)	-435	39	0	66	-330	0	-330
Midden Brabant Poort fase 1	3.264	80	4.020	421	-255	0	-255
Midden Brabant Poort fase 2	3.695	34	3	0	3.726	-926	2.800
Vliegende Vennen Paarse Strook	-1.030	8	26	-60	-1.108	0	-1.108
Vliegende Vennen Noord Oost	-111	288	1.411	399	-835	0	-835
Tussen de Leijen	6.650	821	17	0	7.454	0	7.454
Centrumplan Oost Rijen	2.758	112	1.056	0	1.814	-1.891	-77
Centrumplan Gilze - centrumdeel	7.387	449	3.055	0	4.781	-4.420	361
Totaal	23.344	2.477	11.902	1.444	15.363	-7.958	7.405

De waardering van de bouwgronden in exploitatie per 31 december 2022 bedraagt € 15 miljoen en is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties. Dit is de beste inschatting op dit moment die omgeven is door de nodige aannames en veronderstellingen die jaarlijks worden herzien. Deze herziening kan, mede door veranderende marktomstandigheden, leiden tot een aangepaste waardering van de gronden in exploitatie en de hiermee samenhangende voorziening voor negatieve exploitaties. Dat geldt zowel voor de nog te maken kosten als voor de fasering en de raming van de opbrengsten.

De genoemde voorzieningen in bovenstaande tabel zijn opgenomen tegen contante waarde. De voorzieningen tegen nominale waarde (eindwaarde in de grondexploitatie) worden in onderstaande tabel weergegeven.

Omschrijving	Boekw aarde 31-12- 2022	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)	Geraamd eindresultaat (contante waarde)
Alphenseweg/Wildschut	1.189	265	704	-750	-721
Centrumplan Gilze – parkdeel	-1.633	1.337	80	376	361
Wendel Zuid	576	1.428	2.905	901	832
Eikenveld te Hulten	0	0	0	0	0
Haansberg Oost	-16	243	1.158	931	895
Midden Brabant Poort (ingebrachte grond)	-330	286	0	44	41
Midden Brabant Poort fase 1	-255	136	0	119	112
Midden Brabant Poort fase 2	3.726	1.883	4.523	-1.086	-926
Vliegende Vennen Parse Strook	-1.108	173	403	1.338	1.286
Vliegende Vennen Noord Oost	-835	798	380	417	401
Tussen de Leijen	7.454	20.212	32.258	4.592	3.843
Centrumplan Oost Rijen	1.814	154	0	-1.968	-1.891
Centrumplan Gilze - centrumdeel	4.781	401	584	-4.598	-4.420
Totaal	15.363	27.316	42.995	316	-187

De opbouw van het totale resultaat per project (het verwachte resterende resultaat op eindwaarde plus de gerealiseerde tussentijdse winstnemingen tot en met 2022) wordt in de tabel hieronder weergegeven.

Omschrijving	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)	Winstnemingen t/m 2022	Geraamd eindresultaat incl. winstnemingen
Alphenseweg/Wildschut	-750	0	-750
Centrumplan Gilze – parkdeel	376	1.141	1.517
Wendel Zuid	901	198	1.099
Eikenveld te Hulten	0	404	404
Haansberg Oost	931	5.047	5.978
Midden Brabant Poort (ingebrachte grond)	44	1.260	1.304
Midden Brabant Poort fase 1	119	2.587	2.706
Midden Brabant Poort fase 2	-1.086	0	-1.086
Vliegende Vennen Paarse Strook	1.338	2.531	3.869
Vliegende Vennen Noord Oost	417	3.710	4.127
Tussen de Leijen	4.592	0	4.592
Centrumplan Oost Rijen	-1.968	0	-1.968
Centrumplan Gilze - centrumdeel	-4.598	0	-4.598
Totaal	316	16.878	17.194

De volgende algemene uitgangspunten ten aanzien van de schattingen zijn gehanteerd:

- Rentepercentage: 0,27% conform de werkelijke rente op vreemd vermogen (gewogen gemiddelde rente op portefeuilleniveau);
- Kostenindexatie: voor het huidige jaar 6%, voor de twee daaropvolgende jaren 4% per jaar, voor 2025 en 2026 per jaar 3% en in de daaropvolgende 5 jaren 2% per jaar;
- Opbrengstenindexatie: voor zowel de woningbouw- als de bedrijventerreinexploitaties 2% voor 2023, de twee daaropvolgende jaren 0% en de jaren daarna 1%;
- Disconteringsvoet: 2% conform de BBV-regelgeving.

De geplande afzet is gebaseerd op afspraken met ontwikkelende partijen, deels vastgelegd in contracten en deels mondeling overeengekomen.

Voorziening verwachte verliezen

De voorziening verwachte verliezen is gevormd voor een aantal complexen waarop een negatief resultaat wordt verwacht. De verliesvoorziening (op basis van de netto contante waarde) bedraagt per 31 december 2022 in totaal circa € 8 miljoen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Overzicht uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand per 31-12-2022	Stand per 31-12-2021
Vorderingen op openbare lichamen	8.753	8.179
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	186	1.784
Debiteuren algemeen	2.653	1.048
Vorderingen Sociale Zaken	1.899	1.932
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	-186	-172
Voorziening dubieuze debiteuren Sociale Zaken	-1.225	-1.151
Overige vorderingen	9	10
Uitzettingen in 'Rijks Schatkist looptijd < 1jaar	17.278	6.605
Overige uitzettingen	-	-
Totaal vorderingen	29.367	18.235

Vorderingen op openbare lichamen

De vordering op de belastingdienst in het kader van het BTW-compensatiefonds (openstaand € 6,8 miljoen) maakt onderdeel uit van deze balanspost.

Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen

Rekening-courant SVN (Starters/Blijvers/Duurzaamheid)	185.000
Overige rekening-courant	1.000
	186.000

Debiteuren algemeen

Onder de post debiteuren algemeen zijn ook de belastingdebiteuren en debiteuren van de grondexploitatie opgenomen.

Vorderingen Sociale Zaken

De vorderingen Sociale Zaken hebben betrekking op de vorderingen die op cliënten bestaan bij de diverse verstrekkingen. Voor een deel (betreffende BBZ) staat hiertegenover een schuld aan het Rijk, indien werkelijke incasso van deze vorderingen plaatsvindt.

Voorziening Dubieuze Debiteuren

Voor het risico van oninbaarheid is per balansdatum een voorziening gevormd tot een bedrag van € 186.000.

Voorziening Dubieuze Debiteuren Sociale Zaken

Er is een voorziening getroffen voor het feit dat naar verwachting niet alle vorderingen sociale zaken ook daadwerkelijk inbaar zijn.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor zal de Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Schatkistbankieren is ingevoerd voor gemeenten, provincies, waterschappen, en gemeenschappelijke regelingen. Dit heeft een positief effect op de omvang van de EMU-schuld. Depositotarieven en inleentarieven worden geharmoniseerd. Decentrale overheden, waaronder gemeenten, krijgen op de deposito's een rente vergoed die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat.

In onderstaande tabel geven we per kwartaal inzicht in de banksaldi voor het schatkistbankieren:

	Bedragen x € 1.000			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	267	307	352	373
Drempelbedrag	1.585	1.585	1.585	1.585
Ruimte onder drempelbedrag	1.318	1.278	1.233	1.212
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Een voorwaarde voor schatkistbankieren is dat het saldo bij de Bank Nederlandse Gemeenten automatisch wordt afgeroomd, hiervoor is een intradaglimiet afgesproken met het Ministerie van Financiën. De norm is in 2022 niet overschreden.

Liquide middelen

Overzicht liquide middelen

	Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Stand per 31-12-2022	Stand per 31-12-2021
Kas	4	5
Banksaldi	501	499
Totaal liquide middelen	505	504

Bij de BNG hebben we een kredietlimiet van € 6 miljoen.

Het tegoed dat ultimo 2022 in 's Rijks schatkist wordt aangehouden bedraagt € 17.278.000 en is opgenomen onder "Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar".

Overlopende activa

Overzicht overlopende activa

	Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Stand per 31-12-2022	Stand per 31-12-2021
Overige nog te ontv. en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	4.130	3.105
Totaal overlopende activa	4.130	3.105

De overlopende activa bestaan uit diverse posten; de belangrijkste (> € 100.000):

Toeristenbelasting 2022	430.000
Onroerend zaakbelasting 2022	1.403.000
Definitieve aanslag Vennootschapsbelasting 2022	362.000
In te dienen suppletie BTW 2022	115.000
In te dienen suppletie BTW-compensatiefonds 2022	243.000
Grond Nieuwstraat 109-111	757.000
Nog te verhalen kosten faciliterend grondbedrijf	415.000
Vooruitbetaalde bedragen	103.000
Overige posten per saldo	302.000
	4.130.000

De afwikkeling in 2023 van bovengenoemde posten vertoont een normaal patroon.

Passiva

Vaste passiva

Reserves

Mutatieoverzicht reserves

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12- 2021	Resultaat 2021	Vermeer- dering 2022	Verminde- ring 2022	Vermind e-ring ivm afschr	Saldo 31-12- 2022
Algemene reserve	1.917	2.430	2.818	3.352	-	3.813
Algemene reserve grondexploitatie	4.341	-	3.560	7.877	-	24
Totaal algemene reserves	6.258	2.430	6.378	11.229	-	3.837
Bestemmingsreserves						
Bestemmingsreserve huisvesting onderwijs	990	-	-	135	-	855
Cultuurfonds	58	-	15	55	-	18
Bestemmingsreserve omgevingsplannen	10	-	-	10	-	-
Bestemmingsreserve Sportpark Vijf Eiken	2.805	-	-	-	218	2.587
Bestemmingsreserve Sportpark Verhoven TC Gilze	1.060	-	-	-	40	1.020
Bestemmingsreserve Sportpark Verhoven	2.274	-	-	-	178	2.096
Bestemmingsreserve MFA Molenschot	1.598	-	-	-	89	1.509
Bestemmingsreserve atletiekbaan	599	-	-	-	47	552

Mutatieoverzicht reserves

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12- 2021	Resultaat 2021	Vermeer- dering 2022	Verminde- ring 2022	Vermind e-ring ivm afschr	Saldo 31-12- 2022
Bestemmingsreserve Prinsenboschool	859	-	-	-	35	824
Bestemmingsreserve Openbaar Schoolspeelterrain	238	-	-	-	21	217
Bestemmingsreserve spoorzone	1.418	-	1.170	-	964	1.624
Bestemmingsreserve Ondernemersfonds	58	-	30	10	-	78
Bestemmingsreserve sociaal domein	14	-	-	5	-	9
Bestemmingreserve wegen	1.397	-	563	935	-	1.025
Bestemmingsreserve groen	102	-	188	19	-	271
Bestemmingsreserve openbare verlichting	772	-	96	-	-	868
Bestemmingsreserve fonds stimulering burgerinitiatieven	41	-	-	2	-	39
Bestemmingsreserve onderhoud gemeentelijke gebouwen	457	-	43	-	-	500
Bestemmingsreserve onderhoud sportcomplex Den Butter	211	-	31	-	-	242
Bestemmingsreserve onderhoud/renovatie buitensportaccommodaties	1.062	-	292	71	51	1.232
Bestemmingsreserve duurzaam herinrichten van wijken en straten	-	-	936	19	-	917
Bestemmingsreserve warmtetransitie	135	-	-	68	-	67
Bestemmingsreserve extra krediet sporthal Rijen	-	-	700	-	-	700
Bestemmingsreserve extra krediet sporthal Gilze	-	-	5.188	-	-	5.188
Bestemmingsreserve Ruimte voor Ruimte gelden	-	-	600	10	-	590
Totaal bestemmingsreserves	16.158	-	9.852	1.339	1.643	23.028
Totaal Reserves	22.416	2.430	16.230	12.568	1.643	26.865

Doel reserves

Omschrijving	Doelstelling
Algemene reserves	Algemene buffer ter dekking van exploitatietekorten, incidentele lasten en het optreden van mogelijke risico's.
Bestemmingsreserve huisvesting onderwijs	Dekking voor (een deel van) de afschrijvingslasten van schoolgebouwen.
Cultuurfonds	Verwerving en in stand houden van culturele voorzieningen.
Bestemmingsreserve omgevingsplannen	Bekostiging actualisering omgevingsplannen.
Bestemmingsreserve Sportpark Vijf Eiken	Dekking afschrijvingslasten investeringen Sportpark Vijf Eiken.
Bestemmingsreserve Sportpark Verhoven TC Gilze	Dekking afschrijvingslasten van sportpark Verhoven TC Gilze.
Bestemmingsreserve Sportpark Verhoven	Dekking afschrijvingslasten investeringen Sportpark Verhoven.
Bestemmingsreserve MFA Molenschot	Dekking afschrijvingslasten investeringen MFA Molenschot.
Bestemmingsreserve atletiekbaan	Dekking afschrijvingslasten investeringen atletiekbaan Spiridon.
Bestemmingsreserve Prinsenboschool	Dekking afschrijvingslasten investeringen Prinsenboschool.
Bestemmingsreserve Openbaar Schoolspeel terrein	Dekking van de kosten van realisatie van openbare (school) speel terreinen.
Bestemmingsreserve spoorzone	Dekking voor een deel van de afschrijvingslasten van de ontwikkeling van de spoorzone.
Bestemmingsreserve Ondernemersfonds	Dit fonds is bestemd om de collectiviteit van winkeliers- en bedrijvenverenigingen te bevorderen en te ondersteunen.
Bestemmingsreserve sociaal domein	Dekking bieden voor bovenmatige kosten in het sociaal domein, storten van overschotten en financieren van nieuwe initiatieven.
Bestemmingreserve wegen	Gelijkmatige spreiding van de onderhoudskosten van wegen over de jaren.
Bestemmingsreserve groen	Dekking kosten van groot onderhoud en omvorming van groenvoorzieningen en een gelijkmatige spreiding van deze kosten over de jaren.
Bestemmingsreserve openbare verlichting	Egalisatie van jaarlijkse kosten van onderhoud openbare verlichting.
Bestemmingsreserve fonds stimuleren burgerinitiatieven	Dekking cofinanciering voor initiatieven van inwoners die de leefbaarheid, de sociale vitaliteit en/of de sociale infrastructuur van een dorp of gemeente vergroten.
Bestemmingsreserve onderhoud gemeentelijke gebouwen	De over- en onderschrijdingen van onderhoudsbudgetten van gemeentelijke gebouwen worden gemuteerd op de bestemmingsreserve.

Doel reserves

Omschrijving	Doelstelling
Bestemmingsreserve onderhoud sportcomplex Den Butter	De over- en onderschrijdingen van onderhoudsbudgetten van sportcomplex Den Butter worden gemuteerd op de bestemmingsreserve.
Bestemmingsreserve onderhoud/renovatie buitensportaccommodaties	De over- en onderschrijdingen van onderhouds-/renovatiebudgetten van de buitensportaccommodaties worden gemuteerd op de bestemmingsreserve.
Bestemmingsreserve duurzaam herinrichten van wijken en straten	Dekking van de kosten van duurzaam herinrichten van wijken en straten.
Bestemmingsreserve warmtetransitie	Reservering van de ontvangen middelen voor warmtetransitie.
Bestemmingsreserve extra krediet sporthal Rijen	Dekking afschrijvingslasten investeringen sporthal Rijen
Bestemmingsreserve extra krediet sporthal Gilze	Dekking afschrijvingslasten investeringen sporthal Gilze
Bestemmingsreserve Ruimte voor Ruimte gelden	Reservering Ruimte voor Ruimte gelden

Mutaties reserves

Algemene Reserve

Het voordelige jaarrekeningresultaat 2021 ter grootte van € 2.430.000 is toegevoegd aan de algemene reserve.

Vermeerdering 2022 € 2.818.000

Totaal overzicht vermeerderingen algemene reserve:	
Versterken algemene reserve vanuit de exploitatie	1.369.000
Budgetoverhevelingen via algemene reserve naar 2023	1.449.000
	2.818.000

Vermindering 2022 € 3.352.000

Totaal overzicht verminderingen algemene reserve:	
Budgetoverhevelingen 2021-2022	2.565.000
Storting reserve grondexploitatie vanwege negatieve stand	750.000
Plan veiligheid	37.000
	3.352.000

Algemene Reserve Grondexploitatie

Vermeerdering 2022 € 3.560.000

Totaal overzicht vermeerderingen algemene reserve grondexploitatie:	
Storting vanuit Algemeen Reserve	750.000
Vrijval voorziening verliesgevende projecten	1.365.000
(Tussentijdse) winstnemingen	1.445.000
	3.560.000

Vermindering 2022 € 7.877.000

De verminderingen van de algemene reserve grondexploitatie bestaan uit:

Storting bestemmingsreserve spoorzone	900.000
Storting bestemmingsreserve extra krediet sporthal Rijen	700.000
Storting bestemmingsreserve extra krediet sporthal Gilze	5.188.000
Dotatie voorziening verliesgevende projecten	971.000
Extra capaciteit wonen en grondzaken RO	118.000
	<hr/>
	7.877.000

Bestemmingsreserves**Vermeerdering 2022 € 9.852.000**

De belangrijkste vermeerderingen van de bestemmingsreserves bestaan uit de volgende mutaties (>€ 100.000):

Bestemmingsreserve spoorzone	1.170.000
Bestemmingsreserve duurzaam herinrichten wijken en straten	936.000
Bestemmingsreserve onderhoud/renovatie buitensportaccommodaties	292.000
Bestemmingsreserve wegen	563.000
Bestemmingreserve groen	188.000
Bestemmingreserve extra krediet sporthal Rijen	700.000
Bestemmingreserve extra krediet sporthal Gilze	5.188.000
Bestemmingreserve Ruimte voor Ruimte gelden	600.000
Overige vermeerderingen	215.000
	<hr/>
	9.852.000

Vermindering 2022 € 2.982.000

De belangrijkste verminderingen van de bestemmingsreserves (> €100.000) hebben betrekking op:

Bestemmingsreserve huisvesting onderwijs	135.000
Bestemmingsreserve spoorzone	964.000
Bestemmingsreserve wegen	935.000
Bestemmingsreserve onderhoud/renovatie buitensportaccommodaties	122.000
Kapitaallasten sport	572.000
Overige verminderingen	254.000
	<hr/>
	2.982.000

Resultaat

Het "Resultaat 2022" van € 4.141.000 positief is afzonderlijk in de balans opgenomen. Voor een toelichting over de realisatie van dit resultaat wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Voorzieningen

Mutatieoverzicht voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2021	Vermeer- dering 2022	Vermin- dering 2022	Vrijval	Saldo 31-12- 2022
Voorziening bestaande risico's/verplichtingen					
Voorziening pensioen en wachtgelden bestuurders	4.183	1.340	400	1.250	3.873
Voorziening voormalig personeel	73	-	5	-	68
Voorziening verlofrisico medewerkers	154	-	103	11	40
Totaal voorziening bestaande risico's/verplichtingen	4.410	1.340	508	1.261	3.981
Voorzieningen verkregen middelen van derden					
Voorziening afvalstoffenheffing	350	296	-	-	646
Voorziening riolering	7.263	-	884	-	6.379
Totaal voorzieningen verkregen middelen van derden	7.613	296	884	-	7.025
Totaal Voorzieningen	12.023	1.636	1.392	1.261	11.006

Doel voorzieningen

Omschrijving	Doelstelling
Voorziening pensioen en wachtgelden bestuurders	De voorziening dient als dekking voor de jaarlijks uit te betalen pensioenuitkering aan voormalige wethouders (of nabestaanden) en ter uitbetaling van wachtgeld indien van toepassing.
Voorziening voormalig personeel	De voorziening dient als dekking voor te betalen vergoedingen/uitkeringen aan voormalig personeel van de gemeente Gilze en Rijen.
Voorziening verlofrisico medewerkers	De voorziening dient voor het opvangen van de kosten van vervanging als medewerkers door verlofstuwmeer eerder stoppen met werken.
Voorziening afvalstoffenheffing	Zorgdragen voor een gelijk niveau van lasten en baten binnen de exploitatie afvalstoffenheffing en zodoende tariefschommelingen voorkomen.
Voorziening riolering	Zorgdragen voor een gelijk niveau van lasten en baten binnen de exploitatie riolering om zodoende tariefschommelingen te voorkomen

Mutaties voorzieningen

Vermeerdering 2022 € 1.636.000

De vermeerderingen bestaan uit de volgende posten:

Storting in de voorziening pensioen en wachtgeldten bestuurders	1.340.000
Saldo gesloten circuit afval	296.000
	1.636.000

Vermindering 2022 € 1.392.000

De verminderings (> € 100.000) hebben betrekking op:

Besteding ten laste van de voorziening pensioen en wachtgeldten bestuurders	400.000
Besteding ten laste van de voorziening verlofrisico medewerkers	103.000
Saldo gesloten circuit riolering	884.000
Overige mutaties	5.000
	1.392.000

Vrijval

De voorziening pensioen en wachtgeldten bestuurders is voor € 1.250.000 vrijgevallen als gevolg van een hogere rekenrente.

Langlopende schulden

Mutatieoverzicht langlopende schulden

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12- 2021	Vermeer- dering 2022	Aflossingen 2022	Saldo 31-12- 2022
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	45.887	-	3.531	42.356
Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren	-	-	-	-
Waarborgsommen	250	215	51	414
Totaal	46.137	215	3.582	42.770

Leningen

De "onderhandse leningen van binnenlandse banken" hebben betrekking op de leningen zoals deze door de gemeente zijn aangegaan. De rentelast voor de langlopende leningen bedraagt voor 2022 € 164.000. Het kortlopende deel van de huidige leningen (korter dan 1 jaar) bedraagt € 3.534.000. Dit kortlopende deel van de leningen is hier opgenomen.

Flottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Overzicht netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Stand per 31-12-2022	Stand per 31-12-2021
Kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	-	-
Crediteuren algemeen	10.020	4.447
Crediteuren sociale zaken	178	206
Totaal kortlopende schulden	10.198	4.653

Crediteuren algemeen

De crediteuren algemeen hebben betrekking op diverse leveringen en diensten van derden aan de gemeente. Bij het samenstellen van de jaarrekening is het belangrijkste deel van deze schulden voldaan.

Crediteuren Sociale Zaken

Deze balanspost toont de doorbetalingsverplichting aan het rijk voor wat betreft het aandeel van het rijk in de vorderingen op grond van BBZ.

Overlopende passiva

Overzicht overlopende passiva

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Stand per 31-12-2022	Stand per 31-12-2021
Nog te betalen bedragen	2.582	3.739
Nog te besteden gelden van derden	2.242	2.147
Vooruitontvangen bedragen	307	207
Totaal overlopende passiva	5.131	6.093

Nog te betalen bedragen

De nog te betalen bedragen bestaan uit de volgende bedragen (> € 100.000):

Bijdrage ABG (o.b.v. eindafrekening Betalen en Genieten 2022)	107.000
Betalingen WWB	445.000
Betalingen WMO	472.000
Nog te maken kosten faciliterend grondbedrijf	308.000
Transitorische rente langlopende leningen	144.000
Hart van Brabant jeugdhulp	288.000
Restant aankoop Nieuwstraat 109-111	263.000
Diverse overige posten	555.000
	2.582.000

Het nog te betalen bedrag Hart van Brabant jeugdhulp is gebaseerd op de prognose 3 van 2022. Als uit de definitieve jaarrekening 2022 van Hart van Brabant een afwijkend resultaat komt, dan verwerken we dit in boekjaar 2023. De afwikkeling van de te betalen posten verloopt normaal.

Nog te besteden gelden van derden

Volgens de voorschriften (BBV) worden de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, welke dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, gerangschikt onder de overlopende passiva. Het verloop van deze gelden in 2022 is in het volgende overzicht weergegeven.

Overzicht verloop "Nog te besteden gelden van derden"

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12- 2021	Toevoeging	Besteding / vrijval	Saldo 31-12- 2022
Het Rijk				
Onderwijs achterstandsbeleid 2019 t/m 2022	814	-	182	632
Gevelmaatregelen (Min. I&M)	46	68	-	114
Reductie energieverbruik	157	-	145	12
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers	688	66	429	325
SPUK Sport 2021	198	-	198	-
Preventieakkoord 2022	-	14	-	14
Opvang Oekraïners	-	330	-	330
Aanpak energie-armoede	-	429	-	429
SPUK Inburgering	-	133	-	133
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Project zwerfafval 2013-2022	14	1	-	15
OHBA gelden	222	-	78	144
Spoorzone	-	86	-	86
Landschapsverbetering	8	-	-	8
Totaal	2.147	1.127	1.032	2.242

De afwikkeling van de te betalen posten verloopt normaal.

Vooruitontvangen bedragen

De vooruitontvangen bedragen bestaan uit de volgende bedragen (> € 100.000):

Subsidie fietsvoorziening Rielsebaan	160.000
Diverse overige posten	147.000
	307.000

De afwikkeling van de te betalen posten verloopt normaal.

Niet uit balans blijvende verplichtingen

Garanties

Door de gemeente wordt voor instellingen op het gebied van sport, sociaal cultureel werk, verzorgingshuizen en woningbouw garant gestaan voor geldleningen. Per ultimo 2022 is de stand van de gewaarborgde geldleningen € 90.000. Overigens heeft St. De Leemput, op de hieronder vermelde lening, per 1 februari 2023 een extra aflossing verricht van € 40.000.

Mutatieoverzicht gewaarborgde geldleningen

Naam van de geldnemer	Raads- besluit	Oorspr. bedrag geld- lening	Waar- borg %	Rente %	Saldo 31- 12- 2021	Bedragen x € 1.000		
						Vermeer- dering 2022	Aflos- sing 2022	Saldo 31-12- 2022
Tennisvereniging Molenschot	20-08-02	100	100		42	-	5	37
St. De Leemput	3/11-11- 10	75	100		54	-	1	53
Tennisvereniging Molenschot	16-12-13	25	100		1	-	1	-
Totaal					97	-	7	90

Naast de hiervoor vermelde gewaarborgde geldleningen heeft de gemeente ook een zogenaamde achtervangfunctie met betrekking tot de door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw gegarandeerde geldleningen. Per balansdatum bedraagt deze "achtervang" € 126.880.000.

Bedragen x € 1.000

Naam van de geldnemer	Oorspr. bedrag geld-lening	Waar-borg %	Rente %	Saldo 31-12-2021	Vermeer-dering 2022	Aflos-sing 2022	Saldo 31-12-2022
Stichting Leystromen	135.075	100,0	-	119.513	-	1.500	118.013
Stichting Leystromen	25.831	33,4	-	4.546	4.170	98	8.618
Tiwos, Tilburgse Woonstichting	55.934	0,2	-	24	97	1	120
Woonzorg Nederland	247.630	0,1	-	33	97	1	129
Totaal				124.116	4.364	1.600	126.880

Risico's bedrijfsvoering

De reguliere bedrijfsvoering neemt risico's met zich mee. Deze risico's hebben we geïnventariseerd. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar de paragraaf "weerstandsvormogen en risicobeheersing". Deze risico's worden door ons als zodanig onzeker ingeschat, dat wij hiervoor geen feitelijke verplichting hebben opgenomen in deze jaarrekening. Wel leggen wij een claim op onze weerstandscapaciteit om deze risico's op te vangen.

Verplichtingen

Bijdrage GR ABG-organisatie

De ABG organisatie kent een opzegtermijn van 2 kalenderjaren.

De verplichting is gelijk aan de geprognosticeerde bijdrage van de gemeente Gilze en Rijen aan de ABG organisatie voor de jaren 2023 tot en met 2025.

Europese aanbesteding

De contracten waar de Europese aanbestedingsregels op van toepassing zijn bedragen ultimo 2022 in totaal € 1,2 miljoen.

	Looptijd contract	Resterende omvang na 2022
WMO voorzieningen	tm 31-05-2025	879.000
Re-integratie activiteiten	t/m 30-11-2023	43.000
Levering elektriciteit/gas	t/m 31-12-2024	288.000

Overige contracten

Daarnaast zijn er nog een aantal niet EU aanbestedingen met een looptijd na 2022, ultimo 2022 in totaal € 5,2 miljoen.

	Looptijd contract	Resterende omvang na 2022
Huur multifunctionele accommodatie	tm 16-03-2033	5.200.000

Overige verplichtingen

Ultimo 2022 is sprake van uitstaande verplichtingen tot een bedrag van circa € 1,7 miljoen. Het betreft hier leveringen en diensten waarvoor de opdracht al in 2022 of eerder is verstrekt, maar waarvoor de prestatie nog niet is geleverd.

Eigen Bijdragen WMO

De eigen bijdragen WMO worden vastgesteld door het CAK. De wetgever heeft voor deze systematiek gekozen, hiermee heeft zij in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat we geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen verkrijgen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau.

Overzicht van lasten en baten

Programma	Begroting Primair 2022			Begroting Gewijzigd 2022			Realisatie 2022		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0: Bestuur en ondersteuning	3.504	278	-3.226	4.847	2.250	-2.597	4.779	1.711	-3.068
1: Veiligheid	2.735	10	-2.726	2.962	180	-2.782	2.889	101	-2.789
2: Verkeer, vervoer en waterstaat	2.511	107	-2.404	2.973	127	-2.847	2.357	214	-2.143
3: Economie	2.592	4.106	1.514	2.607	4.106	1.499	4.233	4.600	367
4: Onderwijs	2.632	1.137	-1.495	2.859	1.347	-1.512	2.471	940	-1.531
5: Sport, cultuur en recreatie	6.845	1.063	-5.782	7.328	981	-6.346	6.971	1.322	-5.649
6: Sociaal domein	30.973	7.354	-23.619	33.158	7.126	-26.032	32.785	7.063	-25.723
7: Volksgezondheid en milieu	5.752	4.307	-1.445	6.153	4.521	-1.632	5.818	4.528	-1.290
8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	7.475	6.158	-1.317	9.375	7.558	-1.818	12.703	12.397	-306
Subtotaal programma's	65.019	24.519	-40.500	72.263	28.197	-44.066	75.007	32.876	-42.131
Algemene dekkingsmiddelen	720	51.697	50.977	1.511	55.793	54.281	322	56.259	55.936
Overhead	8.033	551	-7.482	8.258	606	-7.652	8.238	593	-7.645
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	26	0	-26	1	0	-1	0	0	0
Saldo baten en lasten	73.798	76.767	2.970	82.033	84.596	2.563	83.568	89.728	6.160
Reserves programma 0	0	0	0	25	30	5	68	30	-38
Reserves programma 1	0	37	37	0	37	37	0	37	37
Reserves programma 2	96	0	-96	1.199	1.029	-171	1.797	1.047	-750
Reserves programma 3	1.752	0	-1.752	2.522	10	-2.512	1.521	954	-567
Reserves programma 4	0	171	171	393	202	-191	393	171	-222
Reserves programma 5	15	583	568	6.058	961	-5.097	6.481	805	-5.676
Reserves programma 6	0	93	93	381	486	105	403	488	85
Reserves programma 7	0	67	67	0	67	67	0	87	87
Reserves programma 8	2.150	1.511	-639	2.790	9.935	7.146	3.839	9.520	5.681
Reserves programma 9	1.369	0	-1.369	1.768	1.072	-696	1.728	1.072	-656
Subtotaal mutaties reserves	5.382	2.463	-2.919	15.136	13.829	-1.307	16.230	14.211	-2.019
Resultaat	79.180	79.230	50	97.169	98.425	1.255	99.798	103.938	4.141

Toelichting overzicht van lasten en baten

Voor de leesbaarheid van de jaarrekening hebben wij de toelichting op de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en het overzicht van baten en lasten opgenomen in de programmaverantwoording. Hieronder lichten we op hoofdlijnen die ontwikkeling toe. Bij de programmaverantwoording hebben we per programma een uitgebreide toelichting opgenomen.

Pr.	Omschrijving	Bedragen x € 1.000			
		Incidenteel		Structureel	
		V	N	V	N
0	Pensioenvoorziening wethouders		712		
0	Middelen BRP straat	109			
0	Resultaat verkoop perceel Hulten	69			
0	Taxatiekosten grond en gebouwen	8			
2	Vorbereidingskredieten	81			
2	Lagere kosten openbare verlichting	19		30	
5	Middelen kerkervisie	25			
6	Maatschappelijke begeleiding statushouders	40			
6	Middelen versterking wijkteams	110			
6	Noodfonds schrijnende gevallen	30			
6	Koplopersproject	59			
6	BUIG uitkeringen			99	
6	Sociale werkvoorziening	78			
6	Verkoop groeituin		267		
6	WMO		155		150
6	Jeugdzorg	346			
6	Middelen dak- en thuislozen	67			
7	Omgevingsdienst	50			
7	Duurzaamheid	263			
8	Aankoop grond spoorzone	41			
8	Beheer panden spoorzone	116			
8	Middelen Omgevingswet	353			
8	Middelen extra capaciteit RO	117			
8	WABO vergunningen	232			
9A	Algemene uitkering	485			
9	Stelpost indexering	1.162			
	Overige.	181			
		4.041	1.134	129	150
	Totaal incidenteel		Voordeel		2.907
	Totaal structureel		Nadeel		21
			Voordeel		2.886
	Verwachte resultaat bij de 2de turap 2022		Voordeel		1.255
	Jaarrekeningresultaat 2022		Voordeel		4.141

Een afwijking geven we alleen de kwalificatie structureel als de afwijking ook in 2023 van toepassing is en als we er bij het opstellen van de begroting 2023 geen/onvoldoende rekening mee hebben gehouden.

In de programmaverantwoording hebben wij per programma een inhoudelijke, beleidsmatige toelichting en een analyse en toelichting van de gerealiseerde baten en lasten ten opzichte van de begroting na wijziging opgenomen. Om de financiële analyses en toelichtingen niet zowel in de programmaverantwoording en het overzicht van baten en lasten op te nemen, verwijzen wij voor de analyse en toelichting van de gerealiseerde baten en lasten per programma ten opzichte van de begroting na wijziging naar het onderdeel "C. Wat heeft het gekost?" van de programmaverantwoording.

Incidentele baten en lasten

Omschrijving programma	Lasten	Waarvan incidenteel	Baten	Waarvan incidenteel
Programma 0: Bestuur en ondersteuning	4.779	1.377	1.711	1.250
Programma 1: Veiligheid	2889	0	101	0
Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat	2357	0	214	0
Programma 3: Economie	4233	3.961	4.600	4.639
Programma 4: Onderwijs	2471	0	940	0
Programma 5: Sport, cultuur en recreatie	6971	0	1.322	51
Programma 6: Sociaal domein	32.785	1.809	7.063	68
Programma 7: Volksgezondheid en milieu	5.818	0	4.528	0
Programma 8: VHROSV	12.703	9.087	12.397	11.465
Programma 9: Algemene dekkingsmiddelen	8.560		56.852	1.774
Programma 9: Reserves	16.230	16.090	14.211	13.335
Totaal	99.798	32.324	103.938	32.582

De belangrijkste incidentele baten en lasten zijn:

bedragen x € 1.000

Pr.	Omschrijving	Lasten	Baten
0	Mutatie voorziening wethouders pensioenen	1.340	1.250
0	Kwaliteitsimpuls bestuurlijke besluitvorming	37	
3	Verkoop grond		61
3	Grondexploitatie bedrijventerreinen: voordelig resultaat (storting in reserve)	3.961	4.578
5	Afrekening SPUK 2021		51
6	Uitgaven koplopersproject	17	
6	Uitgaven F-ons	2	
6	Steunpakket corona via gemeentefonds en hogere lasten als gevolg van corona	390	34
6	Baten en lasten in het kader van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers	34	34
6	Uitgaven energietoeslag	1.366	
8	Grondexploitatie woningbouw: voordelig resultaat (storting in reserve)	7.977	10.012
8	Baten en lasten initiatieven derden	53	853
8	Invoering omgevingswet	93	
8	Bijdrage ruimte voor ruimte		600
8	Ontwikkeling spoorzone	964	
9	Middelen energietoeslag in gemeentefonds		1.774

De belangrijkste incidentele baten en lasten zijn:

bedragen x € 1.000

Pr.	Omschrijving	Lasten	Baten
	Op onderstaande programma's zijn stortingen in/onttrekkingen aan reserves gedaan via 980:		
9	Verr. best.reserve OH gem. gebouwen JR 2022	43	
9	Verkoop grond Aardstraat	25	
9	Budgetoverheveling Verkiezingen		12
9	Budgetoverheveling Uitbr. tafels raadszaal amendement		18
9	Plan veiligheid tlv AR		37
9	Uitgaven gepr. oh wegen + afschr. tlv reserve	563	
9	Budgetoverheveling diverse voorbereidingskosten	202	93
9	Uitvoeringskrediet Rijen NO 1 Riekevoort	496	496
9	Uitvoeringskrediet Duurz. Herinrichting Burg.	421	421
9	Resultaten grondexploitatie bedrijventerreinen	741	944
9	Coronaherstelplan: storting ondernemersinitiatieven	20	
9	Bijdrage uit Ondernemersfonds voor platform Hebbes		10
9	Van AR naar AR GREX vanwege negatieve stand AR GREX	750	750
9	Budgetoverh. coronaherstelplan	972	1.234
9	Budgetoverh. 2: fas. VK permanente uitbreiding Prinsenboschool	90	
9	Verr. best.reserve oh/renovatie buitensportaccommo	292	
9	Verr. best.reserve onderhoud sportcomplex Den Butt	31	
9	Uitgaven gepr. oh groen + afschr. tlv reserve 2021	188	
9	Budgetoverheveling Sportakkoord	67	105
9	Extra uitv.krediet sporthal Rijen	700	700
9	Extra uitv.krediet sporthal Gilze	5.188	5.188
9	Kosten excl. btw renovatie trainingsveld W Molens		71
9	Kunst centrumplan Gilze t.l.v. best.res		55
9	Kosten F-ons stim. burgerinitiatieven		2
9	Budgetoverheveling Koplopergemeente		76
9	Budgetoverheveling Aanpak dak- en thuislozen		43
9	Budgetoverheveling wachtgeldmiddelen jeugdzorg		274
9	Budgetoverheveling Duurzaamheid		19
9	Warmtetransitie t.l.v. best.res		67
9	Storting bestemmingsreserve spoorzone	1.170	900
9	Storting in bestemmingsreserve Ruimte voor ruimte	600	
9	Kosten spoorzone tlv bestemmingsreserve		964
9	Resultaten grondexploitatie woningbouw	2.069	27
9	Versterken algemene reserve	1.369	
9	Budgetoverh.digitalisering archief	82	50
9	Budgetoverh. 2: fas. VK huisvesting	11	
9	Budgetoverh. 2: Kerkenvisies		25
9	Budgetoverh. 4: Omgevingswet		149
9	Budgetoverh. 5: Ruimtelijke Ontwik		63
9	Budg.overh. aankoop pand spoorzone		132
9	Extra capaciteit wonen + grondzaken RO TLV AR GREX		118
9	Kosten geurgebiedsvisie tlv bestemmingsres. Omgevingswet		10
9	Technische wijzigingen: bomenbeleidsplan		10
9	Budg.overh. dec.circ' 21		272
		32.324	32.582

Wet Normering Topfunctionarissen

De WNT is van toepassing op de gemeente Gilze en Rijen. Het voor Gilze en Rijen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000, dit is het algemeen bezoldigingsmaximum. Op basis van de WNT is het verplicht om in de jaarrekening melding te maken van de bezoldiging en eventuele uitkeringen wegens dienstverband van topfunctionarissen en van overige medewerkers die een bezoldiging boven het drempelbedrag hebben ontvangen. Binnen gemeenten zijn de gemeentesecretaris en griffier bij wet als topfunctionaris aangemerkt.

Bezoldiging topfunctionarissen

Tabel 1a Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

Gegevens 2022			
bedragen x € 1	Drs. R.M. Wiersema	S. van Dijk	mr. J.W. Timmermans
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1-1 t/m 31-7	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 6-8
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,6 fte	1,0 fte	1,0 fte
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 44.302	€ 92.315	€ 71.940
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 7.711	€ 15.891	€ 10.918
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 52.014</i>	<i>€ 108.206</i>	<i>€ 82.857</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 75.275	€ 216.000	€ 129.008
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	€ 52.014	€ 108.206	€ 82.857
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2021			
bedragen x € 1	Drs. R.M. Wiersema	S. van Dijk	mr. J.W. Timmermans
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/12	1/6 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,600 fte	1,0 fte	1,0 fte
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 71.454	€ 49.175	€ 58.928
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.005	€ 9.074	€ 18.322
<i>Subtotaal</i>	€ 84.459	€ 58.249	€ 77.250
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 125.400	€ 122.537	€ 209.000
Bezoldiging	€ 84.459	€ 58.249	€ 77.250

Tabel 1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2022	
bedragen x € 1	Ir. Ing. J.A.G.M. van Aaken
Functiegegevens	Gemeentesecretaris a.i.
Kalenderjaar	2022
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	7/6 – 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	7 maanden
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	862
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 206
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 193.300
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12 (o.b.v. aantal uren x maximum uurtarief)	€ 177.572
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 99.189

Gegevens 2022	
bedragen x € 1	Ir. Ing. J.A.G.M. van Aaken
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 99.189
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 99.189
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Tabel 1e Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.800
De totale bezoldiging van een topfunctionaris inclusief degene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt, voor al zijn/haar functies bij één WNT-instelling en eventuele aan deze WNT-instelling gelieerde rechtspersonen (uitsluitend te verantwoorden indien en voor zover er sprake is bij een topfunctionaris van bezoldiging voor andere werkzaamheden dan die als topfunctionaris bij de WNT-instelling en/of bezoldiging uit hoofde van werkzaamheden bij gelieerde rechtspersonen)

Gegevens 2022	
bedragen x € 1	Drs. R.M. Wiersema
Bezoldiging voor de werkzaamheden als topfunctionaris bij gemeente Gilze en Rijen	€ 52.014
Bezoldiging voor andere werkzaamheden dan die als topfunctionaris bij gemeente Gilze en Rijen	€ 34.676
Bezoldiging voor de werkzaamheden bij gelieerde rechtspersonen van gemeente Gilze en Rijen	n.v.t.
-/- Dubbelstellingen door doorbelastingen	n.v.t.
Subtotaal	€ 86.689
Het voor de WNT-instelling geldende bezoldigingsmaximum dan wel een voor de individuele topfunctionaris toegestane hogere bezoldiging	€ 216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Totale bezoldiging	€ 86.689
Het bedrag van de overschrijding en reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gegevens 2021	
bedragen x € 1	Drs. R.M. Wiersema
Bezoldiging voor de werkzaamheden als topfunctionaris bij gemeente Gilze en Rijen	€ 84.459
Bezoldiging voor andere werkzaamheden dan die als topfunctionaris bij gemeente Gilze en Rijen	€ 56.306
Bezoldiging voor de werkzaamheden bij gelieerde rechtspersonen van gemeente Gilze en Rijen	n.v.t.
-/- Dubbeltellingen door doorbelastingen	n.v.t.
Subtotaal	€ 140.765
Het voor de WNT-instelling geldende bezoldigingsmaximum dan wel een voor de individuele topfunctionaris toegestane hogere bezoldiging	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Totale bezoldiging	€ 140.765
Het bedrag van de overschrijding en reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Overzicht mutaties reserves

Omschrijving programma	Raming mutaties reserves 2022 na wijziging				Realisatie mutaties reserves 2022			
	Baten onttrekking reserve	waarvan structureel	Lasten toevoeging reserve	waarvan structureel	Baten onttrekking reserve	waarvan structureel	Lasten toevoeging reserve	waarvan structureel
0 Bestuur en ondersteuning	30.000	-	25.000	-	30.000	-	67.762	-
1 Veiligheid	37.159	-	-	-	37.159	-	-	-
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	1.028.508	18.508	1.199.260	96.260	1.047.016	37.016	1.796.525	114.768
3 Economie	10.000	-	2.522.357	10.000	953.891	-	1.521.165	10.000
4 Onderwijs	202.120	171.348	392.917	-	171.336	171.336	392.917	-
5 Sport, cultuur en recreatie	960.681	582.805	6.058.000	15.000	804.965	574.173	6.481.376	15.000
6 Sociaal domein	485.918	93.418	380.785	-	487.668	93.418	403.057	-
7 Volksgezondheid en milieu	67.333	-	-	-	86.658	-	-	-
8 VHROSV	9.935.377	-	2.789.666	-	9.520.081	-	3.838.597	-
9 Algemene dekkingsmiddelen	1.072.000	-	1.768.298	-	1.072.000	-	1.728.329	-
Totaal	13.829.096	866.079	15.136.283	121.260	14.210.775	875.944	16.229.728	139.768

Algemeen

Bij investeringen en activiteiten die gedekt worden uit een bijdrage vanuit de (bestemmings) reserves, kunnen in de uitvoering afwijkingen ontstaan, waardoor er financiële verschillen ontstaan tussen begroting en werkelijkheid. De effecten hiervan zijn in de exploitatie budgettair neutraal en hebben daarom geen invloed op het jaarrekeningresultaat 2022. Doordat de lasten verschillende programma's raken en de effecten op de (bestemmings) reserves via programma 9 worden verantwoord, bevordert een afzonderlijke toelichting op de verschillende programma's de leesbaarheid van de jaarstukken niet. Er is daarom gekozen voor een centrale toelichting op programma 9 en bij de verschillende programma's is een verwijzing opgenomen.

In onderstaand overzicht is het onderscheid aangebracht tussen baten en lasten en voordeel en nadeel, dit is gezien vanuit het effect op de onttrekkingen c.q. stortingen in de (bestemmings)reserves. Bij de programma's ontstaat het tegenovergestelde beeld.

Progr	Omschrijving	B/L	Bedrag (x € 1.000)	V/N
0.	In 2022 hebben we minder onderhoudskosten gehad aan de gemeentelijke gebouwen dan begroot. Het niet bestede deel van het budget storten wij daarom in de bestemmingsreserve. De lagere onderhoudskosten leiden tot voordelen op de diverse programma's. Hier staat de verrekening met de bestemmingsreserve tegenover. Per saldo is dit budgettair neutraal voor de exploitatie.	L	43	N
2.	We hebben in 2022 minder uitgegeven dan begroot voor geprogrammeerd / groot onderhoud wegen en de bijdrage vanuit dit budget aan investeringsprojecten. De lagere onderhoudskosten leiden tot een voordeel op programma 2. Hier staat de verrekening met de bestemmingsreserve tegenover. Per saldo is dit budgettair neutraal voor de exploitatie.	L	544	N

Progr	Omschrijving	B/ L	Bedrag (x € 1.000)	V/N
3.	Voor de grondexploitatie bedrijventerreinen 2022 hebben we op basis van de kostprijscalculatie de totaal verwachte baten en lasten opgenomen. Zowel de baten als de lasten zijn lager dan geraamd. In 2022 was voor de grondexploitatie bedrijventerreinen een winst verwacht van € 1.740.000. In werkelijkheid is er sprake van een winst van € 617.000. Dit leidt tot een nadeel van € 1.123.000. Daarnaast hebben we zoals eerder gemeld een verliesvoorziening moeten vormen voor de locatie Nieuwstraat Gilze. Dit leidt tot een nadeel van € 818.000. Per saldo is hiermee sprake van een nadeel van € 1.941.000. op programma 3. Hier staat de verrekening met de algemene reserve grondexploitatie tegenover. Per saldo is dit budgettair neutraal voor de exploitatie.	L B	997 944	V V
5.	In de begroting 2022 hadden we € 292.000 opgenomen voor groot onderhoud/renovatie van buitensportaccommodaties. Dit bedrag storten we in de bestemmingsreserve. Dit leidt tot een voordeel op programma 5 en een nadeel bij de reserves. Hier staat tegenover dat er kosten ad. € 122.000 waren (kantplanken, kunstgrasvelden Vijf Eiken en renovatie trainingsveld VV Molenschot). Deze kosten halen we uit de bestemmingsreserve. Doordat deze kosten lager waren dan begroot, leidt dit tot een voordeel op programma 5 en een nadeel bij de reserves. Per saldo is dit budgettair neutraal voor de exploitatie.	L B	292 65	N N
5.	De uitgaven voor geprogrammeerd / planmatig onderhoud groen zijn lager dan geraamd (€ 271.000). Dit leidt tot een voordeel op programma 5. Hier staat de verrekening met de bestemmingsreserve tegenover. Per saldo is dit budgettair neutraal voor de exploitatie.	L B	188 83	N N
8.	De kosten voor de ontwikkeling van de spoorzone zijn in 2022 lager dan geraamd. Dit leidt tot lagere kapitaallasten dan begroot en een voordeel op programma 8. Hier staat de verrekening met de bestemmingsreserve tegenover. Per saldo is dit budgettair neutraal voor de exploitatie.	B	439	N
8.	Voor de grondexploitatie woningbouw 2022 hebben we op basis van de kostprijscalculatie de totaal verwachte baten en lasten opgenomen. Zowel de baten als de lasten zijn hoger dan geraamd. In 2022 was voor de grondexploitatie woningbouw een winst verwacht van € 980.000. In werkelijkheid is er sprake van een winst van € 2.035.000. Dit leidt tot een voordeel van € 1.055.000 op programma 8. Hier staat de verrekening met de algemene reserve grondexploitatie tegenover. Per saldo is dit budgettair neutraal voor de exploitatie.	L	1.055	N
	Overige afwijkingen ten opzichte van de begroting	L B	31 25	V V
	TOTAAL	L B	1.094 382	N V
			712	N

OVERZICHT RESERVES 2022				
	Beginstand	Vermeerderingen	Verminderingen	Eindstand
Naam van de reserve	Saldo begin van het dienstjaar 2022			Saldo eind van het dienstjaar 2022
A. Algemene reserves				
Algemene reserve	1.916.743	5.248.635	3.352.384	3.812.994
Algemene reserve grondexploitatie	4.341.201	3.559.762	7.876.493	24.470
Totaal algemene reserves	6.257.945	8.808.397	11.228.877	3.837.464
B. Bestemmingsreserves				
Bestemmingsreserve omgevingsplannen	10.000	0	10.000	0
Bestemmingsreserve wegen	1.397.125	563.173	935.508	1.024.790
Bestemmingsreserve groen	101.770	187.697	18.508	270.959
Bestemmingsreserve openbare verlichting	771.920	96.260	0	868.180
Bestemmingsreserve cultuurfonds	57.918	15.000	55.000	17.918
Bestemmingsreserve basisonderwijs	990.403	0	135.929	854.473
Bestemmingsreserve sportpark Vijfeiken	2.805.524	0	218.032	2.587.492
Bestemmingsreserve extra krediet sporthal Rijen	0	700.000	0	700.000
Bestemmingsreserve sportpark Verhoven TC Gilze	1.059.843	0	40.033	1.019.810
Bestemmingsreserve sportpark Verhoven VV Gilze	2.274.217	0	178.708	2.095.509
Bestemmingsreserve MFA Molenschot	1.598.151	0	88.718	1.509.433
Bestemmingsreserve atletiekbaan Spiridon	598.627	0	46.929	551.698
Bestemmingsreserve Prinsenboschool	859.226	0	35.407	823.819
Bestemmingsreserve ondernemersfonds	57.606	30.000	10.000	77.606
Bestemmingsreserve WMO	14.100	0	4.700	9.400
Bestemmingsreserve openbare schoolspeelterreinen	237.744	0	20.816	216.928
Bestemmingsreserve spoorzone	1.418.488	1.170.000	964.009	1.624.479
Bestemmingsreserve fonds stimulering burgerinitiatieven	40.547	0	1.750	38.797
Bestemmingsreserve onderhoud gemeentelijke gebouwen	456.911	42.762	0	499.673
Bestemmingsreserve onderhoud sportcomplex Den Butter	211.305	31.361	0	242.666
Bestemmingsreserve onderhoud/renovatie buitensportaccommodaties	1.062.000	292.000	121.939	1.232.061
Bestemmingsreserve duurzaam herinrichten van wijken en straten	0	935.508	18.508	917.000
Bestemmingsreserve warmtetransitie	134.667	0	67.333	67.334
Bestemmingsreserve extra krediet sporthal Gilze	0	5.188.000	0	5.188.000
Bestemmingsreserve Ruimte voor Ruimte gelden	0	600.000	10.070	589.930
Totaal bestemmingsreserves	16.158.090	9.851.762	2.981.897	23.027.955
Totaal reserves	22.416.035	18.660.159	14.210.775	26.865.419

OVERZICHT VOORZIENINGEN 2022				
Naam van de voorziening	Beginstand Saldo begin van het dienstjaar 2022	Toevoegingen Dotaties t.l.v. de exploitatie	Verminderings Aanwendingen	Eindstand Saldo eind van het dienstjaar 2022
<u>Voorzieningen bestaande risico's</u>				
Voorziening pensioen en wachtgeld wethouders	4.182.889	1.340.064	1.650.848	3.872.105
Voorziening voormalig personeel/ FPU	73.056	-	4.908	68.148
Voorziening verlofrisico medewerkers	153.647	-	113.648	40.000
<u>Verkregen middelen van derden ter besteding</u>				
Voorziening afvalstoffenheffing	350.402	295.496	-	645.898
Voorziening riolering	7.263.062	-	883.839	6.379.223
Subtotaal voorzieningen excl. verliesvoorziening GREX	12.023.057	1.635.560	2.653.242	11.005.374
Voorziening verwachte verliezen Grondexploitatie	9.171.423	970.493	1.365.465	8.776.451
Totaal voorzieningen	21.194.480	2.606.053	4.018.707	19.781.825

Bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023

Verstrekk	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: A12B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/05</i>	
			050497 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	€ 0	Ja	€ 37.694	Ja	
JenV	A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden)	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R Indicator: A13/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A13/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: A13/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: A13/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A13/05</i>	
			€ 6.593	Ja	€ 0	€ 0	Ja	
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			<i>Aard controle R Indicator: A16/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/06</i>
			€ 508.800	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 28.655
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
<i>Aard controle R Indicator: A16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11</i>				
			€ 0	€ 15.120	€ 552.575	€ 552.575	Nee	

FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)
			Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
		Gemeenten	8	24	0	1	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/07	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/09			
			Nee					
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10 € 0	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11 € 0	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/14	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/15
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16 € 3.040	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17 € 9.120	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18 € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19 € 3.468	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20 € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21 € 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22 € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23 € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24 € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25 € 0	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26 € 15.628	
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	Beschikingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01	Aard controle R Indicator: C43/02	Aard controle R Indicator: C43/03	Aard controle D1 Indicator: C43/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06
			RREW2020-00449165	€ 46.945	€ 129.495	2.107		Ja
			Totaal aantal bereikte huurwoningen	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)?				
			Aard controle D1 Indicator: C43/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/08				
			1.121	Ja				

BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06</i>
			34	€ 89.849	€ 89.849	3	€ 7.928	€ 7.928
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09</i>			
	37	€ 36.028	€ 36.028					
		Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen	
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15</i>	
	87	0	0	0	0	0	0	
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
		<i>Aard controle R Indicator: C62/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04</i>					
		€ 0	Nee					
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/05</i>	
		€ 0	€ 586.070	€ 680.741	€ 0	€ 813.580		
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode Bedrag		
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/10</i>		
		1						

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
			<i>Aard controle R Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/05</i>		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 63.121		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/09</i>			
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/06</i>	
			1 IenW/BSK-2021/33018	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 BSV/22/00189	€ 15.220	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12</i>	
1 IenW/BSK-2021/33018	€ 0	€ 0	€ 0		Nee				
2 BSV/22/00189	€ 15.220	€ 0	€ 0		Nee				
IenW	E20	Regeling stimulerende verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R Indicator: E20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E20/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04</i>			
			€ 52.714	€ 111.254	€ 183.096	Ja			

			1	122 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Ja	2			
			2	224 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen aantal in meters	Ja	2.949			
			3	109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden aantal in st	Ja	4			
			4	224 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen aantal in meters	Ja				
			5	102 Saneren paaltjes en verticale elementen op of naast fietspaden aantal in st	Ja				
IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten		Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
				<i>Aard controle R</i> Indicator: E84/01	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: E84/02	<i>Aard controle R</i> Indicator: E84/03	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: E84/04		
				€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
				Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
				<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: E84/05	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: E84/06	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: E84/07	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: E84/08		
			1	301 Aanleg van openbare verlichting/aantal in Meters	Nee				
			2	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h/aantal in Stuks	Nee				
			3	331 Drempel/aantal in Stuks	Nee				
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
				<i>Aard controle R</i> Indicator: G2/01	<i>Aard controle R</i> Indicator: G2/02	<i>Aard controle R</i> Indicator: G2/03	<i>Aard controle R</i> Indicator: G2/04	<i>Aard controle R</i> Indicator: G2/05	<i>Aard controle R</i> Indicator: G2/06
				€ 5.186.835	€ 81.033	€ 284.215	€ 10.424	€ 16.806	€ 0
				Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
				<i>Aard controle R</i> Indicator: G2/07	<i>Aard controle R</i> Indicator: G2/08	<i>Aard controle R</i> Indicator: G2/09	<i>Aard controle R</i> Indicator: G2/10	<i>Aard controle R</i> Indicator: G2/11	<i>Aard controle R</i> Indicator: G2/12
			€ 51.310	€ 5.944	€ 0	€ 297.585	€ 0	€ 0	

			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 7.108	€ 30.923	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/02	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G4/03	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/04	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/05	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 20.126	€ 32.521	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 2.174	€ 2.550	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 4.920	€ 0	€ 5.276	€ 3.714	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 244	€ 0	€ 3.420	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 5.164	€ 0	€ 30.996	€ 38.785	€ 0

			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/02	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G4/03	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/04	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/05	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 20.126	€ 32.521	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 2.174	€ 2.550	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 4.920	€ 0	€ 5.276	€ 3.714	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 244	€ 0	€ 3.420	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 5.164	€ 0	€ 30.996	€ 38.785	€ 0
			Kopie regeling Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/09	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	2	0	Ja					
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	1	0	Ja					
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja					
6 Totaal	3	0						
Kopie regeling Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19					
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
6 Totaal	0	0	0	0	0			

			Kopie regeling Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/09	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	2	0	Ja	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	1	0	Ja	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja	
			6 Totaal	3	0		
			Kopie regeling Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	0	0	0	0
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/01	Baten (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03		
			€ 55.482	€ 0	Ja		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G12/01	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/04		
			€ 0	€ 0	Ja		
SZW	G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 218.391	€ 246.489				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1 SPUKSPRT22173	€ 246.489	€ 96.191	€ 45.442	€ 104.856	
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/03	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06
			1 1037907	€ 85.142	€ 14.946	€ 70.196	€ 14.946	€ 70.196
			2 1042128	€ 37.717	€ 0	€ 37.717	€ 0	€ 37.717
			Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08				
			1 1037907	Ja				
			2 1042128	Ja				
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03			
			€ 8.387	Ja	Nee			
VWS	H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Beschikkingnummer / kenmerk	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) Automatisch berekend	Totale definitieve exploitatietekort Automatisch berekend	Totale cumulatieve besteding Automatisch berekend	Eindverantwoording	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H25/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/05	
			1 SPUKIJZ21-22233	€ 89.236	€ 89.236	€ 89.236	Ja	
			Naam locatie	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie	Besteding per locatie	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H25/06	Aard controle R Indicator: H25/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/08	Aard controle R Indicator: H25/09	Aard controle R Indicator: H25/10	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/11
			1 Sportcomplex Den Butter (Optisport)	Nov + dec 2021	€ 84.081	€ 84.081	€ 84.081	€ 84.081
			2 Sportcomplex Den Butter (Optisport)	44562	€ 5.155	€ 5.155	€ 5.155	€ 5.155

EMU-Saldo

		2022
Omschrijving		x € 1000
		Realisatie
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	6.204
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	4.042
3	Dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie minus vrijval van voorzieningen ten bate van de exploitatie	79
4	Bruto investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	5.699
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, geen betrekking hebbende op bouwgrondexploitatie en niet verantwoord op de exploitatie	688
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0
7	Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d., alleen transacties met derden niet op de exploitatie verantwoord	2.994
8	Baten bouwgrondexploitatie:	
	Baten voor zover niet al op de exploitatie verantwoord	4.952
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	508
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder vraag 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht	3.582
11	Verkoop van effecten:	
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	
Berekend EMU-saldo		3.182

Toelichting

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. De EMU-systematiek werkt op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren. Zo tellen investeringen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de kapitaallasten van de investeringen. Investeringen in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Een ander verschil heeft betrekking op mutaties van reserves en voorzieningen. Die tellen wel mee in het stelsel van baten en lasten, maar niet voor het EMU-saldo. Bij een sluitende

begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het positieve saldo bij de jaarrekening 2022 betekent dat de ontvangsten dit jaar hoger waren dan de uitgaven.

Om gemeenten een beeld te geven hoe het lokale EMU-saldo zich verhoudt tot het landelijke EMU-saldo publiceert het ministerie van BZK een overzicht met de zogenaamde individuele referentiewaarden. Voor Gilze en Rijen is die referentiewaarde € 2.684.000 (nadelig). Het werkelijke EMU-saldo bedraagt € 3.182.000 (voordelig). Wij voldoen hiermee aan de 'vrijblijvende' gestelde norm. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

Gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Nr.	Taakveld omschrijving	Begroting primair			Begroting gewijzigd			Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	saldo
010	Bestuur	2.083	0	-2.083	2.840	1.404	-1.436	3.400	1.254	-2.146
020	Burgerzaken	1.289	207	-1.082	1.443	355	-1.088	1.316	327	-989
030	Beheer overige gebouwen en gronden	132	72	-61	565	492	-73	63	130	67
Programma 0: Bestuur en ondersteuning		3.504	278	-3.226	4.847	2.250	-2.597	4.779	1.711	-3.068
110	Crisisbeheersing en Brandweer	1.645	0	-1.645	1.779	171	-1.608	1.680	77	-1.602
120	Openbare orde en Veiligheid	1.090	10	-1.080	1.183	10	-1.173	1.209	23	-1.186
Programma 1: Veiligheid		2.735	10	-2.726	2.962	180	-2.782	2.889	101	-2.789
210	Verkeer en vervoer	2.511	107	-2.404	2.973	127	-2.847	2.357	214	-2.143
220	Parkeren	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat		2.511	107	-2.404	2.973	127	-2.847	2.357	214	-2.143
310	Economische ontwikkeling	51	0	-51	53	0	-53	54	0	-54
320	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.343	4.083	1.740	2.343	4.083	1.740	3.961	4.578	617
330	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	57	23	-34	69	23	-46	74	22	-52
340	Economische promotie	141	0	-141	143	0	-143	145	0	-145
Programma 3: Economie		2.592	4.106	1.514	2.607	4.106	1.499	4.233	4.600	367
420	Onderwijshuisvesting	818	48	-770	880	203	-677	851	114	-736
430	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.814	1.090	-724	1.979	1.144	-835	1.621	826	-795
Programma 4: Onderwijs		2.632	1.137	-1.495	2.859	1.347	-1.512	2.471	940	-1.531
510	Sportbeleid en activering	1.100	323	-777	1.169	373	-796	1.180	337	-843
520	Sportaccommodaties	2.508	642	-1.866	2.793	734	-2.059	2.556	877	-1.679
530	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	212	38	-173	327	47	-280	351	47	-304
540	Musea	27	0	-27	54	0	-54	27	3	-25
550	Cultureel erfgoed	18	0	-18	18	0	-18	38	0	-38
560	Media	462	0	-462	462	0	-462	459	0	-459
570	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.518	60	-2.459	2.505	-172	-2.677	2.359	58	-2.301
Programma 5: Sport, cultuur en recreatie		6.845	1.063	-5.782	7.328	981	-6.346	6.971	1.322	-5.649
610	Samenkracht en burgerparticipatie	3.765	350	-3.415	4.491	350	-4.141	4.463	531	-3.931
620	Wijkteams	624	0	-624	709	50	-659	725	50	-675
630	Inkomensregelingen	9.086	6.832	-2.253	9.708	6.288	-3.420	9.510	6.175	-3.335
640	Begeleide participatie	1.889	0	-1.889	1.891	0	-1.891	1.813	0	-1.813
650	Arbeidsparticipatie	1.190	2	-1.188	1.161	269	-892	1.143	2	-1.141
660	Maatwerkvoorziening (WMO)	922	0	-922	1.054	0	-1.054	1.155	0	-1.155
671	Maatwerkdienstverlening 18+	6.105	164	-5.941	6.459	164	-6.295	6.765	266	-6.499
672	Maatwerkdienstverlening 18-	6.687	5	-6.683	6.928	5	-6.923	6.538	38	-6.500
681	Geëscaleerde zorg 18+	131	0	-131	183	0	-183	98	0	-98
682	Geëscaleerde zorg 18-	574	0	-574	574	0	-574	574	0	-574
Programma 6: Sociaal domein		30.973	7.354	-23.619	33.158	7.126	-26.032	32.785	7.063	-25.723
710	Volksgezondheid	1.024	10	-1.014	1.023	20	-1.003	998	9	-989
720	Riolering	1.128	1.422	293	974	1.269	295	1.234	1.547	312
730	Afval	2.493	2.805	312	2.449	2.783	334	2.478	2.796	318
740	Milieubeheer	1.100	70	-1.030	1.700	449	-1.252	1.099	177	-922
750	Begraafplaatsen en crematoria	7	0	-7	7	0	-7	9	0	-9
Programma 7: Volksgezondheid en milieu		5.752	4.307	-1.445	6.153	4.521	-1.632	5.818	4.528	-1.290

Nr.	Taakveld omschrijving	Begroting primair			Begroting gewijzigd			Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	saldo
810	Ruimtelijke Ordening	1.903	161	-1.742	3.746	761	-2.985	3.582	745	-2.837
820	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.409	5.389	980	4.409	5.389	980	7.977	10.012	2.035
830	Wonen en bouwen	1.163	608	-555	1.221	1.408	187	1.144	1.640	496
Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		7.475	6.158	-1.317	9.375	7.558	-1.818	12.703	12.397	-306
050	Treasury	-45	94	139	-45	94	139	-48	141	188
061	OZB woningen	0	3.595	3.595	0	3.645	3.645	0	3.642	3.642
062	OZB niet woningen	325	4.216	3.891	336	4.273	3.937	345	4.274	3.929
064	Belastingen overig	4	119	115	4	119	115	24	110	87
070	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	42.919	42.919	0	46.717	46.717	0	47.202	47.202
080	Overige baten en lasten	436	364	-72	1.216	393	-824	2	359	357
341	Economische promotie	0	390	390	0	552	552	0	531	531
Programma 9A: Algemene dekkingsmiddelen		720	51.697	50.977	1.511	55.793	54.281	322	56.259	55.936
040	Overhead	8.033	551	-7.482	8.258	606	-7.652	8.238	593	-7.645
Programma 9B: Overhead		8.033	551	-7.482	8.258	606	-7.652	8.238	593	-7.645
090	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Programma 9C: Vennootschapsbelasting		0	0	0	0	0	0	0	0	0
081	Overige baten en lasten	26	0	-26	1	0	-1	0	0	0
Programma 9D: Onvoorzien		26	0	-26	1	0	-1	0	0	0
098	Mutaties reserves	5.382	2.463	-2.919	15.136	13.829	-1.307	16.230	14.211	-2.019
Programma 9E: Reserves		5.382	2.463	-2.919	15.136	13.829	-1.307	16.230	14.211	-2.019
TOTAAL GEMEENTE GILZE EN RIJEN:		79.180	79.230	50	97.169	98.425	1.255	99.798	103.938	4.141

Bijlagen

BBV indicatoren

1		Formatie			
Eenheid	Fte per 1.000 inwoners				
Bron	Eigen gegevens				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09
<p>Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat op peildatum 1 januari. Vanwege de ABG-samenwerking betreft het hier uitsluitend de functies van de gemeentesecretaris, de griffier en de ondersteuning van de griffier. Er is in deze geen maatschappelijk effect beoogd.</p>					

2		Bezetting			
Eenheid	Fte per 1.000 inwoners				
Bron	Eigen gegevens				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
0,09	0,09	0,09	0,11	0,09	0,11
<p>Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, inclusief eventuele boventallige medewerkers. Vanwege de ABG-samenwerking betreft het hier uitsluitend de functies van gemeentesecretaris, griffier en ondersteuning griffier. Er is in deze geen maatschappelijk effect beoogd.</p>					

3		Apparaatskosten			
Eenheid	Kosten per inwoner				
Bron	Begroting/Jaarstukken ABG				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
€ 588	€ 637	€ 646	€ 853	€ 774	€ 911

4		Externe inhuur			
Eenheid	Kosten als % van de totale loonsom				
Bron	Begroting/Jaarstukken ABG				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
10,57%	10,01%	12,04%	16,60%	1,50%	21,0%

5		Overhead			
Eenheid	% van de totale lasten				
Bron	Eigen gegevens				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
10%	8,8%	9,1%	10,4%	7,8%	7,4%

6		Verwijzingen Halt			
Eenheid	Aantal per 10.000 jongeren				
Bron	Bureau Halt				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
157,0	211,0	140,0	110,0	geen opgave	nbn

De ministeriële regeling beleidsindicatoren gemeenten is aangepast waardoor beleidsindicator 7 is komen te vervallen.

8		Winkeldiefstallen			
Eenheid	Aantal per 1.000 inwoners				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
0,6	0,6	0,4	0,6	geen opgave	nbn

9		Geweldsmisdrijven			
Eenheid	Aantal per 1.000 inwoners				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
3,3	4,4	2,8	3,7	geen opgave	nbn

10		Diefstallen uit woningen			
Eenheid	Aantal per 1.000 inwoners				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
1,7	1,9	1,1	0,9	geen opgave	nbn

11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)				
Eenheid	Aantal per 1.000 inwoners				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
3,7	5,3	4,9	6,0	geen opgave	nbn

De ministeriële regeling beleidsindicatoren gemeenten is aangepast waardoor beleidsindicator 12 en 13 zijn komen te vervallen.

14	Functiemenging				
Eenheid	%				
Bron	LISA				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
53,5	54,5	54,8	54,6	geen opgave	nbn

De ministeriële regeling beleidsindicatoren gemeenten is aangepast waardoor beleidsindicator 15 is komen te vervallen.

16	Vestigingen (van bedrijven)				
Eenheid	Aantal per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar				
Bron	LISA				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
142,1	145,4	155,3	161,8	geen opgave	nbn

17	Absoluut verzuim				
Eenheid	Aantal per 1.000 leerlingen				
Bron	DUO				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
6,6	5,4	2,6	36,0	geen opgave	nbn

Er is sprake van absoluut verzuim als een leerplichtige jongere niet in een school staat ingeschreven. Volgens de Leerplichtwet zijn gemeenten verplicht om te controleren of alle inwoners die onder de Leerplichtwet vallen in een school staan ingeschreven. Dit controleren we ook. Het streven is dat iedereen die onder de Leerplichtwet valt ook ingeschreven staat bij een onderwijsinstelling.

18		Relatief verzuim			
Eenheid	Aantal per 1.000 leerlingen				
Bron	DUO				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
23,2	17,0	26,0	19,0	geen opgave	nbn
<p>Er is sprake van relatief verzuim als een leerplichtige jongere wel in een school staat ingeschreven, maar zonder geldige reden les- of praktijktijd verzuimt. Relatief verzuim is de officiële benaming in de Leerplichtwet voor spijbelen. De school zelf blijft verantwoordelijk voor de behandeling van het korter durende relatief verzuim. Het streven is om het aantal leerlingen, die relatief verzuimt zo laag mogelijk te houden.</p>					

19		Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)			
Eenheid	% deelnemers aan het VO en MBO				
Bron	DUO				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
1,9	1,6	0,9	2,1	geen opgave	nbn
<p>Ons beleid is erop gericht om te voorkomen dat jongeren zonder startkwalificatie de school verlaat.</p>					

20		Niet sporters			
Eenheid	%				
Bron	RIVM				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
geen opgave	geen opgave	44,5	geen opgave	geen opgave	nbn
<p>Ons beleid is erop gericht het voorzieningenniveau voor sporten op peil te houden. Hiermee willen we zoveel mogelijk mensen stimuleren om te sporten.</p>					

21		Banen			
Eenheid	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64				
Bron	LISA				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
773,2	803,1	821,6	815,8	geen opgave	nbn
<p>LISA is een landelijk databestand met gegevens over alle vestigingen in Nederland waar betaald werk wordt verricht. We proberen bedrijven aan onze gemeente te binden zodat er meer werkgelegenheid ontstaat.</p>					

22	Jongeren met een delict voor de rechter				
Eenheid	% 12 t/m 21 jarigen				
Bron	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
1,0	1,9	1,0	nbn	geen opgave	nbn
Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Ons beleid is erop gericht om vroegtijdig problemen bij jongeren te signaleren en daarmee te voorkomen dat jongeren delicten plegen.					

23	Kinderen in een uitkeringsgezin				
Eenheid	% Kinderen tot 18 jaar				
Bron	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
6,0	6,0	5,0	5,0	geen opgave	nbn
Er is sprake van een uitkeringsgezin als er sprake is van een bijstandsuitkering. Ons beleid is erop gericht om mensen mee te laten doen in de samenleving en bij voorkeur door het verrichten van betaald werk.					

24	Netto arbeidsparticipatie				
Eenheid	% werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
69,4	71,3	70,8	72,5	geen opgave	nbn
Arbeidsparticipatie is het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking. We proberen bedrijven aan onze gemeente te binden zodat er meer werkgelegenheid ontstaat.					

De ministeriële regeling beleidsindicatoren gemeenten is aangepast waardoor beleidsindicator 25 is komen te vervallen.

26	Werkloze jongeren				
Eenheid	% 16 t/m 22 jarigen				
Bron	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
1,0	1,0	1,0	1,0	geen opgave	nbn
We streven ernaar om iedereen mee te laten doen. Onze inzet is erop gericht om jeugdwerkloosheid te voorkomen.					

27		Personen met een bijstandsuitkering			
Eenheid	Aantal per 10.000 inwoners				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
285,1	263,3	309,4	259,5	geen opgave	nbn
<p>De gemeente registreert alle bijstandsuitkeringen. Hieronder vallen uitkeringen in het kader van de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet inkomensvoorziening oudere gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Wet gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ). Ons beleid is erop gericht mensen zo snel mogelijk weer deel te laten nemen in het arbeidsproces. Gelet op ontwikkelingen als bijv. de verkorte WW is het lastig om direct invloed uit te oefenen op de aantallen uitkeringsgerechtigden.</p>					

28		Lopende re-integratievoorzieningen			
Eenheid	Aantal per 10.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
485,5	235,3	269,9	nbn	geen opgave	nbn
<p>Een re-integratievoorzieningen is een voorziening die door een gemeente wordt ingezet, nadat is vastgesteld dat een cliënt een belemmering heeft die directe arbeidsinschakeling bemoeilijkt (er is een afstand tot de arbeidsmarkt). De voorziening is erop gericht de afstand tot de arbeidsmarkt van een cliënt te verkleinen, waarbij het doel op de lange termijn altijd arbeidsinschakeling is.</p>					

29		Jongeren met jeugdhulp			
Eenheid	% van alle jongeren tot 18 jaar				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
12,8	13,3	12,7	11,3	geen opgave	11,2
<p>We willen graag dat onze kinderen gezond en veilig opgroeien. Ons beleid is erop gericht dit mogelijk te maken en eventuele problemen die er zijn snel en dichtbij op te lossen. We proberen hiermee te voorkomen dat er specifieke jeugdhulp nodig is.</p>					

30		Jongeren met jeugdbescherming			
Eenheid	% van alle jongeren tot 18 jaar				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
1,1	1,1	1,1	1,1	geen opgave	0,9
<p>Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Er zijn drie jeugdbeschermingsmaatregelen die de rechter kan opleggen: een ondertoezichtstelling (OTS), ontzetting uit de ouderlijke macht en gezag beëindiging. Onze inzet op het gebied van jeugd is erop gericht om de inzet van dergelijke maatregelen zo mogelijk te voorkomen.</p>					

31		Jongeren met jeugdreclassering			
Eenheid	% van alle jongeren 12 tot 23 jaar				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
1,1	1,1	1,1	nbn	geen opgave	nbn
<p>Jeugdreclassering is een combinatie van intensieve begeleiding en controle voor jongeren die veroordeeld zijn of verdacht worden van een strafbaar feit. Als een leerplichtambtenaar proces verbaal opmaakt wegens schoolverzuim kan jeugdreclassering ook toegepast worden. Onze inzet op het gebied van jeugd is erop gericht te voorkomen dat dergelijke maatregelen opgelegd worden.</p>					

32		Cliënten met maatwerkarrangement WMO			
Eenheid	Aantal per 10.000 inwoners				
Bron	GMSD				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
650	700	740	700	geen opgave	730
<p>Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. We willen dan zoveel mogelijk inwoners van de gemeente mee doen in onze samenleving. Het stimuleren van de eigen kracht is hierin het uitgangspunt, maar daar waar nodig verstrekken we hiervoor een individuele voorziening (vervoersvoorziening, woonvoorziening enz.). De gegevens worden verzameld vanuit de gemeentelijke monitor sociaal domein.</p>					

33		Omvang huishoudelijk restafval				
Eenheid	Kg/inwoner					
Bron	CBS					
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie	
2018	2019	2020	2021	2022	2022	
119	44	45	40	65	nbn	
Minder restafval, meer scheiding met als doel het bevorderen van hergebruik/ombuiging van afvalstoffen naar grondstoffen (indicator is alleen huis-aan-huis inzameling van fijn huishoudelijk restafval).						

34		Hernieuwbare elektriciteit				
Eenheid	%					
Bron	RWS					
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie	
2018	2019	2020	2021	2022	2022	
5,9	9,9	12,4	nbn	geen opgave	nbn	

35		Gemiddelde WOZ waarde				
Eenheid	Duizend euro					
Bron	CBS					
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie	
2018	2019	2020	2021	2022	2022	
237	249	267	288	nbn	314	

36		Nieuw gebouwde woningen				
Eenheid	Aantal per 1.000 woningen					
Bron	Basisregistratie adressen en gebouwen					
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie	
2018	2019	2020	2021	2022	2022	
7,4	2,0	7,0	2,8	geen opgave	nbn	
Invulling geven aan de woningbouwplanning en de huisvestingsopgave.						

37		Demografische druk				
Eenheid	%					
Bron	CBS					
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie	
2018	2019	2020	2021	2022	2022	
74,4	74,2	75,4	75,4	75,4	75,9	
De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Het % wordt hoger, dit betekent dat de demografische druk verslechtert.						

38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden				
Eenheid	Euro				
Bron	COELO				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
508	489	574	595	599	653

39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden				
Eenheid	Euro				
Bron	COELO				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Realisatie
2018	2019	2020	2021	2022	2022
567	511	598	621	626	683
We willen bij de 20% goedkoopste gemeenten in Nederland behoren, volgens de COELO ranglijst voor woonlasten van meerpersoonshuishoudens					

Lijst van gebruikte afkortingen

AB	Algemeen bestuur
ABG	Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Gilze en Rijen
A&O Fonds	Fonds arbeidsmarkt en opleiding
APV	Algemeen plaatselijke verordening
AWBZ	Algemene wet bijzonders ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentra
B&W	Burgemeester en Wethouders
BAZN	Bestuur academie Zuid-Nederland
BBV	Besluit begroting en verantwoording Provincies en gemeenten
BBZ	Bijstandsbesluit zelfstandigen
BLS	Besluit locatie gebonden subsidies
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BRP	Basisregistratie personen
BSO	Buitenschoolse opvang
BV	Besloten vennootschap
BvM	Burgemeester van Mierloschool
CAK	Centraal administratiekantoor
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CAR	Collectieve arbeidsvoorwaardenregeling
CCGR	Culturele centra Gilze en Rijen
COA	Centraal orgaan opvang asielzoekers
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden
COVM	Commissie overleg en voorlichting milieuhygiëne
CPO	Collectief particulier opdrachtgeverschap
CV	Commanditaire vennootschap
DIFTAR	Gedifferentieerde tarieven
ENGR	Energie Coöperatie Gilze-Rijen
EPC	Energieprestatie coëfficiënt
EVZ	Ecologische verbindingzone
FIDO	Financiering decentrale overheden
FPU	Flexibel pensioen en uittreden
Fte	Fulltime equivalent
GBA	Gemeentelijke basisregistratie
GFT	Groente- fruit- en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisaties in de regio
GMK	Gemeenschappelijke meldkamer
GVVP	Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan
GPR	Gemeentelijke praktijk richtlijn
GREX	Grondexploitatie
GRIC	Gilze en Rijens industrieel contact
GRP	Gemeentelijk rioleringsprogramma
I&M	Infrastructuur en Milieu
ICT	Informatie communicatie technologie
IHP	Integraal huisvestingsplan onderwijs
IKB	Individueel keuzebudget

Lijst van gebruikte afkortingen

IMW	Instituut voor maatschappelijk werk
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze gewezen zelfstandigen
JPS	Jenaplanschool
KCC	Klantcontactcentrum
LVO	Landelijk verbeterprogramma overwegen
MBP	Midden Brabant Poort
MFA	Multifunctionele accommodatie
MVA	Materiële vaste activa
MWB	Midden- West-Brabant
NLGR	Natuur- en landschapsvereniging Gilze en Rijen
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NUP	Nationaal uitvoeringsprogramma
NV	Naamloze vennootschap
NVT	Niet van toepassing
OAB	Onderwijs achterstandenbeleid
OMWB	Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant
OOGO	Op overeenstemming gericht overleg
OZB	Onroerende zaakbelasting
PGB	Persoonsgebonden overleg
Pmd	Plastic, metalen verpakkingen en drankkartons
PR	Public relations
PW	Participatiewet
RNI	Registratie niet ingezetene
SISA	Single Audit Single Information
SROI	Social return on investments
SWUNG	Samen werken in de uitvoering van nieuw geluidbeleid
TC	Tennisclub
U.A.	Uitgesloten aansprakelijkheid
U/G	Uitgeleend geld
UWO	Uitwerkingsovereenkomst
UWV	Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
vGRP	Verbreed gemeentelijk rioleringsplan
VIP	Vrijwilligers informatiepunt
VNG	Vereniging Nederlandse gemeenten
VRMWB	Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
VROM	Ministerie van volkshuisvesting ruimtelijke ordening en milieu
VV	Voetbalvereniging
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet normering topinkomens
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
WPO	Wet primair onderwijs
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WWB	Wet werk en bijstand

Lijst van gebruikte afkortingen

WZSW	Wonen zorg en service in de wijk
ZIN	Zorg in natura
ZLTO	Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie

Overige gegevens

Controleverklaring

VOLGT NOG